

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

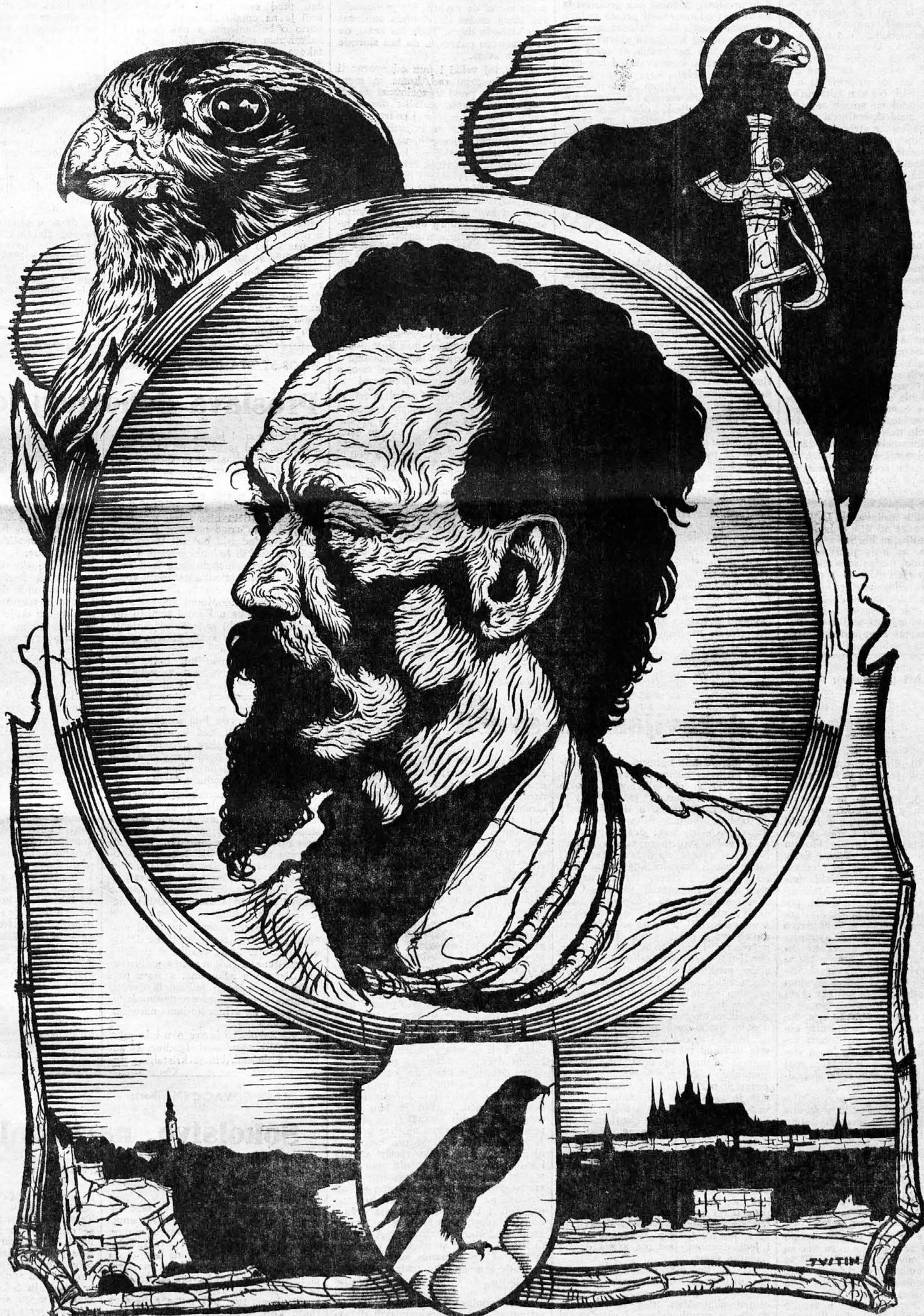
Mesečni prilog »Sokolska Prosveća«

God. II. ~ Broj 49.

Ljubljana,
1. decembra
1931.

Izlazi svakog četvrtka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6, telefon broj 2312, uprava u Narodnom domu, telefon broj 2543 – Ljubljana • Račun poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

o bojama. Ali jer se ovi spočitavači obično ne daju u ničemu uveriti i uđaraju uvek samo svoju, i pri tome pokušavaju da uvere još i druge o pravilnosti svoga menjenja (krivog!), i jer su se čak desili i slučajevi, da su doveli do dvojbe dobre Sokole, zato će nastojati da razjasnim razliku između fašizma i nacijonalizma te da zagovornicima Sokolstva podam potrebne argumente. Logičan zaključak svega moraće biti: Sokol mora biti nacionalist dušom i telom, mora pak nužno osudjivati svaki fašizam, jer je s njim u dijametralnoj opreci.

Sokolski nacijonalizam je u »Putevima i ciljevima« (str. 6., tačka 9) označen u kratkim potezima tako: »Sokolski uzgoj je nacijonalni uzgoj. Sokolstvo u nacijonalizmu vidi neprekidni i ustajni rad za narod. Naš nacijonalizam razumevamo kao nesebično stvarno i trajno delovanje za našu celinu«. Istodobno pak sokolski je nacijonalizam također i ograničen (»Putevi i ciljevi«, str. 9., tačka 23.): »Naš jugoslovenski nacijonalizam i naše slovensko osećanje mora biti u skladu s općim ljudskim idealima i našim za napretkom čitavog čovečanstva!«

Ako premotrimo te reči, načemo onda u njima mnogo izraženog idealizma, koji se izazivaju u nesebičnom udejstovanju za narod, koji za sebe ne traži nikakove nagrade. Takovo je udejstovanje dakle potpuno altruističko; vodi ga i daje mu pobude živa ljubav — onaj pojav, koji još i danas pomaže da se preobrazi svet. Ako takovo udejstovanje procenjujemo s etičkoga gledišta, tada mu možemo pripisati visoki etički stepen.

Kad bi neko pokušao da pita: Što, zar i fašizam ne radi nesebično za

narod? Možda u teoriji! Ali praksa dokazuje drugačije, jer sretstva i metode, kojima se služi, posvema su različni od onih, koja upotrebljava Sokolstvo: kod Sokolstva sklad s općim ljudskim idealima i s težnjama za napretkom svega čovečanstva — kod fašizma pak delo »za naciju« (? reče: za premoć neke klike, koja se narodu samovlasno narinje!) pod svaku cenu, makar i protiv ljudskih idealja, a na štetu drugoga naroda. Ako uzmemos kao primer italijanski fašizam, onda o njem ne možemo više govoriti kao o sacro egoismu», s kojom je krikatikom u svetskom ratu Danunzio označio politiku Italije, već bi ga morali nazvati »maledetto egoismo«. Ako taj pojav procenjujemo s etičkoga gledišta, onda ga moramo označiti neprihvatljivim. Pretstavimo samu to, kako bi dovelo, kad bi svu narodu sveta upotrebljavali fašističke metode, te da bi ih označavali kao put, kojima bi trebali kročiti k svome napretku i razvitku! To bi znacilo rat svih protiv sviju do uništenja!

Ako smo dakle Sokoli borići za dobrotu, lepotu i istinu — i takovima se s punim pravom možemo sami, i drugi moraju da nas smatraju — onda je potrebno da smo nacijonalisti. Kao potpuno neosnovano moramo odbiti spocijanje fašizma, koji je u najoprečnijoj protimbi sa sokolskim mišljenjem i svim sokolskim udejstvovanjem. Jedino što bi eventualno moglo da naliči fašističkom načinu nastupanja, to je dosledno traženje, da svaki član u svojem društvenom, privatnom i javnom životu svesno i verno vrši dužnosti, koje mu nalaže uzvišenost sokolske misli. I tako treba da bude, jer ko nije posvuda i uvek Soko, taj uopće i nije Soko!

ANTE BROZOVIĆ (Beograd):

Starim putevima — davnom cilju

Ideje žive i njih ne nestaje. One pače preživljivaju one, koji su ih nosili u svom srcu, koje su oživljavale i privodele radu. Po istom principu i sokolska ideja živi. Ona je preživela Tyrša i Fügnera, a preživeće i nas, koji smo tu ideju kao amanet preuzeli od njih. A preuzeli smo ju u otvorenom i jasnom ispovedanju, da je ta ideja u prvom redu posvećena duhovnom i telesnom ozdravljenju čoveka. Tako je naučavalo Tyrš, tako je ispovedao Fügner, a tako su misli i svi oni, koji su svoje sile posvećivali sokolskom radu. Kako je to bilo onda, tako to stoji i danas, i samo u ovom imademo gledati budućnost narodnog napretka i uspeha, dakle konačnu zadaću Sokolstva.

Ova zadaća sama po sebi toliko je duboka i svestrana, da je ona glavni deo opsežnog sokolskog programa. Sve ostalo na ovo se tek nadovezuje i razrađuje, dakle je sporednog značaja. Ovo, i samo ovako, naglašuju sva slovenska Sokolstva bez razlike. Ovo i ovako naglašavaju i naša prednata plemena Sokolstva, pa poratno jugoslovensko Sokolstvo, a naglašuje i današnji Savez Sokola kraljevine Jugoslavije.

No na žalost opažamo, da danas u našem Sokolstvu ima pojedinaca, pače i čitavili redova, koji to ne znaju. Ti i takovi — što je prirodno usled njihovog neznanja — traže u Sokolstvu neke nove puteve i nastroje da se nekim ishitrenim organizatorskim potvrdama, koji često imaju poslužiti u lične ili demagoške svrhe — nadomestite onaj bistveni deo sokolskog rada, koji se očituje u tome, da težimo za time, kako bi se i u pojedinca stvorila čvrsta i hladna volja da žive životom energičnog i svesnog čoveka, koji se zna disciplinovati, podvrći višemu interesu i žrtvovati za narodne ideale.

Priliv članstva je velik. Ne pitamo momentano, kako i zašto, ali smo dužni da najvećom kritikom ispitujemo sokolski kvalitet tog članstva. Vodeći sokolski krugovi svemu tome kao da pridaju najmanje važnosti. Nastala je upravo neshvatljiva utakmica, ko će da osnuje više društava ili četa. Ne pita se, da li taj osnutak izaziva nuždu, ne pita se, da li će to članstvo biti sokolski vaspitan. Ne — broj odlučuje! A kakova je posledica svega koga? Da se po našim sokolskim jedinicama na sve strane javljaju pojave, koje u najviše slučajeva vode do rasula. Danas, gde je priliv tako velik, gde je vaspitan tako malo, dešava se, da dolaze u pitanje i osnovni principi Sokolstva. Prijaviti u Sokolstvo je dragovoljan, pa zato neka se vrata otvaraju u prvom redu onima, koji hoće da svojim iskrenim, predanim i nesebičnim radom pridonašaju ostvarenju sokolskih ciljeva. Tu je u prvom redu sokolsko bratstvo, bazirano na osnovi potpunog demokratizma, koji medju članstvom ne pozna je klasificiranja po zvanju, rodu i položaju, već koje nisu izjednačuju u višini, t. j., koje nas potstrekava na utakmicu, ko će više uraditi i doprineti za ostvarenje sokolske misli. U Sokolstvu nema viših i nižih, nema prepostavljenih i potčinjenih. Svi smo, bez obzira

li, obrati naročitu pažnju i da na veštinačin u javnost ubacuje takođe ideološke članke, koji će, kritički posmatrajući pojedine konkretnе slučajevе, korigirati zlo, koje se javlja. Ne varajmo se! Mi moramo iz sokolskog evanđelja tražiti one ideje, koje se ne slažu sa stvarnošću, zbog kojih smo na terenu napadani. To je naglašavanje nekih naših ideja i pogleda na organizaciju same. Istina, teško se boriti protiv nerazumevanja, pa su protiv toga i bogovi nemoci, ali baš kao postojani Sokoli moramo naglasiti, da ne priznajemo nikakvog nesokolstva i da se naši starici načela ne odričemo. Takovi smo u svemu, pa takovi ostajemo i u odnosu prema brojnim pitanjima, koja do diraju našu nacijonalnu i kulturnu život. Hoćemo da se postigne jedinstveno naziranje Sokolstva na sva naša aktuelna pitanja, jer ćemo se time približiti stvarnomu životu. Ko hoće, može u to-

me da gleda inaugurisanje neke naročite sokolske politike. Mi se od tog prigovora nećemo braniti, jer smo dušivo uvereni, da samo tako koristimo Sokolstvo, a po tome onim ciljevima, kojima smo baš kao Sokoli dužni služiti. Ako ispravno shvatimo ove reči, onda nije daleko čas, kad će naše sokolske jedinice biti pluća, na koja će naš narod disati. Dakle jedno uz drugo: onog, koji ne poznaje Sokolstvo i njegova načela, treba odgojiti; ko se tim starim načelima neće da pokori, ne spada u sokolske redove! Sokolsko delo traži potpune Sokole, a takovima u prvom redu imaju biti oni, koji su na vodstvu u bilo kojoj našoj jedinici. U tim pravim Sokolima jamstvo nam je, da će ono pravo Sokolstvo, Tyršovo Sokolstvo, starim putevima dosegneći davnji cilj: duhovno i telesno ozdravljenje čoveka!

Temelji su čvrsti, jer su cementisani krvlju i kostima naših najboljih sinova. I zgrada će biti još čvršća, ako bude izgradjivana na jednom osećaju, da smo svi braća i da u jedinstvu leži sreća i spas našega naroda.

Ovo nervozno vreme raznih pri-vrednih i socijalnih kriza i potresa, ponекad skeptički zablesti u našoj duši i mi se osetimo nezadovoljnim, što nije sve onako ružičasto, kako bi smo zeleli.

Mi moramo biti svesni, da je jedan decenij i suviše kratak period, a da bi mogli biti lišeni svih onih brig i trzavica, koje su skopčane sa stvaranjem jedne države.

Neka nam najboljim primerom posluži dugotrajni i mučni proces ujedinjenja Italije, a naročito Nemačke, koja je izvršila ujedinjenje Svaba, Bavarsaca, Hanoveraca, Hesenaca, Badenaca i mnogih drugih plemena, među kojima su postojale i jake jezične suprotnosti.

Proces našega duhovnog ujedinjavanja biće tim brži, jer govorimo jednim jezikom i jer smo etnografski tako sastavljeni, da se ne može nigde povući granica između jednog i drugog plemena.

Sagorevajući i mi zidajući narodnu zgradu, odbacimo iz naših duša i najmanju trunku skepticizma i nastojimo da intenzivnim rādom, uklanjanjem raznih suprotnosti i unošenjem duha jednakosti i bratstva pozurimo proces duhovnog ujedinjavanja našega naroda.

To je moja druga želja!

Sokolstvo je kao drvo večnoga života raširilo svoje žile i žilice ne samo na ceo teritorij gde živi naš narod, nego je postalo sastavnim delom našega svakodnevnog života. Ono je naš nerazdvojni drug i mi bi bez Sokolstva osećali prazninu u životu.

Ono od nas traži mnogo, a još više nam daje. Da bismo mogli uspešno raditi na ostvarenju sokolskih idea, moramo ne samo požrtvovano raditi, nego moramo i svi raditi. Nije Soko, ko smatra rad bilo u kojoj funkciji nedostojnim.

Danas je, na žalost, tako. Iako teška srca, moram i ovom prilikom istaknuti snažnu apstinenciju naših intelektualaca u vršenju funkcija, koje traže istinski i intenzivan rad.

Neka kao primer posluži župa u kojoj radim:

Od 23 društvenih starešina: 5 su advokati, 6 trgovci, 3 direktori ili njihovi zamениći, 1 sreski poglavari, 2 sveštenici, 2 lekari, 2 sudije i 2 niži činovnici.

Od 23 tajnika: 7 su zvaničnici, 8 su privatni činovnici, 1 zanatlija, 1 trgovac, 2 učitelja, 1 upravnik pošte, 1 apotekar i 2 su u ostavci.

Od 23 načelnika: 5 su zanatlije, 6 zvaničnici, 3 niži privatna nameštinka, 3 trgovac, 3 učitelja, 1 veterinar, 1 direktor banke i 1 u ostavci.

Taj odnos nam jasno pokazuje, da se medju tajnicima i medju načelnicima nalazi veoma mali broj intelektualaca u vršenju funkcija, koje traže istinski i intenzivan rad.

Koliko bi rad bio uspešniji, ako bi se taj odnos izmenio i ako bi se iz redova intelektualaca našlo ljudi, koji se ne bi stideli ni jedne funkcije. Oni bi svojom intelektualnom sposobnošću uneli više poleta i aktivnosti i olakšali bi rad onima, koji se, pored stalnoga i neprekidnoga rada u Sokolu, istodobno bore sa teškom mukom i za nasušni hljev.

Takav odnos dovodi do sukoba između pojedinih organa i stvara kaže u Sokolstvu, koje ne poznaje pretostavljenih i potčinjenih, viših i nižih.

Jednostran ginnastički rad stvarice od Sokolstva organizaciju turističku. Radi toga taj rad treba da bude zaodeven u svetu odeždu visokih moralnih i duševnih vrlina, pa da odgovori visokim idealima, koje je sebi Sokolstvo postavilo kao cilj.

Mi vidimo mnogo nedostataka, koji traže brzo i efikasno rešavanje, a ne nastojimo da krenemo s mrtve tačke naše učmalosti. Bolest postaje kromična i opasna.

Ulaženje u suštinu svakog pojedinog pitanja, koje zadire u sokolski život, analiziranje svih potreba i temeljito sprovođenje zaključaka, otkrivanje svih suprotnosti. Nestaće u Sokolstvu kasta. Nestaće podele na administrativce, prosvetare i tehničare, a ostaće samo Sokoli.

To je moja treća i poslednja privedecbarska želja!

VOJISLAV BOGIČEVIĆ (Tuzla):

Tri želje o 1. decembru . . .

Kažu, da je u davnim vremenima neki »skroman« smrtnik u prazničnoj noći, kad se nebo otvara i sve želje ispunjavaju, proturivo glavu kroz prozor i u silnoj pohlepi za novcem viknuo: »Daj mi, Bože, varičak glavu! — mesto varičak blaga. I zbilja, glava mu je odmah naraslala kao varičak, da je nije mogao povratiti natrag kroz prozor.

Narodna filozofija i ovom prostodrušnom šalom pokazuje nam sružnu prazninu, koja je osnovan na grubom materijalizmu. Narodna duša i narodni život, u čijem se progresu gube i utapljaju sve lažne predrasude, imao je uvek prečišćeno mišljenje o faktičnoj i pozitivnoj vrednosti čoveka. Kroz sve priče, pesme i šale, koje su nikle iz narodne duše, provejavaju uvek jedno: pobeda pravde i istine. Siromašak, koji je bio oboružan samo pravdom i istinom, ženi se sa kraljevom čerkom, a bogataš, koji prodaje dušu da bi se domogao svetlog žutog metalata, biva na koncu pregačen od života.

Novač nas je razdelio na staleže. Jedni mu robuju, jer im je on idol, a drugi krvavo ga zaradujući. Umetnik može ma kakva čudesna stvarati, umreće od gladi, ako se ne nađe bogataš, koji će otkupiti sliku, koja je za njega samo lusuzni predmet.

Koliko talenta propadne, jer nije bilo novca, koji bi zamenio bedu i pružio mogućnost jednom životu biću da živi i da razvija svoje sposobnosti.

Novač stvara izveštajni život, ruši porodična osećanja, traži nove i nove čulne nadražaje, razvija samozivost, nagrada uzvišena osećanja, stvara lakašće bez savesti.

On nam je ipak potreban, ali sačemo u toj meri da obezbedimo goli život, da ga sačuvamo od fizičkog propadanja, kako smo mogli da živimo jednim uzvišenijim životom, životom čoveka.

Pa radi čega je još uvek merilo vrednosti čoveka? Radi toga taj rad treba da bude zaodeven u svetu odeždu visokih moralnih i duševnih vrlina, pa da odgovori visokim idealima, koje je sebi Sokolstvo postavilo kao cilj.

Sokolstvo je prešlo preko svih ograda i razračunalo sa svim onim što je opsenarsko i što unižava osećaj čoveka, kao bića, koje ima jednaka prava da od života traži mogućnost opstanka, da bi moglo svojim radom i svojom produktivnošću stvarati bolje životne generacije koje dolaze.

Odbacimo od sebe sve one težnje, koje nas vode da Sokolstvo stavljam u službu ma kakvih egoističkih ciljeva, kojima je svrha novac, pa ma to bilo putem sticanja karijere, raznih položaja i sinekura, jer time činimo veliki i neoprostiv greh prema uzvišenoj sokolskoj misli.

Neka nestane svih staležkih razlika, koja nas dele, i neka se zacari bratstvo i ljubav, koja će stvoriti falantru pionera bolje i sretnije budućnosti našega naroda.

To je moja prva želja!

Sokolstvo ima u procesu duhovnog ujedinjavanja našega naroda istrijsku misiju, čiju važnost mi danas ne možemo ni izdaleku oceniti kao što će to oceniti generacije, koje će mirno uživati plodove gigantskih napora i sagorevanja sadanje generacija, kojih je dosudeno da podnese žrtve.

pisarniške, strojepisne, prireditvene potrebe, polnilna peresa, gramofone, pisemski papir, gramofonske ploče, gramofonske igle

IV. BONAČ, Ljubljana

Cene zmerne — Za Sokolska društva popust

Apartna Miklavževa, Božična in darila za vse prilike

polnilna peresa, gramofone, pisemski papir, gramofonske ploče, gramofonske igle

SLOVENSKO SOKOLSTVO

III. slet čehoslovačkih srednjoškolaca

U okviru IX. svesokolskog sleta spada i pripredba III. sleta i igara čehoslovačkih srednjoškolaca, na kojoj će učestovati kao gosti i srednjoškolci iz Jugoslavije, Bugarske, Poljske i Francuske. Dne 19. juna 1932. g. održaće se velika javna vežba sa sledećim programom: počast državnoj zastavi i Tyršu, proste vežbe daka i dakinja nižih razreda, završetak statutnih trčanja, vežbe gostiju, prikaz novih smerova u telovežbi i kao poslednja tačka zajedničko izvođenje prostih vežbava daka i dakinja viših razreda.

Čehoslovačko Sokolstvo u Volinji (Poljska)

U okolini grada Rovno, koji leži na poljsko-ruskoj granici, postoje četvrti sela naseljena Česima, koji su nacionalno vrlo svesni, što dokazuju jaka sokolska društva, koja su osnovana u skoro svim tim selima. Ova sokolska društva vrlo se povoljno razvijaju i u dobrim su odnosima sa poljskim Sokolima. Pomenuta česka sokolska društva postoje u Kvasilomu, Rovnu, Zdolbunjanu, Hulči, Miroku, Straklovu i Volkovu. Osniva se i novo društvo u Lucku.

Po vestima čeških listova postoji želja da se osnuju sokolske jedinice i u drugim mestima Poljske, n. pr. u Lodzu. Osobitim veseljem može se konstatovati, da sva ova društva ne samo vrlo dobro rade, nego i počnu veliku pažnju na omladinu, pa imaju u svojim redovima velik broj naraštaja i dece. Kao primer navodimo Sokolsko društvo Rovno, koje broji 90 članova, preko 20 naraštaja i 53 dece. U Kvasilovom Sokolsko društvo ima čak i vlastiti sokolski dom. U pograničnom mestu Zdolbunjanu u gradnji je velika česka škola, koja će imati i modernu vežbaonicu, u kojoj će vežbat i Sokoli. Tamošnje Sokolsko društvo broji 76 članova, od tih 17 vežbača, 7 članica, 10 naraštaja i 25 dece. Društvo ima vlastitog predsjednika sa ispitom ČOS br. Noseka. I društvo u Hulču ima veliku vežbaonicu, u kojoj vežba 19 članova, 10 članica i preko 60 podmladaka.

40 godišnji jubilej českog Sokola Videň (Beč X.)

Prvo česko sokolsko društvo u Beču osnovano je god. 1891. nakon svesokolskog sleta u Pragu, koji je održan iste godine. Ali nije ostalo samo pri oduševljenju prvih dana, nego se počelo ustrajnim i sistematskim radom na širenju Sokolstva u Beču, što je ujedno značilo i širenje nacionalne svesti. Ovo sokolsko društvo, koje je baš ovog meseca slavilo svoj 40. godišnjicu, bilo je matica Sokolstva u Beču, a ujedno i glavni pokretač osnivanja donjo-austrijske župe ČOS, koja također u Beču ima svoje sedište. Danas broji društvo preko 100 vežbača i mnoštvo naraštaja i dece. Pošto mu je sadašnja vežbaonica malena i nemoderana, namerava podignuti svoj vlastiti dom. Svoj 40 godišnji jubilej proslavilo je društvo 12. novembra, na državni praznik austrijske republike, i to svečanom skupštinom, a narednog dana svečanom kao i vrlo lepotom i uspelenom akademijom.

I jugoslovensko Sokolstvo, znači koliko je naših mladih intelektualaca imalo prilike za vreme svojih studija na bečkom univerzitetu da radi i da se uči u ovom sokolskom društvu, pridružuju mu se mnogobrojnim čestitkama. Zdravo!

Proste vežbe za članove na IX. svesokolskom sletu

Brat E. Strunc sastavio je sletske proste vežbe za članove, a glazbenu pratnju komponirao je br. prof. Klička. Vežbe i glazbenu pratnju kao i temeljevežba otstampa su u naskladi ČOS, a dobiće se i kod Jugoslovenske Sokolske Matice u Ljubljani.

Prosvećeni rad lužičko-srpskog Sokolstva

Zaslugom starešine župe Lubin br. Mjerčina Novaka, poznatog umetnika-slikara i kulturnog radnika, počinje prosvećeni rad u redovima lužičko-srpskog Sokolstva dobijati konkretnije forme, pa i sadržaj. Došlo se do toga, da treba početi i smotrenim

uzgojem članstva u ideološkom pogledu preko društvenih prosvetara, koja funkcija u lužičkom Sokolstvu do sada nije postojala. U Lužici naime nema narodnih srpskih škola, postoje samo nemačke škole, pa će stoga imati prosvetari opširno polje za svoj prosvetni rad, jer će morati da upoznaju omladinu i naraštaj srpskim pravopisom, domaćom literaturom, dalje, da jačaju nacionalnu svest i propagiraju sokolsku ideju.

Rusko Sokolstvo u Evropi

Ruska sokolska društva, koja postoje u raznim krajevima Evrope, udružena su u Savez Ruskog zagraničnog Sokolstva, koji ima svoje sedište u Pragu. Taj Savez ima svoje podsavete u Čehoslovačkoj, Jugoslaviji i Francuskoj, dok su društva u Poljskoj, Litvi, Estoniji i Bugarskoj direktno udružena u Savezu. Svega ima Savez 41 društvo sa oko 5000 članova. U samoj Rusiji sada nema sokolskih društava, jer se država sama brine za telesni uzgoj omladine, pa ne dozvoljava nikakva privatna društva, koja bi se time bavila. Cuje se, da neće biti na IX. slet u Pragu priprešena ona društva, koja nisu ispunila svojih obaveza prema Savezu, a jer se među njima nalazi i podsavete u Jugoslaviji sa svojih 14 društava, to želimo, da se ovo pitanje skoro i povoljno reši.

Ruska sokolska društva u Litvi i Poljskoj

U svim krajevima sveta, gde se danas nalaze ruski emigranti, osnivaju se sokolska društva. Tako među ovima ima ruskih sokolskih društava i u Litvi i u Poljskoj, a koja dobro uspevaju. Rusko Sokolsko društvo u Rigi n. pr. broji preko 200 članova, i to većinom vežbača, koji vežbaju u gimnaziji. Ovo se društvo vrlo lepo razvija i stalno napreduje. I Sokolsko društvo u Dvinsku dobro radi i od preko 100 članova vežba ih više od jedne trećine. U Poljskoj najjače rusko sokolsko društvo nalazi se u Poznjanu, koje je u vrlo dobrim odnosima s poljskim Sokolstvom, čijom pomoću se radi i na osnivanje novog ruskog sokolskog društva u Vilnu.

Dodiri medu Slovenima u Nemačkoj

Dodiri medu brojnim Slovenima u Nemačkoj, u kojoj ima pored velikog broja Poljaka i Lužičkih Srba još i Čehoslovaka, Rusa i Jugoslovena, vrlo su još slabi. Sokolska društva imaju Poljaci, Lužički Srbi i Čehoslovcici, a možda i Rusi, dok ih Jugosloveni nemaju. Sva pomenuta sokolska društva pojedinih slovenskih naroda rade svako za sebe, pa se dosada nije čulo o ikakvoj saradnji medu njima. Ipak je vreme, da dode do međusobnih veza i to na taj način, da se iz svih društava tih pojedinih naroda sastavi zajednička egzekutiva za čitavu Nemačku. Smatramo napokon, da je krajnje vreme, da i Jugosloveni osnuju (većinom Slovenci) u Westfalskoj svoja sokolska društva.

Bratska sokolska društva i čete, koja se bave mišljem da kupe zastave i da ih razviju u godini 1932., molim, da izvole iste načišći još u toku ove (1931.) godine, jer će im u tom slučaju priznati naročitu pogodnost u obliku 5% popusta od stalnih cena.

Time bi želeo postići jedino to, da bi mogao blagovremeno poslužiti sva društva, jer sam morao za vreme ovogodišnje punе sezije zbog nestasice vremena za izradbu odbiti više narudžaba sokolskih zastava.

Prilikom narudžbe treba platiti u ime kapare 20% od iznosa naručene zastave, ostatak pak prilikom predaje gotove zastave, dotično prilikom njenog razvjeća.

JOSIP HAFNER
zavod za umetno vezenje

LJUBLJANA, PRISOJNA ULICA 5

DR. BRANKO ČIPČIĆ-BRAGADIN (Stara Pazova):

U selo!

U selo, seljaku, braćo i sestre, da preko tog našeg zdravog i netaknutog elementa probudimo uspavale i malakse, da tim zdravim mišićima i vedrim duhom prokrčimo put čistoj i užvišenoj sokolskoj ideji i nesebičnom radu.

To je poklik skoro svih naših radnika i voda, to je izgleda sadašnji naš put, kojim mislimo Sokolstvo postaviti na zdravije, jače i bolje temelje.

Sokolstvo prema intencijama osnivača, prema dosadašnjem njegovu radu i uspehu, ideji i cilju, a za srećniju budućnost našeg naroda i celog Slovenskog.

Sokolstvo treba da prodre u najzabijenije i najmanje naše selo. Mora da obuzece ceo javan i privatnog život svakog pojedinca, pa ma gde, ma u kojem gradu ili selu naše domovine prebivao. Kad to postignemo, kad postignemo, da se sokolski misli, radi i oseća, kad svaki Jugosloven bude odgojen sokolski, tek tada ćemo moći ustvrditi, da smo prošli jedan veliki deo trudnog ali užvišenog sokolskog puta.

Naš rad u poslednje vreme potpomognut više moralnom pomoći državne vlasti, krenuo je i to veoma brzo putem kroz selo, namerom da ovim malako prodrma zidine naših gradova, probudi uljiljanu u gradsko raskoši i zabave našu omladinu, koju je kritovo shvaćena i iskvarena civilizacija današnjeg doba odvela predaleko. Dakle od ognjišta svojih, daleko od naroda svojeg, od onog našeg zdravog i poštenog seoskog čoveka, koji traži, vapi za svojom čestitom inteligencijom, a koja mu se nikako i nikada, izuzevši na političkim zborovima, ne pojavljuje.

Put naš morao bi voditi kroz grad i inteligenciju gradsku u selo, seljaku. Vode naroda, inteligencija njegovu trebala bi biti svesna, jaka fizički i moralno i tek takova ukazati put selu, seljaku, privući i njega u kolo zdravlja, slega, bratstva, poštovanja i jedinstva. Da, to bi bio pravi put, pravi razvoj našeg nacionalnog i sokolskog preporoda. Mali je broj onih u našim gradovima, koji tako rade, koji svoj život udešavaju prema užvišenim sokolskim načelima, a da bi se tim putem uspešno moglo ići. Sretan razvoj svakog naroda, pa i celog čovečanstva išao je putem kroz grad kroz inteligenciju narodnu selu, seljaku. I mi bi moralni i moramo njime ići; zadnji je već čas, da naša gradska inteligencija, smjena srednjoškolska i akademска

mladež podje tim putem, da prione onoj lepoj i užvišenoj sokolskoj ideji i radu. Zadnji je već čas, da zbijemo i ojačamo naše retke i slabe redove, te da tako jaki, bratski i otvorena srca podemo složno selu, seljaku. Ne da od njega tražimo slave i časti, ne da mu demagogišemo, ne da mu obećavamo neispunjivo, nego da od njega tražimo bratstva, ljubavi, poštovanja i sokolskog rada. Da mu damo dužnosti za pozitivan nacionalan rad. Takvim gradom i njegovom inteligencijom moći ćemo kroz selo i seljaka sokolizirati ceo naš narod, sve one, koji još ni danas ne progledaše.

Inteligencija narodna treba da bude jaka, gradovi najpre moraju biti tvrdave sokolske, jer tek takovi moći ćemo uspešno poći putem u selo. Ne možemo tražiti od onog kojeg želimo duhovno i u telesno ojačati i učvrstiti, da on jača i učvršćuje one, koji treba da budu njegovi vode i učitelji.

Naš sadanji put pošao je putem kroz selo, pošao je brzinom, koja je, izgleda mi, preterana za našu još slaba kola. Uopšte u svemu uputili smo se veoma prebrzo. Naše snage čiste privatne inicijative, ako se ovim tempom nastavi, neće moći uspešno koračati s ogromnim i rapidnim razvojem današnje sokolske organizacije.

Napred, moramo i trebamo da idemo, no ne preko granica naše moći. Naše snage, oduševljenje i rad ne smemo iscrpiti, jer budućnost nam je velika, cilj nam je predaleko. Na vreme treba staviti svi na pravi kolosek, ako se želi, da se naš razvoj razvija bez trzavica i možda štetnih posledica.

Iako je naša organizacija dobila zakonsku podlogu, ona je ipak ostala i mora ostati organizacija čisto privatne inicijative, i dok je tako, a tako mora da bude, jer Sokolstvu treba duše, ljubavi i nesebičnosti, koje će mrtve paragrafe oživeti, dotle mora paziti, da radimo ono, što je u granicama naše snage i moći.

Da postigne donekle oživotvorene našeg cilja, da možemo svesno i jaki poći današnjim putem, najpre probudimo intelektualce naše, koji još nisu u našim redovima, a kojih je većika većina, akademsku mlađost privucimo k sebi, u gradovima učvrstimo pozicije naše, a onda tek takovi i tada krenimo u selo, seljaku.

Gde toga nema, ne možemo nikađa taj put uhvatiti dubokog i čvrstog temelja niti dati željan uspeh.

Svesnom i jakom sokolskom inteligencijom u selo, seljaku!

IVAN BAJZELJ (Ljubljana):

Uzgoj učitelja telovežbe

S vremena na vreme pojavljuje se također i kod nas pitanje studija učitelja telovežbe, koje je pak dosada još uvek ostalo nerešeno, jer se za to kod nas ne pokazuje niti iole smisliti prave volje, pa da bi se to pitanje temeljito proučilo i rešilo. Sve što se je dosada poduzeo u tom pogledu samo su neozbiljni pokušaji i nesigurno oklevanje, što dokazuje nepoznavanje prilika. Općenito se kod nas to zvanje previše omalovažuje, i to radi tega, jer, osim nekajih iznimka, nemamo pravilni stručno naobraženih slika, kako je to inače u drugim kulturnim državama. I baš je radi toga također i sav telesni uzgoj na našim školama na takovom stepenu, da ne može imati ugleda niti taj telesni uzgoj, niti njegovi predstavnici. Vodeći prosvećeni školski radnici smatraju telesni uzgoj nekim nužnim zlom na srednjim školama.

Za učitelje telovežbe na srednjim školama postavljeni su potpuni laici bez svake pedagoške izobrazbe, i bilo je dovoljno samo to, da su se kandidati iskazali kakvom sokolskom svedodžbom. Više puta pak nije bilo potrebno ni to, da se popune sva mesta ljudima, koji imaju nedovoljnu kvalifikaciju. Izgleda, da će to biti kao neko posredovanje za državnu službu onima, koji inače ne mogu s drugim protekcijskim sretstvima da u nju stupe. Tu novu zakonsku odredbu potkrepljuju time da na drugi način nije moguće doći do učitelja telovežbe na srednjim školama. Jasno je, da ih nema, ta niko se nije ni brinuo da ih se uzgoji i da bi im da potrebe škole. Rešenje je dakle bilo veoma jednostavno, ali potpuno pogrešno. Zato bi bilo bolje ništa, nego jedno takovo rešenje.

Zašto je najedamput postala potreba učitelja telovežbe tako nužna, skoro je shvatljivo. Mnoge škole naime nemaju niti vežbaonice niti vežbališta, dokle se telesni uzgoj ne može ni pravilno provoditi. Pa i još ti učitelji, koji se danas nalaze u službi, dosaduju se po mnogim školama i ne znaju, što bi počeli, naročito u zimsko doba. Gnjeve omladinu s teorijom — neka se to ne smatra školom — citaju se telovežbačke igre iz knjige, koju mora da nabavi svaki učenik. Na takovom je danas stepenu telesni uzgoj na svim srednjim školama — naravno, ne posvuda. Ništa bolje nije ni na učiteljskim školama, gde je uostalom teorija potrebljana, ali koja bez praktične telovežbe mnogo ne znači. I od apsoliranih učitelja traži se, da budu dobri sokolski radnici.

U pretežnoj većini također i direktori nemaju smisla za školski telesni uzgoj, pa čak ni tamo, gde bi se mogao provoditi, prave nepotrebne zaprake.

Neko će moguće upitati, zašto se na merodavnom mestu ne kaže i ne obrazlože greške, te da se nešto poduzme, da bi se te prilike poboljšale.

Jest, bilo je već predloženih nebrojnih predloga, molba, protesta i intervencija, ali uvek sve uzaman. Trebala bi energična ruka, koja bi pod temeljitim i zauzetnim vodstvom skrenula telesni uzgoj na našim školama na pravi put.

Prva i najhitnija potreba, ako želimo da počнемo s temeljitim reformom, jest dobra škola za uzgoj učitelja telovežbe, a koja će odgovarati svim današnjim modernim zahtevima. Bez sumnje je da je za to u prvom redu pozvana država, jer će ona imati koristi od te škole. Ali u današnjim prilikama tu bi školu možda lakše i bolje organizovalo naše Sokolstvo, načinom na kojem se sretstvima, koja bi moralna staviti na raspolaganje država. Pa i još nešto govorи u prilog te soluciјe, a to je da Sokolstvo upravo načinje, a to je, da bi Sokolstvo imalo upliva na tu školu, koja bi se — sašmo se po sebi razume — vodila u sokolskom duhu. P

renja i da uvidaju potrebu produbljenja našeg telesnog uzgoja.

Uveren sam, da će gornje rastavljanje na nekim mestima naći i na otpor, jer je kod nas mnogo takovi, koji ne mogu shvatiti, da je za studij telesnog uzgoja potrebito duže vreme i da se u par meseci ne može uspeh.

Brig. gen. STEVAN R. KNEŽEVIĆ, (Beograd):

Vojnska i Sokolstvo

Vojnska i mornarica čine narodnu vojnu silu sa zadatkom da ova brani otadžbinu i da bude potpora zakonitosti u zemlji.

Vec iz toga jasno je, da je vojna sila, dakle vojska, narodna ustanova, ustanova radi obezbeđenja mirnog načina razvijanja i čuvanja narodne slobode i državne samostalnosti.

Da bi vojska i mornarica odgovorile ovim svojim izvišenim dužnostima imaju za vreme mira svoj stalni kader, t. j. školu kroz koju prolazi svaki duževno i telesno sposoban mladić, te da se u toj vojničkoj školi, koju nazivamo stalnim kadrom, nauči potrebnim stručnim vojničkim znanjima za vodenje rata, i da im se ulije vojnički duh, koji u vezi sa znanstvenom i materijalnom spremom rešava sudbinu države i naroda.

Služenje mladića u kadru vrlo je kratko, većina mladića proveće u kadru devet meseci pa se potom otpušta kući. Pozivanje na vežbe radi obnove znanja, ili radi dopune pri eventualnom zavodenju novih sretstava i t. d. vrlo je skupoceno i vrši se pri krajinjkoj potrebi i u vrlo ograničenom broju. Sve ovo pokazuje, da se održavanje vojničkog duha mora produžiti i održavati i posle izlaska mladića iz kadra i kad su oni kod njihovih kuća; pa ne samo održavanje stečenog vojničkog duha, no još i razvijanje istog, jer mu se samo osnova može dati za vreme trajanja devetmesecnog služenja u kadru. Sem toga, savremenim vojnik se vrlo jakog vojničkog duha i nesalomljivo moralne snage mora biti odlične znanstvene spreme. Njemu će često padati u deo da rukuje ne samo puškom, no i raznim drugim borbenim sretstvima kao: ručnim i tromblonskim, puško-mitralskim, telefonom, ašovičićem, raznim signalnim sretstvima, pešadijskim topom, rovovskim oruđem, maskama protiv otrova i ostala sretstva za odbranu od ovih i t. d. A kad da se stigne da o svemu tome govorio mehanički zna jedan čovek pri ovakvoj kratom služenju u kadru?

Ne zaboravimo, da je naša vojska ceo naša naoružan narod, a da je kadar samo jezgra oko koje se kupi narod za vreme mobilizacije i rata, te prema tome od uspeha u vaspitanju vojnike u kadru u moralnom i znanstvenom pogledu najpre i najviše zavisi uspeh rata. A da bi što više imalo izgleda na siguran uspeh svih mi, ceo narod, pozvani smo, i patriotska nam je dužnost, da činimo sve moguće, da naša vojska bude na dostojojnoj visini u moralnom, znanstvenom i materijalnom pogledu.

uzgojiti dobre i svestrano stručno izobražene sile, pa također ni dobre sokolske prednjake u 6 tedana. Dosadašnje iskustvo pokazalo je, da s kratkim tečajevima ne možemo pokročiti daleko, i radi toga moramo odabrat drugi smer i tek onda će biti postignut uspeh.

na svima poljima opšte, kulture, prosvete i blagostanja. A kać se to uvidi, kad ogromna većina našeg naroda bude u takvoj organizaciji, onda nam je siguran i brži svaki prosperitet, tim više, što je utvrđena istina da je samo u zdravom telu zdrav duh.

Eto tako, učestvujući u radu Sokolstva, ceo narod najbolje će saraditi u potpomaganju vojske u izvršenju njenih zadataka, jer će narod kroz Sokolstvo održavati i uzdržati svoju moralnu snagu, koja je presudan činilac u ishodu sudara naroda, a telesnim uzdizanjem sebe ceo narod može podniti i vrlo teške telesne napore koje iziskuju borbe budućih okršaja.

Vojnska će dakle biti potpomognuta od naroda kroz Sokolstvo u održavanju i uzdizanju moralne i telesne snage i zdravlja, kako kod omladine pre njenog stupanja u vojsku, tako i posle otslušenja vojske. Ali ovim radom Sokolstva vojska će znatno dobiti i u tome, što će njen brojno stanje, kako u vreme mira tako i u vreme rata, biti znatno veće, jer će se procenat nespособних svesti na najmanju moguću meru. Vrlo veliki je dobitak i u tome, što će kroz kadar, t. j. školu vojske, prolaziti najveći mogući broj rekruta i u kadru sticati znanja potrebnna savremenom borcu. Najraz i time, što se smanjuje procenat razbolevanja, jer se zdravljem i snagom stiče otpornost bolestima, te će redovno i bez prekida teći obuka u kadru, a to znači, da će i to povoljno uticati na rad i u znanstvenoj spremi vojske.

Nu Sokolstvo ima još jedan način da vojski znatno pomogne i u znanstvenoj stručnoj vojničkoj obuci, obuci, kojom vojnik postaje sposoban za borcu, t. j. postaje ono radi čega je i stupio u vojsku, najzad radi čega i postoji stalni kader i radi čega on i jeste vojnička škola. Ta pomoć sastoji se u davanju vojsci što više vremena za rad na usposobljavanju vojnika za borcu.

Sokolstvo će učiniti tu pomoć time, što treba da zajedničke radnje i zajedničke vežbe i Sokolstvu i vojsci Sokolstvo sprovodi i izvršuje onako, kako te iste radnje i te iste — zajedničke — vežbe sprovodi i izvršuje i vojska.

Između mnogih zajedničkih radnja u Sokolstvu i vojsci pomenuću sledeće: moralno vaspitanje, disciplina, strojewe vežbe u vezi s komandom, putovanja (suvim, Železnicom i brodom) stanovanja (bivak, logor, kantonman), higijenska pravila u opšte, a napose pri marševima i stanovanju, obuka u gađanju i postupak na strelištu (kod sokolskih društva i četa, koje imaju streličke otkese) i t. d. Sve ove radnje izvršuje i Sokolstvo, ali one postoje i u vojsci, stoga ih ja nazivam zajedničkim radnjama.

Pa kad već Sokolstvo vrši ove radnje, treba da ih vrši onako, kako ih vrši i vojska, jer se time čini uslužna i daje praktična korist članovima, pošto će ovi na taj način priljubi deo vojničke nastave poznavati i još pre stupanja u vojsku. Sem toga, ako se ove radnje sprovode bar približno kao u vojsci, jače se održava red, disciplina i duh, naročito pri putovanjima i taborovanjima, te bi se izbegli nesreća.

dne 6. VII.: R. Kraus: Sokolski rad u Slovačkoj. K. Benda: Sokolstvo manjina i na granici;

dne 7. VII.: dr. Hiller: Sokolska pozorišta. E. Kliepera: VII. gl. skupšt. ČOS. Idejna pitanja I;

dne 8. VII.: E. Kliepera: VII. gl. skupšt. ČOS. Idejna pitanja II. A. Krejči: Sokolski izveštaji i propaganda;

dne 9. VII.: E. Kliepera: Tyršovo delo;

dne 10. VII.: Vlahý: Pozorište lutaka i njegova organizacija, dr. Vetter: Umetnički odgoj u Sokolu;

dne 11. VII.: A. Krejči: Svetska sokolska propaganda. A. Krejči: Sokol i druge teleov. organizacije dr. Dosoudil: Briga za novo članstvo;

Osim ovih predavanja držane su više dana govorneve vežbe, na koje su odmah davane primedbe. Svaki je učesnik dobio jednu temu. Ja sam n. pr. dobio za zadaču temu: »Slovenska misija Sokolstva«. Počeo sam da govorim češkim jezikom, ali sam na opću želju nastavio srp. hrv. jezikom, koji se svima učesnicima svedeo i svi su ga razumeli. Brat Krejčík iz Subotice govorio je o temi: »Organizacija Sokola kraljevine Jugoslavije«.

Ostali deo vremena iskorisćen je za razgledavanje »Karasekova galerije slikar« (29. VI.), za izvedbu Dvojakove »Rusalkice« (2. VII.), na izlet »Stopama Tyrša« preko Berouna, Jachymova na Svatu (5. VII.), na svečanu komemoraciju Mistra Jana Husa na Starom. nám. (6. VII.) i na poohod k mestu smrti Karla Vaničeka (isti dan predvečer); na razgledanje Grada i sv. Vida (8. VII.), razgledanje Praga pod vodstvom dra. Vettera (9. VII.), razgledanje »Moderne galerije i polazak na grob Tyrša i Fügnera na Olsaninu (isti dan). Kod spomenika Karla Vaničeka, daleko od centra Praga, na vrhu brežuljka i usred mlade šumice održao je govor br. E. Kliepera, te su

ni slučajevi, neugodnosti, a bolje sačuvani odnosni koji treba da vladaju.

A vojska? Kad bude dobijala kroz Sokolstvo mladiće, upoznate s ovim znanjima, koristeće sve vreme služenja u kadru isključivo za onu vrstu nastave, koja vojniku usposobljava za borce, a neće trošiti vreme za sporedne grane i osnovna znanja, pošto bi ih mladići savladali u Sokolstvu.

Da pomenem još i to, da smo mi stariji Sokoli gotovo neprekidno s našim mladim sokolskim pripadnicima svih kategorija; mi smo s njima u vežbaonici, na javnim časovima i našim akademijama; s njima smo na sokolskim svečanostima i praznicima, s njima na putovanjima, izletima, letovanjima i sletovima. Usled ovoga mi smo u mogućnosti da naše pripadnike u svakom pogledu uzdižemo i da u zajednici s roditeljima, školama i poslodavcima odlično utičemo u povoljnom pravcu u svakom pogledu napretka, a naročito u pogledu unošenja u njih zdravih pojmovima o redu, poslušnosti, disciplini, postovanju starijih, ljubavi prema bližnjim, ljubavi prema dužnostima, prema Kralju, otadžbini i narodu. Na taj način mi smo u Sokolu u mogućnosti da naše pripadnike od malena pripremamo za čestite, važljane i korisne sinove otadžbine i naroda.

I kada znamo, da je Sokolstvo dobrovoljna organizacija, nikla u narodu da radi za dobro naroda, da je i Zakonom o osnivanju Sokola kraljevine Jugoslavije jedino Sokolstvo povereno i stavljen u dužnost da u moralnom i fizičkom pogledu vaspitava sve naše državljane, kad znamo, da ceo naš narod treba da se brine i stara da mu vojska bude sigurna garancija mirnog razvijanja i napretka i siguran čuvan državne i narodne slobode i samostalnosti i u telesnom sretstvu našeg naroda.

Sokolstvo pak, uzdizuci moralnu i telesnu snagu u narodu, a kod omladine i izvesan deo vojničke znanstvene nastave, opravдаće narodno poverenje, olakšati vojsci i time najbolje dokumentovati svoju ljubav prema narodu i otadžbini.

Znamo, da je vojska najmoćnije i poslednje sretstvo, kojim se rešavaju međunarodni sporovi. Kad se diplomacija pokaže nespособном за mirno rešenje međudržavnih sukoba, rat je taj, koji odlučuje sudbinu, a od ishoda njegova zavisi budućnost dotadašnjih narodnih tekovina. Teško je pobedenima, ali u savremenim ratovima i pobedilac je istrošen i iznemogao u svakom pogledu te mu treba i sviše dugo vremena i vrlo teških napora da se oporavi.

Rat je strašan, to je neman koja prožire ljudske živote, uništava rosnu polju i plodne doline, satire useve, šume i rudnike, guta narodne tekovine i blagostanje; uklanja s pozornice napretka i radi najbolje umove, a ne štedi ni nejaku decu, žene i iznemogle starce. To je avet ledena srca, kandži-grabljivica, ogromnih čeljusti, nenasila stomaka; ona gamiže svuda nad zemljom, od nje se ne da sakriti, jer su joj oči na celon gubavom telu.

Treba junačkog srca, čeličnih mišića, bistrih umova, nepokolebljiva morale, treba ogromnog izobilja u svakom pogledu, treba neodoljive ljubavi prema narodu i otadžbini, treba bratske sloge i samopouzdanja, treba juštva do bezumlja i hladnokrvnosti raspetog Hrista, da se ta neman, što ga ratom zovemo, izdrži da se iz njega izlošio kao pobednik.

A borbe i okršaji u toku rata strahovite su. U njima se katkad moraju junačkim gradima razbijati granitne zidine neprijateljskih utvrđenja i kroz potoke krvi naše i neprijateljske i kišu zrna svih kalibra doći do neprijatelja i u sudaru, u kome se dvoje ostra kama do sreca zariva, dok grmljavaju hiljadama ručnih bombi ugusiti krik nesrećnika, čiji nervi ne podneće gledanje strahota iskidanih tela naših i neprijateljskih, u sudaru u kome se kroz skrgut zubiju ranjenih i teške uzađe u mirućih jedva čuje prskanje ljubanja i krekanje i lomljava vitezški kostiju, rešava se ispod borbe. U takvim čestim sudarima treba istražati da bi se približilo cilju — pobedi.

A da se u takvim krvavim okršajima izdrži, da se do njih dove, treba podneti duge marševe pod svirkom studenog severca, šiban ledeni snežnim pahuljicama; treba izdržati često bez dovoljno hrane; treba mnogih probdevenih noći i teške i bolne neizvesnosti o svojima na domu; treba se katkad prati na dnevnoj žezli ili od usijana čelika i gvožđa, kojim nas neprijatelj obasipa, ili se mrznuti u rovovima punim vode i u njima često biti poprskan prosutim mozgovima i krvljivo svoje braće ili svojih najboljih drugova.

Da se sve to izdrži, treba stalnog i neprekidnog vaspitanja, treba nesalomljive moralne snage, treba čeličnog zdravlja i izdržljivosti, treba duha i discipline, treba svetlog i čvrstog karaktera, treba bezgraničnog samopopravljavanja, treba ljubavi i krajnje preduzrosti ka dužnostima, treba da nam je u srcu i da nam pred očima neprekidno lebdi otadžbina i sloboda naroda. Treba ali, da još sve treba, to mora znati i na tome mora najpre i najviše raditi onaj, kome je povereno i u kome je stavljen u dužnost vaspitanje naroda u moralnom i fizičkom pogledu — to mora znati i izvršavati Sokolstvo kraljevine Jugoslavije.

Eto, tu je njegovo najvažnije pojedinačno rada, a iz toga, što rekoh, ne može se reći, niti se time traži militarizovanje Sokolstva. Ne, nećemo; nećemo militarizovanje, ali da treba programatskog i sistematskog rada, iz koga se neće manifestovati samo kolektivna disciplina i novi kolektivni sokolski duh, nego duh, disciplina i samosvet svakog pojedinca, prvo Sokola, pa onda i celog naroda, i da se z te samosvesti, iz osećaja discipline i sokolskog duha svakog pojedinca rodi kolektivna disciplina svih sokolskih jedinica, svih narodnih organizacija i celog naroda.

To hoćemo, na tome treba da radimo, jer će na nama Sokolima ležati najveći deo odgovornosti, ako bi usled slabosti i kukavičluka sinova drage nam otadžbine, ona nosila žig sramno mesto oreola slave!

II.

Znam, da bi mnogi čitači prvoga dela ovoga napisa žeeli da se upoznaju i sa sadržajem pomenutih predavača. Samo, kolikogod je to poželjno, u potpunosti je neizvedivo, a od česti je to stvar i vrlo relativne naravi. Slušajući naime i zapisujući živu reč, čovek, ako nije stenograf, ne može sve da uhvati, a zatim, za nekoga je nova, interesantna ili vredna da se zabeleži ova, za nekoga opet ona misao. Ipak će spomenuti barem najvažnije.

Što se mene tiče, najjači je upečatljivost ostavilo predavanje br. dra. Kozáka. Nešto, možda, i zato, jer je bilo prvo na redu. Ali i inače Ovo je bilo puno ideja, često samo nabavčenih, nekad razrađenih, ali uvek aktuelnih, tako reći podignutih s ulice. »Živimo u ozbiljno, teško i natmureno doba. To svi osećamo. Dužnost nam je, prema tome, da gledamo, da tražimo i doznamo, otkuda će sinuti svetlo.« Tim je rečima počeo i zatim naš poneo blistavom svojom inteligencijom i značajkom veština na daleki put demokracije, koji se neće nikada dovršiti, jer jest i ostaje idealno. Put demokracije je težak i naporan, za svakoga pojedinca moralno odgovoran i pun zadataka, i tko voli nešto dobro, taj neće tim putem.

Demokracija je put »večnoga nemira i pokretnog«, kako bi rekao Tyrš, a br. Kozák još dodaje »večnih zadataka i moralnih obvezaca«. Brat dr. Kozák je dak Oxforda, prošao je Ujedinjene Države, možda je navršio četredeset, profesor je univerziteta i — član »večnoga kruga intelektualaca«, koji se okupljaju u vili poznatoga pisca Karla Čapeka, pisca knjige u dva sveska »Razgovori s Masarykom...«.

Br. prof. Kliepera bio nam je voda škole, kućedomaćina i nastavnik. U svemu idealan, redak primer staroga Sokola. Tačan, susretljiv, ljubazan

Na nama leži i ležeće odgovornost, jer je jedino i samo nama povereno i stavljen u dužnost vaspitanje našeg naroda u moralnom i fizičkom pogledu. Mi se obasipamo moralnim i materijalnim srećstvima, da bismo mogli vršiti veličanstvenu ulogu i ulogu punu odgovornosti u radu na moralnom i fizičkom vaspitanju našeg naroda.

Ne, nećemo militarizaciju, ali nećemo ni stvaranje pobednika na olimpijadama, već hoćemo koliko naš sistem rada zahteva bar zajedničke radnje Sokolstvu i vojsci onako da radiamo, kako ih vojska radi; hoćemo njenog dugogodišnjeg oprobana i dokazanog istkustva; hoćemo u našoj organizaciji reda, poslušnosti i valjanosti kakve ima vojska naša. Hoćemo da nam Sokolstvo cveta i napreduje i da zaviri u svaki dom, a to mu samo mi

sami možemo učiniti. Hoćemo Sokole ljude, a ne Sokole virtuze. Pa ako u takvom našem radu i takvom vaspitanju bude i takve braće i sestara, koji bi postigli savršenstvo u svima granama Sokolskoga rada, mi ćemo ih slaviti i uzdrizati, njima ćemo se dići i njima ponositi širom celog sveta. Ali ne trčimo i ne žrtvujmo vreme i sretstva za stvaranje takvih, oni nek se sami pojave, nek budu posledica ozbiljnog rada i častan izuzetak, mi stvarajmo Sokola čoveka u najboljem značenju njegovom, stvarajmo odanog sina otadžbine sa svima potrebnim vrlinama čestitog i valjanog gradanina. Samo tako radeći odužićemo se otadžbini i narodu i do kraja izvršićemo dužnosti, kojih smo se dobrovoljno primili, a koje su i potencirane § 1. Zakona o osnivanju Sokola kraljevine Jugoslavije.

ANTE TADIĆ, (Smederevo):

Da li je naš ideal samo vežbanje?

Da postignemo lep spoljašnji izgled, da nam crte tela budu harmonične, da budemo tako razvijeni, potrebno je posvetiti svome telu dovoljno fizičkog vaspitanja. To bi se u glavnom postizalo u sokolnama, kada bi se negovalo samo vežbanje, ali pošto sokolska društva nisu specijalizirani zavodi za vaspitanje tela, koje mnogima danas služi da budu upadljivi u društvo i na ulici, već im je zadatka da i oplemenjuje duh, to se jednakom ljubavlju moraju razvijati obe strane sokolskog vaspitanja. Brinuti se za telo da bude lepo, harmonično i zdravo, nije ništa u protivnosti s dobrim društvenim i moralnim vaspitanjem. To i nije ništa novo, to su radili i očevi fizičkog vaspitanja, stari Grci. Postizavali su efekat svojim lepim telom, publika se zanosi gledajući lepo razvijenog atletu, vajari su mu se divili, i sve umetničke sposobnosti svoga oštrog talenta poklanjali su tako lepom harmonički razvijenom telu, čijim se kipovima i današnja umetnost divi.

Jest, takovom se telu, na klesnom kipu, možemo diviti. Ne gresim jer zašto da se ne divimo onome, čemu su se divili najbolji grčki vajari? Zašto da se ne divimo onome, što je genije grčkih umetnika ovekovečio? Estete modernog doba iznose lepotu grčkih kipova kao uzor današnjim umetnicima.

Ali stari Grci, pored vaspitanja tela, nisu zaboravljali ni na vaspitanje duha. S učenjem telesnih vežbi išlo je paralelno i učenje svih poznatih nauka i gradanskih zakona. Estetikom se bavio i Tyrš, u njoj je upoznao grčku vajarSKU umetnost, koja ga je nadahnula da zavoli fizičko vaspitanje, koje mu je ohrabrilo dušu i telo da može shvatiti veliko delo Sokolstva, ideje, koja je duhovno vezala sveslovenske narode.

Pa da li se Tyrš zaustavio samo na vežbanju tela, da bi samo spoljašnja lepota tela došla do vidnog izražaja? Ne, Tyrš je pošao i dalje! On je uz gajenje lepote tela vezao i gajenje lepote

duha. Da to nije učinio, sokolska društva bila bi isto što i turnfereini, isto što i zavodi za umeštanje tela. Tyrš je u svakom Sokolu nastojao da vaspita i duhovnu stranu. Njegovi govori, pesme Sokola na izletima, čeličile su duh im se time jačao, postajali su svesvijenom telu. Sokolska odora budila je nacionalizam kod gledaoca. Sokolska vežba zanosila je i oduševljavala gledaoca, davala im je potstrelka za borbu, duh im se time jačao, postajali su svesvijeni svojih nacionalnih dužnosti, postajali su dobri Slovenci.

Publicistički Tyršev rad još i danas nam ukazuje, da se u Sokolstvu ne trebamo samo baviti vaspitanjem tela već i duha. Pa zašto to vaspitanje zanemarivati? Zar ono može Sokolima da naškodi? Zar se bogačenjem duhovnim blagom ne jača nacionalna i državna svest? Ako je posvetno vaspitanje na krivom putu, tada ono može da naškodi, a škodi tamo, gde se misli da u sokolske posvetne prirede spada samo igranka, lutanje u noći sa sokolskim muzičkim instrumentima, uvađanje kockanja u sokolske prostorije i igranje pozorišnih komada, koji u češkom vaspitavaju slabije strane. Ako sokolska prosveta gaji lepu pesmu, dobre govorice, korisne knjige, vaspitne i nacionalne pozorišne komade, tada sokolsko društvo daje uz redovno vežbanje potpunog Sokola. Zašto se protiviti sokolskom posvetnom radu, ako je ispravan? Naposletku, fizičke sposobnosti svakog pojedinca nisu za vežbanje na spravama ni za proste vežbe. Zašto onda takvima praviti smetnje, ako hoće da deluje u posvetnom kulturnom pravcu? Zašto biti samo jednostrani i gajiti samo vežbanje? Sokolu može svako da koristi, samo ako hoće da radi u duhu sokolske ideje. Posvetne grane su raznovrsne i svako će ih ispoljiti prema svojim sposobnostima.

Cesto se čitaju pismene kritike i slušaju usmeni prigovori na sokolski posvetni rad. To nije rđavo, jer, verovatno, te kritike iznose se tam, gde

prosvetni rad ne valja i društvo je na štetu. Samo u tim kritikama treba da bude objektivnosti, ne sme biti pakosti. Ne sme biti mržnje između načelnika i prosvetara zbog jačeg rada u jednom ili drugom smjeru. Oni treba da se slože, rad da im je paralelan, da

se pomažu, a od toga će baš načelnik imati najveće koristi, jer će mu vežbači dati sve više prosvećeniji i lakše će ga shvatiti, a tada će mnogi uvideti svoju zablude, da su sokolska društva samo za fizičko vaspitanje.

ALFONS MARGITIĆ (Krasica):

Soko u selu i njegovo delovanje

Soko u selu — pojam je koji zauzima široke granice delovanja i rada, da bi svršishodno podigao misao i ideju Sokolstva na visinu, koju to Sokolstvo zasluguje. I baš taj Soko u selu ima najšire granice rada, a po najčešće i pomanjkanje primarnih uslova, da se taj rad ostvari i pokrene stazom napretka i uspeha.

Ko sačinjava Soko u selu?... Seljak...

Može li taj seljak gajiti telovežbu u onoj meri koju sokolska društva propisuju svojim »redom vežbi«? Na tome ćemo časak ostati i osvrnuti se na činjenice, koje prate razvijat jednog društva čije ime ovde neću spominjati.

Društvo se, o kome je reč, razvija već punih deset godina. To se razvijanje može podeliti u pojedine izrazite periode, koje se općenito opažaju i u drugim seoskim društvinama (barem primorskim) kao neminovna činjenica. Prva perioda — perioda je skrajnjeg entuzijazma. Osnovalo se društvo i ono kao novost u selu interesuje meštane te listom dolaze u vežbaonu. Vežba se nervozno i bez prestanka. Kroz žile tih osmivača ključa krv, vre i zanos. Taj se entuzijazam prenosi iz sokolane na ulicu; iz ulice u kuću i konačno dospeva u sreću sviju novih članova.

Tu je početak delovanja, koje je, nema sumnje, već u kolevcu izvrgnuto propagadanju.

Zašto?

Prikupljeno članstvo novoosnovanog društva počinje delovati sasvim nesvesno. Ono radi, jer je to novost u selu, i jer to rade i susedi mu. K tome se često dešava, da propagandu vode ljudi, koji najmanje razumeju sokolsku stvar, a kojima više sokolske jedinice poveravaju osnivanje s nepojmljivim razloga. Vremenom ispoljiti da Sokolstvo nareduje svojim prednicima što imaju činiti; određuju im dužnosti i prava.

Dakle, Soko ima dužnosti! Prirodna je i psihički jasna činjenica, da se dužnost zanemaruje, nisu li čimbenici, u ovom slučaju članovi, moralno odgajani i prosvetljeni u sokolskom duhu. A tu, evo, leži trn u oku kod osnivanja naših društava.

Da se osnuje društvo poverava se obično glavna akcija oko osnutka nekog uglednog seljanina. Taj je obično neki postarji čovek, koji je možda u životu stekao lep imetak pa s njime sada uživa autoritet. Ti ljudi nemaju volje za rad (kad bi bili i sposobni), no njihov autoritet dovodi do onog već spomenutog entuzijazma s kojim se članstvo želi odužiti tom čoveku.

Učiteljstvo primerice, biva također u neku ruku zainteresovano oko osnivanja tih društava, no tome se učiteljstvo ne daje vodeća reč. Istini se za volju međutim mora priznati, da je ono u selu jedan važan faktor, kojemu više sokolske jedinice moraju iskazati svoje puno poverenje, a isto tako i ljudi — seljaci s autoritetom. Ne osnivaju se društva zato, da se kod toga mogu istaknuti videniji i ugledniji. Oni se osnivaju da rade!

Stoga preporećam odgovornim činocima Sokolstva, da im uspeh društava leži u prvom redu na sreću. Ne sme se gledati na ljudi od ugleda, već na ljudi od rada. Učiteljstvo moramo uz tehničare zaposlitи tako, da ono pripravlja, pa i sa manjim brojem članstva, temelj sokolskom društvu, na kome će tada samo članstvo izgraditi zgradu, koja im dolikuje. Na učiteljstvo treba napose uticati, da ono u selu bude plodonosno i radino. Ono mora sejati same kulture i vaspitati široke mase našeg naroda. O njemu ovisi, hoćemo li kao Europejci biti uvek uz bok velikih naroda i hoćemo li najširu kulturu naših jugoslovenskih podanika podići na nivo sadašnjice.

O tome učiteljstvu, braćo, treba voditi vidna računa. Ono svakako trebamo u našem krugu pripremiti, da već iz škole širi propagandu za sokolsku stvar. Učiteljstvo mora već u školi razviti temelj kasnijem radu — neposrednom radu u sokolanim. Ono je stup, potporan kulture sela i ono je prvo pozvano da bude zainteresovan u društvinama kulturnog, nacionalnog, viteškog i privrednog karaktera. Poveravajmo se potpuno njima pa će naš uspeh biti bolji.

Ovo sam doneo o učiteljstvu s razloga, što još i danas ima mnogo društava, u kojima je učiteljstvo ćesto iza zavesa društvenog rada — a to je, braćo, sigurno zlo.

Druga je perioda razvijanja seoskog društva ostar, izrazit prekid rada.

Usled čega dolazi do tog prekida rada?

Kako već spomenut, članstvo je seoskih društava seljačko. I ono, radeći čitav dan na polju ili u gradu po 8 do 12 sati dnevno teške i naporne poslove, napušta vežbe, da bi se slobođeno mogao odmarati. To čini danas, pa sutra i onaj treći dan, to čini dulje vremena i konačno se uleni, ne mareći više za rad u sokolanim.

Sokolstvo je prazna, hladna i pušta. Prednjaci mogu i dolaziti, ali nemaju s kime vežbiti. Zaključak: članstvo nije dovoljno vaspitano, bolje reći, nije direktno zainteresovan u uspeh društva pa ne shvatajući za-

mašnost svoga otsutstva dovodi do opštih rasula i umrvljjenja. Sokolana ostaje hladna, zapuštena raka.

Iz vremena na vreme pojavljuju se pojedini ambiciozni članovi sa željom da ožive zapušteni rad. Uspeva im, ali su ti naporci kratkoga veka. Članstvo radi, izgleda iz zadovoljstvije što će naskoro javno nastupiti u vežbama, koje su u poslednje vreme uvežbali. Po nastupu i opet napuštaju sokolani i tako to ide redom.

To su opežanja, koja, nema sumnje, prate delovanja mnogih sokolskih jedinica i čemu treba na svaki način pribegavati i na vreme lečiti. Kako da to činimo?

Uslovi su seoskih društava najčešće jedni i nemoći da bi garantirali uspeh. Selo je za nasušni hleb upućeno na grad. Grad ga iscrpi telesno i duševno i time ruši mnoge zdrave inicijative, koje se bez jakih moralnih osećaja ne mogu ispoljiti. S druge strane poljski radovi, koji također deluju na sokolski rad pre razorno, destruktivno nego li plodonosno. Zlo je i to, što su također vode, inicijatori sokolskog kretanja, upućeni na rad, ne kod kuće, već većim delom u grad, koji i na njih deluje, pa bili oni čelične volje, kao i na ostalo članstvo.

Odve ne mogu preći preko službenog izveštaja jednog brata okružnog načelnika, koji je pred zborom načelnika stanovite župe kategorički izjavio, da se društvo, o kome je reč, briše, odreže sa sokolskog poprišta lih radi toga, što ono nije odasalo svoje načelninstvo na nekoje sastanke okružnog načelnista. Istinabog, njegov je predlog bio potkrepljen, da se tako izrazim, ne promišljenom reči »ne radi se uopšte ništa«. Ne radi, uopšte ništa i raditi makar samo malo — veštačka je razlika. Neću ovde govoriti o radu toga društva, koji baš nema tako užan delokrug, jer ne mislim i ne želim da ga ovim putem branim. Pa kada društvo nije nikome na teret, mislim, da ne može razorno delovati zbog toga što je tu. Preporučam rade bratu okružnom načelniku, kojega zbor svoje revnosti, spremnosti i shvatljivosti sokolske ideje iskrno ceni, da se zauzme i da na neki način tehnički podiže ovakva društva. Jer moramo imati u vidu: seoska se društva ne sastoje od članstva činovničkog ili dačkog staleža, koji su najbolji i najaktivniji materijal Sokolstva i kojima je vežbanje samo od sebe veoma potrebno.

Seosko je članstvo radnik, i on se ne može uz najbolju volju podvrgnuti redu vežbe, koji društva određuju. Istinabog, niti je seosko članstvo toliko vaspitano da bi ono gledalo Sokolstvo istim očima kao ona braća, koja su s njime aktivno zapošleni i koji o njemu odlučuju. Bahatost i rešavanje pitanja bez diskusije ne dovode nikada pozitivnom uspcu.

Iz svega ovoga možemo izvući neke smernice, koje bi Sokolstvu veoma služile, kad bi bile ostvarene.

Nebi bila na odmet ideja, da se novo učiteljstvo već za vreme svojih nauka podvrgne obligatnom sokolskom radu i da bez dobre spreme u toj struci ne može izaci kvalifikovan narodni učitelj. To mislim zato, što jedino učiteljstvo u selu ima sve garantije i sve uvete za pravilan i uspešan rad. Jedino bi učiteljstvo moglo

i obazriv, govorio je »O češkom našrom probudjenju i programu«. Počeo je rečima: »Zivot čoveka mora imati smisao i cilj, ako neće biti animan. To je lepo naglasio za češki narod Masaryk rečima: »Ako rečeš, da si Čeh, onda to знаći, da moraš imati nekakav program i mišljenje o poslanju naroda«. To mišljenje nalazi Kliepera u »Istoriji« Palackoga, gde kao glavnu crtu i smisao istorije češkoga naroda vidi u težnji za izgradnjom vlastite države s jedne strane, s druge strane u potrebi nadovezivanja na vrh te težnje, čime je kratica ili signatura: M. Jan Hus. Prema tome bitti Čehom, znači biti veran narodnim, ali i visokim moralnim načelima. — U drugom predavanju »Izvor Tyrševa Sokolstva« nastojao je prikazati Tyrša kao kritičnoga čitača filozofu i kao praktičnoga filozofa. Kriticizam, kaže on, ogleda se u »većnom pokretu i nezadovoljstvu«.

Poglavlje o puškom prosvećivanju, prema onome što se radi i kako se radi u Čehoslovačkoj, zahtevalo bi samo za sebe poseban, opširan prikaz.

Sestra F. Lásovska poznata nam je iz knjige »Slovensko Sokolstvo« (Vidi članak: »Činost vzdělávací«). U školi je predavala »O sokolskoy književnosti« i »O Sokolstvu za rada i prevratu«.

U jednoj i drugoj prilici dala nam je zornu i punu sliku češkoga Sokolstva za rata, a tako i o sokolskoj literaturi. Sokolsku književnost deli s. Lasovská na periode: I. Od osnutka časopisa »Sokol« do o. 1890., II. Od 1890.—1914. i III. od 1918. do 1931. god. Ti se periodi odnose na istorijski razvitak. Ali je s. Lasovská dala i jedno idejno razvrstjanje po piscima. Napokon je dala prikaz današnjega stanja sokolske literature (knjiga i časopisa). Način njezina predavanja sve nas je osvojio.

Sestra O. Taborská dala nam

je podrobnji prikaz ženskoga pokreta u Češkoj za naobrazbu i telovežbu čak od početka 19. stoljeća sa svima poteškoćama i peripetijama, u kojima su odlučno ulogu igrale Marija Riegrová-Palackoga, Božena Němcova, Karolina Světlá, i Klemena Hanušova — sve do god. 1925., kada broj ženskoga članstva dosiže cifru od 100.000, dok se god. 1870. na poziv za prvu javnu vežbu od 400 devojčica — javiše 3! U radu oko

uzastopice slediti potrebama društva i konačno ono je po službi dužno i po savesti predvoditi selo u njegovom kulturno-privrednom prezanju. Često se dogada, da je učiteljstvo obzirom na Sokolstvo potpuno pasivno. Današnji je rad učiteljstva hvalevredan rad pojedinaca, rad je to ozbiljnih ljudi, koji su svojom oštovinu našli svoje mesto u selu i dostoјno ga razpreziraju.

Drugo važno pitanje leži u samom osnivanju društava. Mesne prilike moraju biti stalno pred očima onih, koji odobravaju osnutak društva; tre-

ba saslušati mnenja, ne samo onih koji su spremni razviti steg Sokolstva u nekom selu, već i onih, koji su protivni tome. Treba saslušati i dobro i zlo i tek tada udariti pravcem, koji će biti opravdan, najpodesniji i najprirodniji uslov za zdrav početak rada; koji će biti bez predrasuda svakodnevni trika.

Treće je pitanje uprava društva, s kojom ćemo se u jednom narednom broju u sústini pozabaviti i doneti neke teške činjenice, koje se iz društava moraju radikalno izbiti.

VIII. sednica izvršnog odbora Saveza SKJ,

održana 23. i 24. novembra 1931.
u Beogradu.

Pre početka sednice ustaje I. zam. starešine brat Gangl i toplim rečima seća se uspomene IV. zamenika starešine brata dr. Pavla Mergenthalera, koime posvećuje dužnu poštu kao zaslužnom i vrednom bratu, koji je od rane svoje dobe do poslednjeg dala života sve svoje sile posvećivao sokolskom radu i sokolskom bratstvu. Uspomeni ovakvog brata neka je trajan i častan spomen u sokolskoj porodici! Svi pri-sutni popraćaju ustajanjem i poklikom »Slava!« reči brata Gangla.

Brat tajnik izveštava, da je još godine 1930. osnovan Sokolsko društvo u Čonoplji, no kako ono u toku poslednje godine dana nije razvijalo nikakav rad, to se pristupilo njegovoj likvidaciji. Likvidacijom došao je Savez u posed imovine u iznosu od 2.554,50 Din. Jednako i banska uprava Dunavske banovine na osnovu rešenja opštinskog poglavarstva u Čonoplji odbila je svojedobno ovome društvu potporu od 5000 Din, a koja se sada nalazi u blagajni opštinskog poglavarstva neiskorišćena. — Nakon predloga i debate zaključuje se da se uložna knjižica na preuzetu svetu prigodom likvidacije ustavi župi Novi Sad, koja ima imovinu čuvati do momenta kada bi se ponovo osnovalo u navedenom mestu sokolsko društvo. Što se tiče pologa kod opštinskog poglavarstva, neka župa ispita stanje stvari i o dobivenim izvesti saveznu upravu.

Brat tajnik nadalje izveštava da između župa Mostar i Cetinje vlada velika raznolikost shvatanja gledom na iskorišćenje banske pomoći Sokolstvu. Pomoć, koju je u svom budžetu predviđela Zetska banovina, većim delom iscrpila je župa Cetinje, dok su jedan nepoznati deo te pomoći primila sokolska društva i čete župe Mostar izjavno, dok sama uprava župe Mostar nije primila ni jedan dinar na ime pomoći za ovu godinu. Po celom tom predmetu iznosi brat tajnik opširno obrazložene prestatvake župe Mostar, pa se konstataje da su ovakvoj nepravednoj razdeobi u većini slučajeva

kriva sama sokolska društva, odnosno sokolske čete koje se, ne respektujući po Savezu propisanog pravilnika, izravno obraćaju banovinama. Povodom toga zaključuje se, da se preko svih župa uputi okružnica na društva i čete, da se u nikojem slučaju ne mogu niti smjeu obraćati za pripomoć mimo nadležnih župa ili Saveza direktno banovinama. U protivnom slučaju krenjenja ovoga zaključka poveće se najtržniji disciplinski postupak protiv svake one uprave društva ili čete, koja bi u buduću u tom pogledu postupila na svoju ruku. Ukaže li se potreba, ovakove uprave u smislu pravila razrešće se i dužnosti. Nadalje zaključuje se, da se uputi na Ministarstvo unutrašnjih dela prestatvaka, kojom će se isto zamoliti da uputi sve banovine, da se ove kod podele pomoći iz banovinskih budžeta obaziru i na odnosni savezni pravilnik. Konačno zahtevu župe Mostar, da se povede disciplinski postupak spram župe Cetinje, ne može se udovoljiti, jer je disciplinski postupak moguće provesti samo spram fizičkog lica.

Društvo Užice preko nadležne župe upravlja molbu da se može na celoj teritoriji države skupljati dobrovoljne priloge za dovršenje svog sokolskog doma. Zaključuje se, da se toj molbi ne može udovoljiti, jer su sokolska društva preopterećena raznim dužnostima finansijske naravi, a članstvo u većini toliko je siromašno, da se na njega ne mogu stavljati zahtevi materijalne naravi.

Udova pokojnog brata dr. Mergenthaler izriče Savezu svoju zahvalu za sve pažnje i počasti, koje su iskazane pokojniku. — Prima se do znanja.

Zupa Šibenik prosledila je molbu društva Pašman, a kojom je ono molio da bi mu Savez podario pticu Sokola za steg zastave. — Gledom na činjenicu da je društvo siromašno i nije u mogućnosti da nabavi nužna sretstva, zaključuje se, da se molbi izazide u susret i da se društvo Pašman podari zatražena ptica soko.

Brat tajnik nadalje podnosi izveštaj obrazlažući, kako je potreba da se nadopuni organizacija Saveza sa nekim pravilnicima, koji su već predviđeni postojećim pravilima. Tu je u prvom redu pravilnik o organizaciji i

postupanju suda časti pri župama, na-dalje pravilnik o organizaciji i postu-pjanju suda časti kod sokolskih društava, zatim pravilnik zaklade brata dra. Ivana Oražena i konačno pravilnik socijalnoga otseka.

Svi ovi pravilnici izrađeni su i bili su u prepisu dostavljeni članovima iz-vršnog odbora na mišljenje, a i organizaciono-pravni otsek Saveza iste je proučio i odobrio, pa zato predlaže, da se ovi pravilnici sa predloženom ko-rekturom organizaciono-pravnog otseka odobre i prihvate.

Predlog se u celosti prima, a pravilnici imaju se odštampati u »Sokolskom Glasniku«.

Što se tiče poslovnika za službeni odnos saveznih prednjaka brat tajnik iznosi, da gledom na okolnost da se spremi savezna činovnička pragmatika i konačno pošto je otsutan brat načelnik, da se isti i raspravi, kada će čitava stvar dozreti. — Predlog se prima.

Brat Momir Korunović upozoruje, da je »Putevima i ciljevima« Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije određeno, da se ima ustanoviti spomen-plaketa, izrađena u našem nacionalnom duhu i sloganu, koju od slučaja do slučaja Savez Sokola kraljevine Jugoslavije na svojim glavnim skupština, a na predlog svog izvršnog odbora, poklanja u znak priznanja inostranim ustanovama i licima, zaslužnim prijateljima našega Sokolstva i našega naroda. Mišljenja je, da se ovaj predlog realizira, pa je u vidu ovoga izradio konkurs, koji predlaže na prihvat. — Predlog se prima pa se za nagradu natečatim određuje: za prvu nagradu 6.000 Din, drugu 4.000 Din, treću 3.000 Din. Sam konkurs ima se objaviti u »Sokolskom Glasniku« i u dnevnjoj štampi. — Pri-ma se.

Brat predstnik prosvetnog odbora dr. Belajić iznosi, da je prosvetni odbor Saveza primio na mišljenje knjigu Jovana Dučića »Blago Cara Radovan«. Sama knjiga je literarno-filozof-skog karaktera i sadrži aforsime i misli o temama, koje su u naslovu pojedinih poglavja. Za Sokole su bližeg interesa samo misli iznete u poglavju o prijateljstvu i herojima, a donekle i o srce, jer se mogu pri našem sokol-ko-prosvetnom odnosno vaspitnom ra-du u izvesnoj meri upotrebiti. Međutim, kad imamo u vidu materijalne pri-like, u kojima se nalazi pretežni deo naših društava, a naročito činjenicu, da u knjižnicama nemaju mahom ni najpotrebnijih čisto sokolskih knjiga, to je prosvetni odbor mišljenja, da knjigu ne treba društvinu preporučiti raspisom, već da se istu prikaže u »Sokolskoj Prosveti« i nasmim društvi u članovima skrene na nju pažnju. — Predlog se prima.

Dalje izveštava, da je prosvetni odbor uvažio ostavke svojim članovima Žarku Popoviću, Vajaru Gomircu i dr. Nikoli Prodanoviću, a kooptirao je za svoje redove članove dra. Ruda Nepokoja, bivšeg starešinu Sokolskog društva Bačka Topola i Svetolika Paščana, nastavnika muzike u Novom Sadu. Predlaže, da se ostavke uzmu na znanje, a kooptacija u smislu § 7. pravilnika prosvetnog odbora odobri. — Prima se.

U nastavku svoga referata brat dr. Belajić podnosi izveštaj sa konferencije o sokolskoj štampi, koja se održala u Ljubljani 13. i 14. novembra

i zaključila, da se na osnovu člana 30. Statuta o organizaciji i poslovanju Sokola kraljevine Jugoslavije i rezolucije savezne skupštine od 29. marta o. g. odobri i propiši pravilnik otseka za štampu. Taj pravilnik izrađen je u sporazumu sa organizaciono-pravnim otsekom, koji je po njemu dao svoje mišljenje i saglasnost, pa ga sada predlaže izvršnom odboru. — Raspravom o pravilniku zaključuje se, da se isti ima razmnožiti i dostaviti svim članovima izvršnog odbora da o njemu daju pis-mene primetbe, a sam pravilnik da se definitivno raspravi na narednoj sednici.

Konačno u vezi sa konferencicom o štapi referiše brat dr. Belajić, da je na ovoj konferenciji pozivom na rezoluciju savezne činovničke pragmatika i konačno pošto je otsutan brat načelnik, da se isti i raspravi, kada će čitava stvar dozreti. — Predlog se prima.

Brat Momir Korunović upozoruje, da je »Putevima i ciljevima« Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije određeno, da se ima ustanoviti spomen-plaketa, izrađena u našem nacionalnom duhu i sloganu, koju od slučaja do slučaja Savez Sokola kraljevine Jugoslavije na svojim glavnim skupština, a na predlog svog izvršnog odbora, poklanja u znak priznanja inostranim ustanovama i licima, zaslužnim prijateljima našega Sokolstva i našega naroda. Mišljenja je, da se ovaj predlog realizira, pa je decembar mesec najzgodniji za sakupljanje preplatnika. Zbog kratkoće vremena ne može se ove godine propagandna nedelja organizirati na široj osnovi, no svakako treba da se u svim sokolskim jedinicama održi pred celokupnim članstvom predavanje o važnosti štampe i ova nedelja održi treću meseca decembra i to s razloga što s januarom počinje nova preplatna godina za sve sokolske listove, pa je decembar mesec najzgodniji za sakupljanje preplatnika. Zbog kratkoće vremena ne može se ove godine propagandna nedelja organizirati na široj osnovi, no svakako treba da se u svim sokolskim jedinicama održi pred celokupnim članstvom predavanje o važnosti štampe i ova nedelja održi treću meseca decembra i to s razloga što s januarom počinje nova preplatna godina za sve sokolske listove, pa je decembar mesec najzgodniji za sakupljanje preplatnika. Zbog kratkoće vremena ne može se ove godine propagandna nedelja organizirati na široj osnovi, no svakako treba da se u svim sokolskim jedinicama održi pred celokupnim članstvom predavanje o važnosti štampe i ova nedelja održi treću meseca decembra i to s razloga što s januarom počinje nova preplatna godina za sve sokolske listove, pa je decembar mesec najzgodniji za sakupljanje preplatnika. Zbog kratkoće vremena ne može se ove godine propagandna nedelja organizirati na široj osnovi, no svakako treba da se u svim sokolskim jedinicama održi pred celokupnim članstvom predavanje o važnosti štampe i ova nedelja održi treću meseca decembra i to s razloga što s januarom počinje nova preplatna godina za sve sokolske listove, pa je decembar mesec najzgodniji za sakupljanje preplatnika. Zbog kratkoće vremena ne može se ove godine propagandna nedelja organizirati na široj osnovi, no svakako treba da se u svim sokolskim jedinicama održi pred celokupnim članstvom predavanje o važnosti štampe i ova nedelja održi treću meseca decembra i to s razloga što s januarom počinje nova preplatna godina za sve sokolske listove, pa je decembar mesec najzgodniji za sakupljanje preplatnika. Zbog kratkoće vremena ne može se ove godine propagandna nedelja organizirati na široj osnovi, no svakako treba da se u svim sokolskim jedinicama održi pred celokupnim članstvom predavanje o važnosti štampe i ova nedelja održi treću meseca decembra i to s razloga što s januarom počinje nova preplatna godina za sve sokolske listove, pa je decembar mesec najzgodniji za sakupljanje preplatnika. Zbog kratkoće vremena ne može se ove godine propagandna nedelja organizirati na široj osnovi, no svakako treba da se u svim sokolskim jedinicama održi pred celokupnim članstvom predavanje o važnosti štampe i ova nedelja održi treću meseca decembra i to s razloga što s januarom počinje nova preplatna godina za sve sokolske listove, pa je decembar mesec najzgodniji za sakupljanje preplatnika. Zbog kratkoće vremena ne može se ove godine propagandna nedelja organizirati na široj osnovi, no svakako treba da se u svim sokolskim jedinicama održi pred celokupnim članstvom predavanje o važnosti štampe i ova nedelja održi treću meseca decembra i to s razloga što s januarom počinje nova preplatna godina za sve sokolske listove, pa je decembar mesec najzgodniji za sakupljanje preplatnika. Zbog kratkoće vremena ne može se ove godine propagandna nedelja organizirati na široj osnovi, no svakako treba da se u svim sokolskim jedinicama održi pred celokupnim članstvom predavanje o važnosti štampe i ova nedelja održi treću meseca decembra i to s razloga što s januarom počinje nova preplatna godina za sve sokolske listove, pa je decembar mesec najzgodniji za sakupljanje preplatnika. Zbog kratkoće vremena ne može se ove godine propagandna nedelja organizirati na široj osnovi, no svakako treba da se u svim sokolskim jedinicama održi pred celokupnim članstvom predavanje o važnosti štampe i ova nedelja održi treću meseca decembra i to s razloga što s januarom počinje nova preplatna godina za sve sokolske listove, pa je decembar mesec najzgodniji za sakupljanje preplatnika. Zbog kratkoće vremena ne može se ove godine propagandna nedelja organizirati na široj osnovi, no svakako treba da se u svim sokolskim jedinicama održi pred celokupnim članstvom predavanje o važnosti štampe i ova nedelja održi treću meseca decembra i to s razloga što s januarom počinje nova preplatna godina za sve sokolske listove, pa je decembar mesec najzgodniji za sakupljanje preplatnika. Zbog kratkoće vremena ne može se ove godine propagandna nedelja organizirati na široj osnovi, no svakako treba da se u svim sokolskim jedinicama održi pred celokupnim članstvom predavanje o važnosti štampe i ova nedelja održi treću meseca decembra i to s razloga što s januarom počinje nova preplatna godina za sve sokolske listove, pa je decembar mesec najzgodniji za sakupljanje preplatnika. Zbog kratkoće vremena ne može se ove godine propagandna nedelja organizirati na široj osnovi, no svakako treba da se u svim sokolskim jedinicama održi pred celokupnim članstvom predavanje o važnosti štampe i ova nedelja održi treću meseca decembra i to s razloga što s januarom počinje nova preplatna godina za sve sokolske listove, pa je decembar mesec najzgodniji za sakupljanje preplatnika. Zbog kratkoće vremena ne može se ove godine propagandna nedelja organizirati na široj osnovi, no svakako treba da se u svim sokolskim jedinicama održi pred celokupnim članstvom predavanje o važnosti štampe i ova nedelja održi treću meseca decembra i to s razloga što s januarom počinje nova preplatna godina za sve sokolske listove, pa je decembar mesec najzgodniji za sakupljanje preplatnika. Zbog kratkoće vremena ne može se ove godine propagandna nedelja organizirati na široj osnovi, no svakako treba da se u svim sokolskim jedinicama održi pred celokupnim članstvom predavanje o važnosti štampe i ova nedelja održi treću meseca decembra i to s razloga što s januarom počinje nova preplatna godina za sve sokolske listove, pa je decembar mesec najzgodniji za sakupljanje preplatnika. Zbog kratkoće vremena ne može se ove godine propagandna nedelja organizirati na široj osnovi, no svakako treba da se u svim sokolskim jedinicama održi pred celokupnim članstvom predavanje o važnosti štampe i ova nedelja održi treću meseca decembra i to s razloga što s januarom počinje nova preplatna godina za sve sokolske listove, pa je decembar mesec najzgodniji za sakupljanje preplatnika. Zbog kratkoće vremena ne može se ove godine propagandna nedelja organizirati na široj osnovi, no svakako treba da se u svim sokolskim jedinicama održi pred celokupnim članstvom predavanje o važnosti štampe i ova nedelja održi treću meseca decembra i to s razloga što s januarom počinje nova preplatna godina za sve sokolske listove, pa je decembar mesec najzgodniji za sakupljanje preplatnika. Zbog kratkoće vremena ne može se ove godine propagandna nedelja organizirati na široj osnovi, no svakako treba da se u svim sokolskim jedinicama održi pred celokupnim članstvom predavanje o važnosti štampe i ova nedelja održi treću meseca decembra i to s razloga što s januarom počinje nova preplatna godina za sve sokolske listove, pa je decembar mesec najzgodniji za sakupljanje preplatnika. Zbog kratkoće vremena ne može se ove godine propagandna nedelja organizirati na široj osnovi, no svakako treba da se u svim sokolskim jedinicama održi pred celokupnim članstvom predavanje o važnosti štampe i ova nedelja održi treću meseca decembra i to s razloga što s januarom počinje nova preplatna godina za sve sokolske listove, pa je decembar mesec najzgodniji za sakupljanje preplatnika. Zbog kratkoće vremena ne može se ove godine propagandna nedelja organizirati na široj osnovi, no svakako treba da se u svim sokolskim jedinicama održi pred celokupnim članstvom predavanje o važnosti štampe i ova nedelja održi treću meseca decembra i to s razloga što s januarom počinje nova preplatna godina za sve sokolske listove, pa je decembar mesec najzgodniji za sakupljanje preplatnika. Zbog kratkoće vremena ne može se ove godine propagandna nedelja organizirati na široj osnovi, no svakako treba da se u svim sokolskim jedinicama održi pred celokupnim članstvom predavanje o važnosti štampe i ova nedelja održi treću meseca decembra i to s razloga što s januarom počinje nova preplatna godina za sve sokolske listove, pa je decembar mesec najzgodniji za sakupljanje preplatnika. Zbog kratkoće vremena ne može se ove godine propagandna nedelja organizirati na široj osnovi, no svakako treba da se u svim sokolskim jedinicama održi pred celokupnim članstvom predavanje o važnosti štampe i ova nedelja održi treću meseca decembra i to s razloga što s januarom počinje nova preplatna godina za sve sokolske listove, pa je decembar mesec najzgodniji za sakupljanje preplatnika

član izvršnog odbora Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije brat Stevo Knežević.

Brat Stevo Knežević kaže, da on za ovaj izbor nije znao i tek danas primio je od Saveza skauta pismeno obaveštenje o tome izboru. No kako on nikada nije bio skaut, niti je sada, a niti će ikada biti, to izjavljuje da ovo ga izbora prihvati neće. — Prima se do znanja.

Pošto je vreme poodmaklo, to brat Gangl zaključuje sednicu a nastavak određuje za naredni dan.

Iz sednice saveznog TO od 24. novembra 1931.

Na stavljeni pitanje, može li se imenovati prednjakom apsolvent prednjackog tečaja na osnovi svedočbe o položenom tečaju, utvrđuje se, da služe prednjaci tečajevi samo pripremi za polaganje prednjackog ispit, pa se dakle po postojećim propisima ne može imenovati prednjakom niko, ko nije uspešno položio prednjacki ispit. Izuzetno može savezno načelništvo dozviliti, da se imenuje prednjakom i onij, koji se kao načelnik istaknuo odličnim i vanredno stručnim radom, pa nije imao prilike, da položi prednjacki ispit.

Saveznom načelništvu predložice se predloge o kvalifikaciji društvenih i župskih načelnika te prednjaka.

Brat Mačus izveštava o takmičenju švajcarske gimnastičke unije, koje je održano u Baselu 31. oktobra o. g. kuda je putovao u studijske svrhe. Detaljni referat doneće »Sokol».

Predloge za posebne tačke SSKJ na sletu u Pragu poslali su: župe Novi Sad i Subotica, te brat Černe. Izabratice se komisija, koja će proučiti predloge i pripremiti referat za narednu sednicu.

O sednici načelništva Slovenskog Sokolstva, koja je održana 20. novembra t. g. u Pragu, ispravno je referirala savezna načelnica s. Skalarjeva. Iz referata iznosimo sledeće zaključke: za takmičare i takmičarke, koji su učestvovali na takmičenjima SSS u Beogradu, nabavice se diplome i medalje, kao takoder i diplome za prelazne darove.

Pojedini sokolski Savezi, koji namjeravaju poslati na slet u Prag svoj naraštaj, moraju prijaviti pored broja naraštaja takoder i tačke, s kojima će naraštaj nastupiti. Nameravana međunarodna telovežbena takmičenja članova međunarodne gimnastičke federacije na sletu u Pragu god. 1932 otašće. Red takmičenja za takmičenje vrsta SSS ispravlja se u toliko, da će se k takmičenjima priputiti i pojedince, koji bi tokom priprema otpali od prijavljene vrste.

Takmičenja održavate se samo jednog dana zajedno s drugim priredbama. Budući ostali sokolski Savezi ne-

će nastupiti u prostim vežbama ČOS, određuje se za takmičenja pojedinih vrsta samo jedna od tih prostih vežbi.

Za članice već je vežba utvrđena i objavljena, o vežbi pak za članove, odlučiće se na sednici zborna župskih načelnika ČOS, te će se o tome pojedini Savezi pravovremeno obavestiti. Na sletu održavaće se medusavezna takmičenja članova i članica u odbiocu.

U pojedinih vežbama SSS takmičiće se takmičari pojedinih Saveza u svojim vlastitim prostim vežbama koje su određene za taj slet. Za takmičenja članica vrsta SSS raspisao je brat Zamoyski prelazni dar. Rok za prijave naraštajskih takmičarskih vrsta određen je do 20. marta 1932. Naraštajci takmičiće se isto tako kao i članovi, a takoder i kao pojedinci, ako bi vrste, za koje su bili prijavljeni,

otpale.

Raspored za svesokolski slet u Pragu doskora će se detaljno objaviti. Takmičenja u odbiocu vršiće se po izlučnom sistemu. Svi Savezi SSS dogovorice se gledje svojih proba i nastupa sa ČOS. Prijave treba da sadrže broj vežbača, vreme dolaska u Prag, način nastupa, a takoder i koliko će vreme trajati nastup sam, te koliko sa ulaskom i odlaskom s vežbališta.

Za smučarska takmičenja SSS treba prijaviti broj takmičara i takmičarki do 20. decembra teg. Upute za ta takmičenja biće pravovremeno objavljene.

gde društva nemaju nego tri sokolska doma, dobila banovinsku pripomoć od samo 30.000 Din, a to nije moglo da dože ni za tečaj za prednjake sokolskih četa, a kamo li da se time plaća žup. stalnog prednjaka, provodi organizovanja četa, održavaju koncelarije i t. d. Ove godine je stavljeno u ban. budžet 800.000 Din, da se nadoknadi ono što je lani propušteno i da se pruži pomoć društvinama za podizanje domova. Ta je svota reducirana u Ministarstvu finansija na 300.000 Din, ali ni od te svote župa nije dobila ni par, a kako nam se poručuje, nije ni izgleda da ćemo dobiti. Župa je s obzirom na spomenutu stavku u ban. budžetu i s obzirom na najosnovnije potrebe već zašla u dug preko 30.000 Din, a o budućem nekom radu bez srestava ne može biti ni govor. S toga će i ovogodišnji tečaj za prednjake sokolskih četa, za koji nemalo sva društva mole, morati ispasti iz programa.

Pripreme za svesokolski slet u Pragu vrše se samo s tehničke strane. Odziv s obzirom na tešku kružu i ovogodišnju sušu u ovim krajevima ne izgleda da će odgovoriti vrućim željama društvenih uprava i članstva.

Dr. Stevo Moljević, starešina.

Sokolska župa Bjelovar

Sokolstvo Sokolske župe Bjelovar učinilo je tokom 1931. godine u mnogim pravcima sokolske delatnosti značajan korak napred. Veliki razvoj, što ga je Sokolstvo tokom ove godine pokazalo posebno u ovoj župi, potpuno opravdava uverenje i nadu vodećih sokolskih krugova, da će ono još u skoroj budućnosti ne samo dobiti još širi opseg i veći zamašaj, nego da će i sve ono, što je u ovoj godini na njegovom širenju i razvoju učinjeno, ostati čvrst osnov za daljnje njegovo trajno delovanje i ispravno shvatjanje i razumevanje, te solidno i čvrsto razvijanje.

Veliki taj rad bio je — kao valjda i u mnogim drugim našim župama — znatno otešan i komplikiran baš sa tim njegovim razvojem i širenjem.

Da se to u celosti ispravno shvati i razume, potrebno je naročito istaći, da je tokom cele ove godine veliki posao na organizovanju novih i učvršćenju dosadašnjih sokolskih jedinica erao nemalo sive snage i župsko uprave i drugih aktivnih sokolskih radnika naše župe.

Tendencija širenja i osnivanja društava i četa bila je gotovo u svim mestima župe do pred kratko vreme očita i velika. Bez obzira, da li su postojali povoljni uslovi za daljnji njihov rad i uspešno delovanje, sa svih se strana takovo osnivanje tražilo i forsiralo. Izvesno kočenje toga općenitog upravnog pokreta i takovih svestranih i mnogih traženja i želja, dokako da je sa strane uprave župe počešće bilo potrebno te zato nije u nekim slučajevima spravom ni izostalo. — Ono od sada pa dalje treba da bude očvidno još jače, želimo li da rad u budućem dođe u svoju normalnu kolotečinu. Prilikе su da daljni rad razmerno povoljn; materijal u velikom broju postoji, no većinom je nov i sirov. Sam budući naš rad ima da bude uperen na njegovu izgradnju, te učvršćivanje i produživanje sokolske misli u celoj župi. Tu se međutim oseća i vidi velika praznina, jer nema dovoljno ljudi, koji bi sposobni i voljni — pristupili tome teškom zadatku. Potrebni su tečajevi i idejne škole sada više nego ikada pre; takav jedan tečaj projektovan je za ovu zimu, no pobliži njegovog opsega za sada još ne zna radi nedostatka finansijskih sretstava potrebnih za njegovu održanje, bez sumnje u većoj meri.

Omladini se zagrejava za Sokolstvo, ali ne u toliko meri, kako bi trebalo da bude. To se osobito tiče srednjoškolske i univerzitetske omladine. U svim župskim društvinama zajedno sa Beogradom, gde ima nekoliko hiljada studenata, ima u sokolskim redovima svega 203 studenta, a taj je broj daleko od zadovoljavajućeg.

Tehnički rad u župi bio je normalan. Može se reći, da je bio intenzivniji nego ikada do sada, naročito u stvaranju prednjaka. U tu svrhu održan je u Beogradu od 1. do 7. o. m. načelnički tečaj sa 22 načelnika i 15 načelnica, a 9. o. m. započeo je dvadesetodnevni župski prednjaci tečaj sa 75 polaznika. Po društvinama su takoder prednjaci tečajevi, pa je kadar prednjaka po društvinama znatno porasao. U poslednje vreme župa ima putujućeg prednjaka, koji stalno obilazi društva. Tehnički odbor raspolaže sa prilično velikim brojem tehničkih stručnjaka. Prosvetni rad bio je takoder zadovoljavajući. Značajnije tehničke priredbe bile su: župske utakmice i župska akademija, održane u Pančevu 31. maja o. g., župska utakmica u odbiocu, održana 6. septembra o. g. u Beogradu, okružna javna vežba i akademija, održana u Rumi prilikom osvećenja društvene i naraštajskih zastave i zatim učestovanje u priredbama drugih župa.

Za narednu godinu predviđeno je: župski slet, okružni sletovi, javni društveni časovi, tečaj za načelnike i prosvetare, prednjaci tečajevi po društvinama, župski prednjaci tečaj i tečaj za učitelje osnovnih škola.

Materijalno stanje ove župe je slabo. Redoviti prihodi nisu dovoljni ni za najobičnije potrebe. Bez banovin-

ske pomoći nebi mogla odgovarati svoje zadatku.

Sagradeni domova u ovoj župi ima 4, a u gradnji 5. Većina jedinica radi u školskim prostorijama, a letnijih vežbališta ima vrlo malo.

Za svesokolski slet u Pragu pripremaju se sve jedinice ove župe. O pripremama za praški slet bilo je mnogo govorova na načelničkom tečaju, pa i načelnicima date potrebne upute, što i kako da rade u svojim jedinicama, da pohod ove župe u Prag bude što dostojniji u svakom pogledu. U većini društava organizovana je štednja za nabavu svečanih odora i polazak na slet.

Stogodisnjica rođenja dra. Miroslava Tyrša, osnivača Sokolstva, proslaviće se po svim društvinama i četama prema uputama Saveza SKJ, a uprava župe će nastojati, da taj dan u Beogradu što dostojnije proslavi i obeleži. — Branko Živković, starešina.

Uredništvo našega lista obratio se je svoj braći župskim starešinama, da bi u najglavnijim potezima predočili obris slike sadanjeg stanja našega Sokolstva u pojedinim župama, a to naročitim pogledom na prilike odnosnog kraja. Zeleli smo, da se iz tog kratkog prikaza može da nazre, kakav je bio rad pojedinih župa u prošloj godini i kakove su osnove toga rada za narednu godinu, ukratko, kakovo je općenito stanje Sokolstva u našim župama u svim smerovima njezgovog delovanja i kakove se sve potrebe pri tome ukazuju.

Ulažeći u jubilaru godinu našeg neumrlog učitelja, Tyrša, slaveći njegovu 100 godišnjicu rođenja, mi smo zeleli, da bi nam činili prikaz toga rada i stanja našeg Sokolstva nagovjestio, da će ovaj veliki sokolski datum, koji će doći do svog najsjajnijeg izražaja na IX. svesokolskom sletu u Pragu na redne godine, biti i od naše strane proslavljen kako to dolikuje veličini i snazi Sokolstva kraljevine Jugoslavije.

Prepuštamo sada našoj braći župskim starešinama, da nam, kao predstavnici Sokolstva svojih župa, o svemu tome kažu svoju — sokolsku reč.

Sokolska župa Banja Luka

Opšte stanje Sokolstva u župi Banja Luka relativno je dobro. Prema ranijem stanju je daleko bolje po tome, što je rad prenesen i na selo, gde hvata dubokog korena i gde bi bilo najšire i najplodnije polje rada, kad bi se za to imalo dovoljno materijalnih sretstava. Pored opšte oskudice u snagama, naročito tehničkim, što nam je opšta smetnja, ova župa oskudeva i u materijalnom sretstvu. Napredak je ipak osetan, ali izgleda, da će i on doći u pitanje.

Broj društava u našoj župi danas iznosi 21, povećan je tokom ove godine za 2, a broj sokolskih četa 23, što znači da je župa u ovoj godini dobila 7 novih četa. Osim tih, u osnutku je još 11 četa, koje već i rade, ali ih župa nije primila dok ne pokažu svoju životnu sposobnost.

Sve te čete u župi zasnovane su na trezvoj osnovi, te su dve čete — na Vučjaku i u Potočanima — mesne mehanе pretvorile u sokolske zdravljake.

* Izjave braće starešina župa Cetinje i Niš nisu nam stigle. — Slike pak nekoje braće župskih starešina nismo mogli doneti, jer nam nisu bile poslane. Uredništvo.

moško deco in moški naraštaj. Z velikim vnućem in ljubezni sem se vrgel na poverjeno mi nalogo, da v praksi izvršujem Tvoje načerte, misleć na Tvoje besede, ki si nam jih govoril pred vrstom: »Vi ste naša bodočnost, naša moč, naša sila.« — Treba se je vživeti in poglobiti u naše delo in v našo veliko stvar, potem sele človek spozna vso mogočnost sokolske ideje. Jaz sem jo spoznal in razumel, in verjemi, dragi moj vaditelj, da bom kot Tvoj učenec enkrat vreden svojega velikega učitelja. Tako mi Bog pomagaj! Čutim v življenu, ki ga živim, neko srčo in zadovoljnost, ki je nisem nikdar prej. Sedaj grem k vojakom. Čutim toliko moći in volje, da bom z lahkoto premagal vse napore in v polni meri zadostil svoji državljanški dolžnosti.

Prejimi bratske pozdrave od Tvojega hvaljevnega

Franceta.

Tretji primer: Imela je neka rudarjeva vdova v našem kraju dva sinova. Starejši je bil materi mnogo bolj všeč kod mlajši, saj je bil lep fant in je tako rad streljal z možnarji na velikonočne praznike, nosil cerkvena bandera in vlačil plohe na pustni torek popoldne. Pa kdo bi to zameril našim dobrim materam, da jim tako stvar zelo ugaja! Pri tem pa se je fant navadol pijančevanja, postal hud alkoholik, pretepač prve vrste in strah vsega kraja. Svoji ubogi materi ni privoščil prebite pare, dajal pa je rad za pijočim drugim pijačem in pretepačem. Bil je huda pokora in nadloga svoji lastni družini, ki je mnogokrat s strahom pričakovala moža in očeta, kdaj in odkod se bo vrnil pijač domov ter jih pretepal. Drugače je bil priden delevac, toda to mu ni pomagalo, ker je v enem dnevu pijačnosti napravil več

skode kakor je trezen ves teden zaslužil. V družini ni bilo miru ne blaginja.

Mlajši sin pa je bil materi prva leta tudi huda pokora. Čital je vse mogeće napredne liste, ki jih po mnenju dobre katoliške matere ne bi smel, naposed pa se je na njeno veliko jezoše vpisal v Sokola. Akoravno je bil ta sin z njim vedno jako dober, skrbel zanjo, hodil vsak večer po telovadbi vedno trezen in miren spat in akoravno je hodil tudi v cerkev, ga mati ni imela rada, ker so ji nekje rekli, da bo sin pogubljen. Toda kdo bo materi zameril? Mati je mati!

Potekala so leta. Mati je postala starca, sivilosa v upognjena ženica. Ona vidi razdejanje družinske sreće svojega prvega sina, ki jo je uničil demon alkohol, vidi pa srcečo in blaginja svojega drugoga sina in dobrega Sokola, kako lepo skrbil zanjo in svojo družino, čeprav ima manj dohodkov kot starejši sin. Ona vidi slabovo vzgojo otrok svojega prvega sina, ki hodijo pota svojega očeta, vidi pa trenočno in preudarno gospodarstvo mlajšega sina, vidi njegovo dobro vzgojeno, snažno, zdravo in olikan dočko, ona vidi, kako mlajši sin vsako leto pelje svojo družino na počitnice visoko v planine, da se naužije miru, zraku in planinske solinje v lepi gorjenjski gorski krasoti. Mati vidi in ve, kako je mlajši sin povsod spoštovan in ona bi bila srčna, da bi bila oba sinova tako kakor mlajši. Zato pa je starca sivilosa gorenjska mati vzkliknila: Ko bi imela 10 sinov, vsi bi morali biti Sokoli!

Tako sokolsko vzgojo bi morali podpirati vši, ki jim je srča in blaginja mladine res pri srcu!

Branko Živković

mnogo novoosnovnih društva; tečajevi su i tu neophodno potrebni. — Pitanje sokolskih domova i vežbaonica također ne zadovoljava; prijašnja društva i u tome stoje dobro, dok se u novim održavaju vežbe svuda i svakogako, tako da neka od njih preko cele zime svojim radom moraju tako reći posve da prestanu.

Osim velikih priprema za što dojnjiju proslavu ovogodišnjeg 1. decembra, gotovo u svim društvoima počelo se već pripremama za proslavu Tyrševe stogodišnjice, te za pretstojec svesokolski slet u Pragu. Za sav taj rad inicijativa sa strane župe poduzeta je, a u najskorije vreme biće još znatno povećana. — Stednja za praski slet također je organizovana, dok je nabava svečanih odora u velikom broju učinjena već za ovogodišnji naš župski slet, sve u vidu spremanja za svesokolski slet u Pragu. — Posebno od svega rada ove godine u našoj župi treba da se spomeni i naročito istakne rad našeg župskog statističkog otseka, koji u tom pravcu — držimo — može mnogim našim župama da služi za uzor.

I ova godina našeg sokolskog rada primiče se svome kraju.

Poučeni novim iskustvom, svesni svih poteškoća, koje nas čekaju, mi ćemo puni poleta nastojati, da vreme do slijedećeg 1. decembra bude godina pravog i plodonosnog sokolskog rada.

Dr. Franko Winter, starešina.

Sokolska župa Celje

Ob koncu leta 1930. je štela župa 18 društava s 1743 člani, 687 članicami, 479 telovadcev, 185 telovadk, moškega naraščaja 330, žen. naraščaja 180, moške dece 742, žen. dece 700, teđaj vseh pripadnikov skupaj 4382, no katero število je pripadlo 22 prednjakov in 8 prednjakinj iz izpitom in 109 brez izpita, skupaj 130 prednjakov(-čic).

V tekočem letu je bilo ustanovljeno 9 društava, in sicer: Artiče, Gomilsko, Griže-Zabukovca, Kozje, Ponikva, Rečica ob Savinji, Sv. Jeredt nad Laškim, Velika Pirešica in Zidani most, ter 6 čet, in sicer: Dramlje, Motnik, Orlavas, Sv. Jurij ob Taboru, Trnovlje-Ljubčeno in Žusem. Deseto društvo se je ustanovilo 15. novembra v Zabukovci, ki bo po župni upravi šele potrjeno. Od zagrebske župe je pristopilo celjski 12 društav in četa Globoko, ki se je 20. septembra preosnovalo v društvo.

Sedaj šteje župa všeči Zabukovci 51 društav in 6 čet, 4189 članov, 1711 članic, skupaj članstva 5900, moškega naraščaja 824, žen. naraščaja 451, skupaj naraščaja 1275, moške dece 1937, ženske dece 1787, skupaj dece 3724. Vseh pripadnikov šteje župa 10.899, med temi 1072 telovadec, 562 telovadk. Prednjakov(-čic) šteje župa 216, in sicer: 24 članov in 4 članice z društvenim izpitom, 26 članov in 7 članice z župnim izpitom, 1 članico s savezničkim izpitom, 86 članov in 68 članic brez izpita.

Župa je napravila v letu 1931. velik skok naprej. Ne samo v suhoparskih številkah, ne le na papirju, ampak v delu po količini in kvaliteti.

Na župnem zletu dne 28. in 29. junija 1931. je nastopilo s prostimi vajami za zlet v Prago 1932, 603 članov, 368 članic, 360 moškega, in 224 žen. naraščaja ter 872 moške in ženske dece, teđaj je nastopilo pri javni telovadbi v vseh oddelkih skupaj 2427.

kjer je društvo ali četi zasiguran obstoj in delovanje, le tam, kjer je že gnezdo društva pripravljeno, ustanovi župa s pomočjo lokalnih somišljenikov društva ali čete. Sedaj pa imamo dela dovolj, da udomaćimo vse nove člane in ostale pripadnike, da jih vprežemo v trdo delo sokolsko, jih utrdimo v mišljenju in ravnjanju sokolskem. Težmu notranjemu delu hočemo posvetiti največjo pozornost v letu 1932.

Jože Smertnik, starešina.

Sokolska župa Karlovac

Sokolska župa Karlovac započela je svojim intenzivnim radom meseca septembra 1930. U početku je rad bio vrlo težak i naporan, jer se je kod nekojih društava, koja su preuzepta od župe Sušak-Rijeka i Novo mesto, morala provesti potpuna reorganizacija i ujedinjenje bivšeg Hrvatskog i Jugoslavenskog Sokolstva. Nekoja pak društva, koja su postojala samo na papiru, morala su biti privredena u život.

Općenito je stanje Sokolstva u župi Karlovac, zahvaljujući celoj požrtvovnoj upravi župe, sada zadovoljavajuće, a razvitan pokrovjan. Naročito tehnička strana rada je dobra, što se ima pripisati velikoj požrtvovnosti tehničkog zborna župe, koji putem našeg župskog statističkog otseka, koji u tom pravcu — držimo — može mnogim našim župama da služi za uzor.

I ova godina našeg sokolskog rada primiče se svome kraju.

Poučeni novim iskustvom, svesni svih poteškoća, koje nas čekaju, mi ćemo puni poleta nastojati, da vreme do slijedećeg 1. decembra bude godina pravog i plodonosnog sokolskog rada.

Dr. Franjo Winter, starešina.

Brat Mirkо Malović

Broj članstva u ovoj godini znatno je povišen usled novo osnovanih društava i četa. Ove godine osnovano je 11 društava i 7 četa, te je vrlo utežljiva pojava, da je Sokolstvo našlo odaziva i u našim selima. Župa broji u svemu 4815 članova, od tog članova i članica 2726, muškog i ženskog naraščaja 649, a podmlatka 1440.

Porast u ovoj godini iznosi 2526. Porast bi u stvari bio još i veći, da su nam stigli izveštaji od bratskih društava Gradac i Skakavac, a nedostaju nam i izveštaji nekih društava o prijatu naraščaju i dece.

Napomenuti mi je, da Sokolstvo vrlo mnogo trpi usled ostalih sportskih udruženja, što se naročito opaža kod školske omladine. Tehnički rad župe bio je poprečno dobar, dok prosvetni nešto slabiji, jer nekoji prosvetari nisu dovoljno shvatili svoju dužnost. Između ostalih i manjih predrađa, župa je održala jedan trodnevni tečaj, koji je dobro uspeo. Nadalje, župa je održala jedan devetdnevni tečaj, koji je uspeo nad svako očekivanje, a sada se održaje jedan tridesetdnevni prednjakički tečaj, koji polazi oko 40 članova i članica. Nadalje, župa je sudelovala na pokrajinskem sletu u Splitu sa 384 člana. Koncem meseca augusta priredila je župa svoj prvi župski slet u Karlovcu. Odaziv društava bio je dobar, no uspeh usled vrlo nepovoljnog vremena nije se mogao tačno označiti, jer su radi velike kiše, koja je tog dana padala, morale nekoje točke otpasti. Nadalje je župa priredila 2 lakoatletska takmičenja. Odaziv društava bio je slab, dok je rezultat takmičenja bio povoljan. Župa je sa svojim izaslanicima sudelovala kod svih akademija i javnih vežba učlanjenih društava i četa. Zakazani dvodnevni prosvetni tečaj nije se radi slabog odaziva mogao održati, već je odgođen za kasnije. Župa je također sa svojim prednjakičkim zborom sudelovala u Mariboru. Da župa posvećuje osobitu pažnju školskoj omladini vidni je dokaz, jer je koncem meseca junja upriličena prva javna vežba pod naslovom »Dan školskih i sokolskih omladin«. Nastup je bio odličan i premašio je svako očekivanje, jer se je tog dana našlo na okupu preko 900 naraščajaca i naraščajki, te školske omladine. Sve kategorije bile su na visini, a vežbe odvežbane na potpuno zadovoljstvo. Za ovu priredbu stekli su velike zasluge naši prokušani stari sokolski radnici brat Karl Kubiček i brat Branko Blašković. Da su se sve priredbe i tečaji mogli održati, ide velika zasluga banjskoj upravi, koja nas je u našem teš-

kom i početnom radu finansiјalno mogla. Finansiјalno stanje župe za sada je jako slabo, jer kako je poznato, novo osnovana društva oslobodenia su prvu godinu od župskih dobitnika. Župskih domova ima do sada žalibče samo jedan, dok se kod drugih društava sokolske vežbe obavljaju u školskim prostorijama i vežbaonicama. Nekođim društvima bila bi preka potreba gradnja domova, ali usled teškog gospodarskog stanja, u kojem se nalazi naša zemlja, mora to biti odgođeno na bolja vremena. Tehnički odbor župe stvorio je program već i za sledeću godinu. Naročito su u toku pripreme za pretstojeci svesokolski slet u Pragu. Pre pohoda u Prag, održavaće po mogućnosti sva sokolska društva i čete svoje javne vežbe, dok bi se župski slet pre polaska u Prag imao održati po svoj prilici u Ogulinu. Na slet će biti u glavnom pripušteni vežbači i časništvo društava i župa, dok ostalo članstvo u retkim iznimkama. Prigodom stogodišnjice rođenja dr. Miroslava Tyrša sprema prosvetni odbor jedinstveno predavanje za sva društva i čete, te će osim toga predavanja održavati i akademije tehničkog smera. Pod konac napomenuti mi je, da su svim društvima i četama preporučene štendje za polazak u Prag i u svih nabave svečanih odora.

Mirkо Malović, starešina.

Sokolska župa Kragujevac

Stanje Sokolstva u župi Kragujevac relativno je dobro. Perspektive za njegovo napredovanje u budućnosti bili bi znatno bolje da ima dovoljno obučenih prednjaka, tehničkih i prosvetnih. Nedostatak ovih jedan je od najvažnijih razloga što se moralno obustaviti osnivanje novih društava i četa u mnogim mestima. Gledište uprave župe bilo je: bolje je imati deset sokolskih jedinica, koje će sokolski raditi, nego stotinu bez obučenog i sokolski upućenog vodstva.

Danas župa Kragujevac broji 17 društava i 12 četa, prema 10 društava, koliko je bilo u prošloj godini. Ovaj porast bio bi znatno veći, može se tvrditi čak i dva puta veći, da se prilikom obrazovanja sokolskih jedinica vodilo računa samo o raspoređenju onih, koji su za svoja mesta tražili nove čete ili društva. Ali, pred opašnošću da rad po novim društvima ne bude dovoljno intenzivan i potpun, da se — zbog oskudice sokolskih vođa — sasvim ne umrty ili ne krene stranputicom, uprava župe je morala da obustavi osnivanje novih sokolskih društava, koja ne daju dovoljno jemstva za potpun uspeh. Kad se ove sokolske jedinice, koje sada postoje, potpuno odsobe za rad, pristupiće se osnivanju novih.

Brojno stanje u prošloj godini kod 10 društava, bilo je ovako: članova 960, članica 226, muškog naraščaja 304, ženskog naraščaja 151, muške dece 366, ženske dece 282. Ove godine osjetio se porast u sokolskim pripadnicima, i potpuno spremnih, odu na slet u Prag. I u jednom i u drugom pravcu već se radi. Mnoga društva su zavela štendju kod svojih članova, da se po svim društvima odsobe funkcioničari i stvoriti dovoljan broj prednjaka. U prosvetnom i tehničkom radu biće obraćena naročita pažnja, da se po svim društvima što svečanije proslavi Tyrševa stogodišnjica. Isto tako radiće se, da što veći broj sokolskih pripadnicima, i potpuno spremnim, odu na slet u Prag. U jednom i u drugom pravcu već se radi. Mnoga društva su zavela štendju kod svojih članova, da bi im omogućila odlazak u Prag. Osim toga, prosvetni odbori imaju da organizuju tečajeve za nove članove, da prirede predavanja i nagovor pred vrom, naročito predavanja koja će biti priprema za odlazak u Prag. U idućoj godini biće obrađena potpuna pažnja osnivanju i popunjavanju sokolskih knjižnica.

Jednom rečju, proslava Tyrševe stogodišnjice i odlazak u Prag biće glavna briga naših sokolskih jedinica u idućoj godini. Te dve manifestacije daće novoga potstrelka našem Sokolstvu.

Miloje A. Pavlović, starešina.

vršene su u Kruševcu 11. oktobra 1931. Rezultat je bio povoljan. Jak je prosvetni rad bio skroman i ove godine sastojao se iz predavanja za propagandu, nagovora pred vrom, i predavanja na tečajevima, ipak su neke njegove grane bile vrlo aktivne. Najaktivniji rad se pokazao u sokolskim pozorištima (n. pr. društvo Kragujevac) i muzičkim sekcijama.

U toku godine organizovano je nekoliko tečajeva. Jedan tečaj bio je u Kragujevcu (petnaestodnevni) za svršene učenike poljoprivredne škole, drugi u Trsteniku. Organizovalo ga je Učiteljsko udruženje, ali je na tom tečaju, pored ostalog, predavanje: sokolski sistem, praktična vežbanja, ideologija i istorija Sokolstva. Radili su župski načelnik, župski prosvetar i prosvetar društva Kragujevac. Na ovom tečaju učestvovalo je 22 učitelja i učiteljice. Uspeh i prvi i ovog drugog tečaja bio je lep. Osim toga, izvršena su dva župska prednjaka: u maju i u oktobru. Ispit je polozilo 14 prednjaka i prednjakinje. Sa vezni tečaj završile su dve članice (sestre Stanišić i Vukosavljević); dva člana župskog prosvetnog odbora učestvovali su na dvodnevnom Tyrševom tečaju u Novom Sadu; tečaj ČOS završili su br. Slepša i s. Janković.

I pored ovog rada u prednjacičkim školama, stanje prednjaka u župi ipak ne zadovoljava. Nema dovoljno prednjaka ni po starim društvima, u novim pogotovo. Jer kroz župske prednjacičke tečajevе prolazi najviše srednjoškolska omladina koja, po završetku srednje škole, odlazi u druga mesta radi produženja školovanja ili radi uposlenja. I u decembru ove godine župa će organizovati petnaestodnevni prednjacički tečaj.

Materijalno stanje župe i njenih društava nije dobro. Organizovanje novih sokolskih jedinica, obilazanje i upućivanje, priredivanje tečajeva za prednjake, prosvetar i administrativno osoblje, i svi razgranata administracija, zakupljivanje vežbaonica traži velike materijalne žrtve. U župi imaju svega 5 društava svoje sokolske domove. Sva ostala društva vežbaju u zakupljenim sobama, poneka samo u školskim zgradama. Sva društva se trude da podignu svoje domove, sva imaju odbore za to, svi odbori su vredni, ali u ovim prilikama, bez veće pomoći sa strane, naročito od strane države, neće doći do svojih zgrada.

Težnja celokupnog rada u župi u idućoj godini biće upućena na to, da se sva društva odsobe za uspešan rad. Uprava župe će se statati da se po svim društvima odsobe funkcioničari i stvoriti dovoljan broj prednjaka. U prosvetnom i tehničkom radu biće obraćena naročita pažnja, da se po svim društvima što svečanije proslavi Tyrševa stogodišnjica. Isto tako radiće se, da što veći broj sokolskih pripadnicima, i potpuno spremnim, odu na slet u Prag. Osim toga, prosvetni odbori imaju da organizuju tečajeve za nove članove, da prirede predavanja i nagovor pred vrom, naročito predavanja koja će biti priprema za odlazak u Prag. U idućoj godini biće obrađena potpuna pažnja osnivanju i popunjavanju sokolskih knjižnica.

Jednom rečju, proslava Tyrševe stogodišnjice i odlazak u Prag biće glavna briga naših sokolskih jedinica u idućoj godini. Te dve manifestacije daće novoga potstrelka našem Sokolstvu.

Miloje A. Pavlović, starešina.

Sokolska župa Kranj

Razvoj naše gorenske sokolske župe je u popolnem razmahu. Delo je zelo živahnog tako u upravnom kot u tehničnom pogledu, kljub temu, da se je naša naloga vsled porasti šteteva društav in čet skoro potrojila. Prvo poljetje je bil T. O. zaposten s pripravami za župni naraščajski in članski zlet. Prvi se je vršil dne 14. junija u Radojlici, drugi pa 5. julija u Tržiču. Naraščajski dan je bil obvezan za vse mladinske oddelke in združen s tekmmištvom moškega in ženskog naraščaja. Župni izlet pa za vse članstvo je bil združen s tekmmištvom članstva. Na naraščajskem dnevu je sodelovalo pri javnem nastopu 320 moške dece, 233 ženske dece, 85 moškog naraščaja in 110 ženskog naraščaja. Tekmovalo pa je 44 moških naraščajnikov u nižjem oddelku in 4 naraščajnikov u višjem oddelku. Od ženskog naraščaja 7 posameznici u višjem oddelku in 30 u nižjem oddelku. U uspehom naraščajskog dneva smo u glavnom lahko zadovoljni. Na župnem zletu u Tržiču je sodelovalo pri javnem nastopu 165 članov in 128 članic, tekmovalo pa je 10 posameznikov u višjem oddelku, 7 posameznikov u nižjem oddelku, 10 u nižjem oddelku. Na župnem zletu u Tržiču je sodelovalo pri javnem nastopu 165 članov in 128 članic, tekmovalo pa je 10 posameznikov u višjem oddelku, 7 posameznikov u nižjem oddelku, 10 u nižjem oddelku. Na župnem

posvečeno v prvi vrsti idejni vzgoji. V mnogih društvenih zelo trpi delo, ker so preobremenjena z dolgov za postavitev svojega društvenega doma, radi česar bi bila najna izvedba sanacije v smislu svoječasno podanih predlogov.

Ob koncu leta 1930. je štela župa 2166 članov in 763 članic, skupaj torej 2929, dočim šteje danes 2701 članov in 949 članic, torej skupaj 3650, ter je torej narasla za 621 članov in članic.

Dr. Fran Šemrov, starešina.

Sokolska župa Ljubljana

Stanje Sokolstva na ozemlju Sokolske župe Ljubljana je v splošnem zadovoljivo. Gotovo pa je, da bo njen razvoj v bodočnosti še bolj razveseljiv, če bodo obmolkni tajni in očitni nasprotniki Sokolstva in ko se otopi ostrost gospodarske krize.

Župa šteje 50 sokolskih društev, konec leta 1930. le 42, število sokolskih čet je zrastlo v letu 1931. od 3 na 15. Vzporedno s številom sokolskih edinic je rastlo tudi število sokolskih pripadnikov. Njihovo stanje ob koncu leta je bilo: članov 6073, članic 1983, skupaj članstva 8056. Naraščaja a) moškega 845, b) ženskega 431, skupaj 1276; dece a) moške 605, b) ženske 601, skupaj 1206. Vseh sokolskih pripadnikov je bilo torej 10.538. V letu 1931. so se pomnožili: člani za 2025 na 8098, članice za 653 na 2636, torej skupno za 2678 na 10.734; naraščaj a) moški za 240 na 1091, b) ženski za 156 na 587, torej skupaj za 402 na 1678; dece a) moška za 1278 na 1883, b) ženska za 1018 na 1619, skupaj za 2296 na 3502. Vseh sokolskih pripadnikov je sedaj 15.914, torej znaša v letu 1931. priprastek 5376, t. j. 51%. Manj zadovoljiv je priprastek pri članicah in pri naraščaju. Seveda pa ne more smatrati ves priprastek za kleno zrno, mnoge je privabila v sokolske vrste materialna konjunktura; te suhe lističe bo odnesel prvi pih z mogočne sokolske lipe. Ni pa dvoma, da bi Sokolstvo med šolsko mladino moralno zavzeti veseljši razmah kakor je bil opažati do sedaj, kar se pa bo doseglo šele tedaj, ko bodo vsi pedagoški prožeti s sokolskim duhom.

Zupno načelništvo je delo letos poglobilo in okreplilo, zaznamovati se more razveseljiv napredek, h katere mu je pripomogel predvsem požrtvovanji župni prednjak, ki je delal v posameznih društvenih neumorni.

Od 65 edinic, ki jih danes šteje župa, jih je priredilo 44 svoje društvene javne telovadne nastope, ki so v primeru z lanskim letom pokazali lep napredok.

V župi sta se vršila dva okrožna zleta, in sicer za kamniško okrožje v Dobu in za ribniško v Ribnici. Okrožni zlet v Ribnici in z njim združene okrožne tekme so pokazale zadovoljivo delavnost društev, dasi bi bila udeležba lahko večja. Pri kamniškem okrožnem zletu se pa žal ne da govoriti o uspehu.

Da se vsaj nekoliko zmanjša občutno pomanjkanje prednjakov, je župno načelništvo priredilo dva prednjaka tečaja. Prvi je bil namenjen za vodnike(ce) naraščaja in dece, drugi je pa imel namen usposobiti vadičstvo v novo ustanovljenih društvenih in četah. Mladinski tečaj je obiskovalo 18 članov in 25 članic iz 25 društev, v drugega pa se je priglasilo 40 brašev in 55 članic. Z uspehom obeh tečajev, v kolikor se more presoditi po pridnosti in dobrji volji posetnikov, smemo biti zadovoljni.

V smislu sklepa saveznega načelništva je priredilo župno načelništvo župne tekme na orodju in v lahki atletiki. Pri orodni tekmi je tekmovalo 86 članov, 56 članic, 65 ženskega naraščaja, 89 moškega naraščaja, v lahkoatletični tekmi pa je stopilo na tek-

movališče 39 članov, 24 članic, 41 moškega in 39 ženskega naraščaja. Doseženi uspehi pri obeh tekmah so bili zadovoljivi.

Zupa se je udeležila tudi savezne tekme v igri »Odbojki po vrsti članov in ženskega naraščaja iz Ljubljanskega Sokola in moškega naraščaja iz Ljubljane II; vse tri vrste so se uspešno borile za zmago.

Brač dr. Josip Pipenbacher

Za prihodnje leto obstoji namera, prirediti župni zlet v Ljubljani, ki bo posvečen proslavi spomina 100letnice rojstva dr. Miroslava Tyrša. Župno načelništvo je že pridno na delu s pripravami. Z zletom bodo združene tudi župne tekme in župna akademija.

Priprave za vsesokolski zlet v Pragi so v polnem teklu. Mnoga društva imajo organiziran fond za štedenje. Pričakuje se torej, da se bo zleta udeležilo precejšnje število članstva in naraščaja.

Materijalno stanje sokolskih edinic je po večini neugodno pri društvenih, ki so se zadolžila pri gradnji sokolskih domov, ki jih je na teritoriju župe 19 dograjenih, dva pa sta v gradnji. Ker se pri gospodarski krizi, ki tiši zlasti sokolske in Sokolstvu naklonjene kroge, ne morejo pričakovati znatnih daril, se bodo zadolžena društva mogla otresti svojih bremen le z velikopotezno finančno akcijo, ki se pričakuje od Saveza SKJ. Župa sama bo pa svoj program v omejenem obsegu mogla vršiti le, če bodo dohodki obdržali vsaj svojo sedanjo višino. — Seveda bi pa župa morala svoj delokrog razširiti. Služba zdravniškega odseka, ki bi se morala raztegniti na vse župne edinice, sedaj vsled pomanjkanja denarnih sredstev sploh ni prisla do izraza; istotako se tudi gradbeni odsek radi istega vzroka ni mogel povzeti do začeljnega dela in poletja. Le točno plačevanje župnih prispevkov, ki bi se porastom sokolskih pripadnikov zmeraj večali, in izdatna banovinska podpora bi ustvarila materialne pogoje, pod katerimi bi mogla župa uspešno vršiti vse svoje naloge in oživotvoriti ves novi načrt.

Dr. Josip Pipenbacher, starešina.

Sokolska župa Maribor

Sokolska župa Maribor in delo v njej ima danes dvojen karakter: še vedno se razvija Sokolstvo na ozemlju te župe na širino, obenem pa je delovanje že tudi usmerjeno v globino. Število edinice še vedno raste, v edinicah pa se že tudi opaža filtracija, po koji dočela naravno odpadajo elementi, ki so se ob snovanju edinic priglasili iz bilo kakrega oportunitizma ali pa iz kakih drugih motivov. Danes se že vrši kristalizacija, tako da bo ono, kar bo ostalo čez leto, dve, res cisto sokolsko.

Dne 31. decembra 1930. je župa štela 60 društva in 26 čet. Ko je bila osnovana letos v marcu župa varaždinska, h kateri je odpadol ozemlje Medjimurja in Podravina s tamnošnjimi sokolskimi edinicami, je župi Maribor ostalo 51 društvo ter 21 četa. Do sedaj je to število poskočilo na 54 društva (na novo osnovana društva Ribnica-Josipdol, Ločen, Maribor III in Svecina) in 35 čet (nove čete Libeliče, Šent Jernej, Zg. in Sp. Poljskava, Sv. Duh na O. v., Velka, Sv. Jurij v Sl. g., Ivanjkovci, Brežovec, Benica, Gederovec, Sv. Andraž v Sl. g., Laporje, Gor. Petrovci). Ob organizaciji župe Varaždin je župa Maribor štela 5241 članstva, 1505 naraščaja in 3083 dece. Ta števila so se dosedaj povišala na okroglo 6764 članstva, 1983 naraščaja in 4211 dece. (Točna števila bo možno podati še po stanju 31. decembra.) Kakor povedo številke, je prebivalstvo pravilno razumelo vladarjeve besede ob prilikah lanskega beograjskega vsesokolskega zleta in volitve 8. novembra odpirajo še tudi lepe auspiciose za bodočnost, kajti imamo še celo vrsto celo večjih krajev, kjer sokolskih edinic še ni, a kasmor bo treba zanesiti sokolsko misel.

Če vidimo bodočnost Sokolstva v mladini, tedaj moramo ugotoviti, da je število naraščaja in dece (glej goril) precejšnje, toda še dolga zavodljivo.

Tehnično delo se je v l. 1931. na pram prejšnjim letom znatno dvignilo, k čemur so precej pripomogli 2 tečaji za vodnike sok. čet (na Ptuju) in pa absolventi saveznih prednjaških šol. Prirejen je bil tudi župni smučarski tečaj. Vsa okrožja so priredila svoje okrožne zlete, 28. in 29. junija pa se je ob priliki razvijanja župnega praporja vršil velik župni zlet v Mariboru, zvezan s tekmami. V večjih društvenih so se vršili pod vodstvom župnega TO krajši tečaji za mladinsko telovadbo. Tudi letos se je vršila župna tekma v odboji po predhodnih izdelčnih tekmah v okrožjih. Župa si je priborila na tem polju redki uspehi s tem, da je izšla kot zmagovalec iz savezne tekme v odboji v vseh oddelkih. Župna smučarska tekma se je vršila ob začetku februarja. Z ozirom na veliki porast edinic se čuti precejšnje pomanjkanje zadostnega števila prednjaštv, a kolikor ga je, je po svoji sposobnosti dosti dobro. Mnogi tečaji dajejo upanje, da se bo v bodočnosti pomanjkanju odpomoglo. Od strani župnih tehničnih organov se vrši jaka propaganda za letna telovadilišča, ki je rodila ta uspeh, da jih ima že priljeno 1/3 župnih edinic.

Prosvetna panoga sokolskega dela je na dosti lepi višini. Društveni in četni prosvetniki goje precej marljivo nagovore pred vrsto, a tudi ostalih prosvetnih panog ne zanemarjajo. Lespo je število knjižnic. Razveseljivo je zanimanje za lutkarstvo (poleg župnega lutkovnega odra ima takoder 6 društva), a tudi poučni film že vzbuzuje interes. Seveda pa smo še daleč od tega, da bi mogli reči: stanje je povoljno, ker imamo vedno pred očmi geslo: Do najvišje mere!

Gmotno stanje v župi je samo odsev splošne gospodarske krize; dohodki nekako zadostujejo za vsakdanje potrebe, večje investicije pa zavtevajo izredno požrtvovalnost, ali pa so skoraj popolnoma prestale. Zato je na dosti lepi višini. Društveni in četni prosvetniki goje precej marljivo nagovore pred vrsto, a tudi ostalih prosvetnih panog ne zanemarjajo. Lespo je število knjižnic. Razveseljivo je zanimanje za lutkarstvo (poleg župnega lutkovnega odra ima takoder 6 društva), a tudi poučni film že vzbuzuje interes. Seveda pa smo še daleč od tega, da bi mogli reči: stanje je povoljno, ker imamo vedno pred očmi geslo: Do najvišje mere!

Zupno načelništvo je delo letos poglobilo in okreplilo, zaznamovati se more razveseljiv napredok, h katere mu je pripomogel predvsem požrtvovanji župni prednjak, ki je delal v posameznih društvenih neumorni.

Od 65 edinic, ki jih danes šteje župa, jih je priredilo 44 svoje društvene javne telovadne nastope, ki so v primeru z lanskim letom pokazali lep napredok.

V župi sta se vršila dva okrožna zleta, in sicer za kamniško okrožje v Dobu in za ribniško v Ribnici. Okrožni zlet v Ribnici in z njim združene okrožne tekme so pokazale zadovoljivo delavnost društev, dasi bi bila udeležba lahko večja. Pri kamniškem okrožnem zletu se pa žal ne da govoriti o uspehu.

Da se vsaj nekoliko zmanjša občutno pomanjkanje prednjakov, je župno načelništvo priredilo dva prednjaka tečaja. Prvi je bil namenjen za vodnike(ce) naraščaja in dece, drugi je pa imel namen usposobiti vadičstvo v novo ustanovljenih društvenih in četah. Mladinski tečaj je obiskovalo 18 članov in 25 članic iz 25 društev, v drugega pa se je priglasilo 40 brašev in 55 članic. Z uspehom obeh tečajev, v kolikor se more presoditi po pridnosti in dobrji volji posetnikov, smemo biti zadovoljni.

Če vidimo bodočnost Sokolstva v mladini, tedaj moramo ugotoviti, da je število naraščaja in dece (glej goril) precejšnje, toda še dolga zavodljivo.

Tehnično delo se je v l. 1931. na pram prejšnjim letom znatno dvignilo, k čemur so precej pripomogli 2 tečaji za vodnike sok. čet (na Ptuju) in pa absolventi saveznih prednjaških šol. Prirejen je bil tudi župni smučarski tečaj. Vsa okrožja so priredila svoje okrožne zlete, 28. in 29. junija pa se je ob priliki razvijanja župnega praporja vršil velik župni zlet v Mariboru, zvezan s tekmami. V večjih društvenih so se vršili pod vodstvom župnega TO krajši tečaji za mladinsko telovadbo. Tudi letos se je vršila župna tekma v odboji po predhodnih izdelčnih tekmah v okrožjih. Župa si je priborila na tem polju redki uspehi s tem, da je izšla kot zmagovalec iz savezne tekme v odboji v vseh oddelkih. Župna smučarska tekma se je vršila ob začetku februarja. Z ozirom na veliki porast edinic se čuti precejšnje pomanjkanje zadostnega števila prednjaštv, a kolikor ga je, je po svoji sposobnosti dosti dobro. Mnogi tečaji dajejo upanje, da se bo v bodočnosti pomanjkanju odpomoglo. Od strani župnih tehničnih organov se vrši jaka propaganda za letna telovadilišča, ki je rodila ta uspeh, da jih ima že priljeno 1/3 župnih edinic.

Prosvetna panoga sokolskega dela je na dosti lepi višini. Društveni in četni prosvetniki goje precej marljivo nagovore pred vrsto, a tudi ostalih prosvetnih panog ne zanemarjajo. Lespo je število knjižnic. Razveseljivo je zanimanje za lutkarstvo (poleg župnega lutkovnega odra ima takoder 6 društva), a tudi poučni film že vzbuzuje interes. Seveda pa smo še daleč od tega, da bi mogli reči: stanje je povoljno, ker imamo vedno pred očmi geslo: Do najvišje mere!

Če vidimo bodočnost Sokolstva v mladini, tedaj moramo ugotoviti, da je število naraščaja in dece (glej goril) precejšnje, toda še dolga zavodljivo.

Tehnično delo se je v l. 1931. na pram prejšnjim letom znatno dvignilo, k čemur so precej pripomogli 2 tečaji za vodnike sok. čet (na Ptuju) in pa absolventi saveznih prednjaških šol. Prirejen je bil tudi župni smučarski tečaj. Vsa okrožja so priredila svoje okrožne zlete, 28. in 29. junija pa se je ob priliki razvijanja župnega praporja vršil velik župni zlet v Mariboru, zvezan s tekmami. V večjih društvenih so se vršili pod vodstvom župnega TO krajši tečaji za mladinsko telovadbo. Tudi letos se je vršila župna tekma v odboji po predhodnih izdelčnih tekmah v okrožjih. Župa si je priborila na tem polju redki uspehi s tem, da je izšla kot zmagovalec iz savezne tekme v odboji v vseh oddelkih. Župna smučarska tekma se je vršila ob začetku februarja. Z ozirom na veliki porast edinic se čuti precejšnje pomanjkanje zadostnega števila prednjaštv, a kolikor ga je, je po svoji sposobnosti dosti dobro. Mnogi tečaji dajejo upanje, da se bo v bodočnosti pomanjkanju odpomoglo. Od strani župnih tehničnih organov se vrši jaka propaganda za letna telovadilišča, ki je rodila ta uspeh, da jih ima že priljeno 1/3 župnih edinic.

Prosvetna panoga sokolskega dela je na dosti lepi višini. Društveni in četni prosvetniki goje precej marljivo nagovore pred vrsto, a tudi ostalih prosvetnih panog ne zanemarjajo. Lespo je število knjižnic. Razveseljivo je zanimanje za lutkarstvo (poleg župnega lutkovnega odra ima takoder 6 društva), a tudi poučni film že vzbuzuje interes. Seveda pa smo še daleč od tega, da bi mogli reči: stanje je povoljno, ker imamo vedno pred očmi geslo: Do najvišje mere!

Če vidimo bodočnost Sokolstva v mladini, tedaj moramo ugotoviti, da je število naraščaja in dece (glej goril) precejšnje, toda še dolga zavodljivo.

Tehnično delo se je v l. 1931. na pram prejšnjim letom znatno dvignilo, k čemur so precej pripomogli 2 tečaji za vodnike sok. čet (na Ptuju) in pa absolventi saveznih prednjaških šol. Prirejen je bil tudi župni smučarski tečaj. Vsa okrožja so priredila svoje okrožne zlete, 28. in 29. junija pa se je ob priliki razvijanja župnega praporja vršil velik župni zlet v Mariboru, zvezan s tekmami. V večjih društvenih so se vršili pod vodstvom župnega TO krajši tečaji za mladinsko telovadbo. Tudi letos se je vršila župna tekma v odboji po predhodnih izdelčnih tekmah v okrožjih. Župa si je priborila na tem polju redki uspehi s tem, da je izšla kot zmagovalec iz savezne tekme v odboji v vseh oddelkih. Župna smučarska tekma se je vršila ob začetku februarja. Z ozirom na veliki porast edinic se čuti precejšnje pomanjkanje zadostnega števila prednjaštv, a kolikor ga je, je po svoji sposobnosti dosti dobro. Mnogi tečaji dajejo upanje, da se bo v bodočnosti pomanjkanju odpomoglo. Od strani župnih tehničnih organov se vrši jaka propaganda za letna telovadilišča, ki je rodila ta uspeh, da jih ima že priljeno 1/3 župnih edinic.

Prosvetna panoga sokolskega dela je na dosti

od 25. X. do 1. XI. okružni prednjački tečaj u Dolnjem Miholjcu. Učesnika 13; od 9. XI. do 12. XI. okružni prednjački tečaj za sokolske čete okružja Podravskog Slatina. Učesnika 12.

Broj prednjačaka ne odgovara u većini društava, potrebi.

Osnova tehničkog rada za 1932 godinu.

a) priredbe: župski omladinski slet u Osijeku 15. i 16. V.; štafetno trčanje iz sedišta pojedinih okružja u sedište župe, kao proslava 100-godišnjice rođenja dr. M. Tyrša.

b) Tečajevi: 3-nedeljni prednjački tečaj, 2-nedeljni viši prednjački tečaj, 3 nedeljni tečaj za učitelje, kratki tečajevi po okružjima, tečaj za laku atletiku i igre.

Materijalno stanje u župi ne može se reći da je nepovoljno, ali bi bilo potrebno: 1. posebne prostorije za župsku kancelariju, jer je administrativni posao vrlo velik i razgranujuci se svakim danom, 2. posebnog župskog prednjačaka i prednjačice za nadgled rada po društima i četama, 3. u svim društima je vrlo malen broj svečanih odora. Bila bi potreba da se nabava odora organizuje i 4. u mnogim društima i četama potrebne su sprave.

U župi imaju svoje domove 5 društava sa vežbaonama, a bez ovih 3 društva, u zajednici sa drugim 1 društvo, dočim sa gradnjom doma započelo je jedno društvo.

Opšte stanje vežbaonica i letnih vežbališta zadovoljava.

Prosvetni rad u župi kretao se u populariziranju ispravnog shvaćanja prosvetnog rada. Imenovani su prosvetni nadzornici po okružjima i održan je lepi broj prosvetnih konferencijsa.

Naša župa spremila dostačnu proslavu Tyrševe 100-godišnjice rođenja. Propisan je osnutak minimalne knjižnice za sve jedinice.

Organizirana je obaveštajna služba za rubriku u "Sokolskom Glasniku". Sprema se za sve jedinice obavezan "Kalendar proslava" pa je započeto sa razaziljanjem gotovih prigodnih predavanja.

Za polazak na svesokolski slet u Pragu 1932. dano su svima jedinicama direktive za organizaciju putnih blagajna, kako bi sudelovanje župe na ovom sletu bilo što mnogobrojnije i kako bi ovo sudelovanje odgovaralo snazi i veličini župe u našem Sokolstvu.

Ing. Dimitrije Petrović, starešina.

Sokolska župa Novo mesto

Sokolska župa Novo mesto je bila tekom leta 1931. okrnjena usled prikllopitve Belo Krajine k Savski banovini za štiri belokranjska društva in za najmočnejše društvo u župi, Sokolsko društvo u Karlovcu, tako da šteje danes le 14 društava in 4 sokolske čete. Ker je u najnovijem času pripadla Bela Krajina k Dravski banovini, je postalo vprašanje prikllopitve belokranjskih sokolskih društava novomeški sokolski župi zopet aktuelno.

V tem letu sta bili ustanovljeni 2 društva in 4 čete. V župi so za Sokolstvo razne težkoče. Posebno nasprotno je Sokolstvo ponkod duhovnikom. Vendar se članstvo zaveda svojih nalog in pridno nabira nove člane. Društva počasi, pa stalno napredujejo.

Župa šteje danes: moškega člana 1084, telovadcev 281, moškega naraščaja 192, moške dece 302, ženskega članstva 491, telovadcev 98, ženskega naraščaja 104, ženske dece 286. Šolska mladina ima preveliko za Sokolstvo delavnega učiteljstva. Veliko je namreč učiteljstvo, ki bi rado delalo v Sokolu, pa ne more, ker ni prilike, mnogi pa imajo priliko, pa nočejo delati.

Članstvo je porastlo od prejšnjega leta za 40 % Sokolstvo se širi med našo mladino, posebno med šolsko mladino, a le tam, kjer jo vzgaja dobro sokolsko učiteljstvo.

Tehnično delo je bilo v župi življeno. Po večini društv se se vršili društveni prednjački tečaji, sedaj pa se vrši župni prednjački tečaj, ki ga poseca 25 članov in 12 članic. Vršila sta se dva okrožna nastopa, pri katerih je nastopilo okrog 500 telovadcev. Večina društva je imela svoje javne nastope. Vršile so se tudi župne tekme članov in članic po saveznom minimalnem programu za l. 1931.

Stanje prednjaštva v župi še ni zadovoljivo, s predstoječim župnim prednjačkim tečajem pa se bo, upamo, prednjaštvo precej dvignilo.

Materijalno stanje župe je slabo. Za letos ima plačati porez samo 12 društva, ker sta bili dve društvi in vse štiri čete šele letos ustanovljene. Pri podeželskih društvin tvo-

rijo veliko večino članstva nižji sloji, ki prav težko plačuje porez, ker ne zasluzijo niti za prehrano in obleko.

V vsej župi imajo samo 3 društva lastne domove, pa vsi trije domovi so obremenjeni.

Župa se bo udeležila prihodnje leto vsesokolskega zleta v Pragi. Telovadci se za to proslavo že pridno

Brat dr. Ivan Vasić

pripravljajo. Toda tudi doma bomo proslavili Tyrševe 100-letnico čim dobroj.

Prosvetno delo v župi je obstajalo iz 8 prireditev dramskih in glasbenih in 30 predavanj. V ta zadnja niso všeta obvezna predavanja za novo članstvo, katerih je bilo dosečaj 25. Vrše se v naglem tempu. Župa je v to svrhu razmnožila predavanje br. Menarda z Novega mesta »Zgodovina telovadbe«.

Dr. Ivan Vasić, starčina.

Sokolska župa Novi Sad

Uprava župe nastojala je, da se sokolska misao u svima pravcima sokolskog rada ispoljava čista i sveta, verna tradicijama jugoslovenskog Sokolstva. U svom radu uprava župe postupala je veoma obazrivo, naročito pri osnivanju novih sokolskih jedinica, jer je ove nove jedinice osnivala samo tada, kada se več pokazala dovoljna sigurnost za njihov opstanak in napredak. Saradjnjom svih članova uprave, koji su pokazali najveće sokolsku ljubav in požrtvovanje u sokolskem radu, postignuti su vidni rezultati.

Brat dr. Ignjat Pavlas

Zupa ima 6638 članova, 1397 članica, u odori 902 člana i 87 članica. Sa muškim i ženskim naraščajem i decem ima vežbajućih članova 14.808. Vežbaonice su u 4 sokolska doma, 38 škola, 2 gostione, 17 privatno; nemaju stalnu vežbaonicu 2 društva. Letnjih vežbališta ima 10 sopstvenih, 36 šolskih, 14 privatnih. Župa ima 39 knjižica, 18 pozornica, 3 glazbe, 2 fanfare, 2 tamburaška zborna, zastava članskih 11, a naraščajske 2.

Društva su održala 53 javne vežbe. Župski prednjački tečajevi održani su: za članove od 17. do 26. marta, za članice od 6. do 10. aprila, a župski ispit održani su u oktobru. U prejšnjem godini nije održan župski slet.

Župski utakmice za članstvo in naraščaj održane su 13. i 14. junu u Subotici (157 utakm.). Utakmice u odbocji 23. avg. 1931. Okružni sletovi

održani su u Apatinu (633 vežbajućih), Titelu (479 vežb.), Kuli (711 vežbajućih), St. Bečeju (640 vežb.). Župa svog glasila nema. Stalnog župskog prednjačka ispit ima 51 član, 10 članica.

Dr. Ignjat Pavlas, starčina.

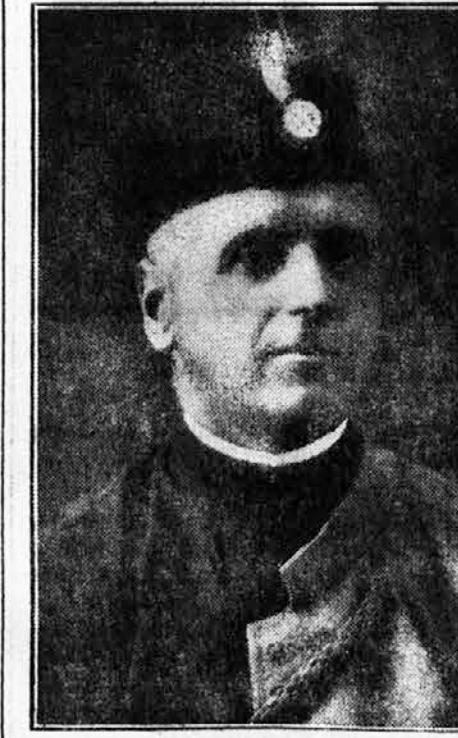
Sokolska župa Sarajevo

I u ovoj godini posvećivali smo najveću pažnju radu u postojećim društima u cilju, da ih osposobimo da potpuno vrše svoju sokolsku dužnost. Istodobno se radilo i na podizanju novih društava i na stvaranju sokolskih četa u pojedinim društvinama. Akcija u tom pravcu vodena je vrlo oprezno, jer smo polazili sa stanovišta, da se nova društva i nove sokolske čete smiju formirati samo onde, gde za to predeleži svi potrebni uslovi. U god. 1931. osnovano je sedam novih društava, tako, da danas u svemu župa broji 24 društva. U god. 1930. bilo je svega šest sokolskih četa, a u god. 1931. osnovano je 12 novih sokolskih četa.

Na 15. nov. 1931. brojila je župa Sarajevo u Sokolskim društvinama 6.424 sokolskih pripadnika i to: 4.312 članova, 606 članica, 413 vežbača, 128 vežbačica, naraščaja muških 426, ženskih 173, muške dece 541, ženske 366. U sokolskim četama bilo je toga dana 1803 pripadnika i to: 1.536 članova, 86 članica, 494 vežbača, muškog naraščaja 281, tako da je u svemu u društvinama i četama bilo 8.227 pripadnika. Usposoredivši to stanje sa stanjem na 31. dec. 1930. vidimo, da je prirast svih pripadnika bio za 3. 313, ili pojedinačno članova je bilo za 2.635 više, članica za 291, vežbača za 521, vežbačica za 109, muškog naraščaja 222 više, ženskog naraščaja za 72 više, i ženske dece 55 više, dok je muške dece bilo za 32 manje.

Župski slet održan je 4. novembra o. g. u Sarajevu, a istog dana i župsko natecanje. Takmičilo se 37 članova, 12 članica, 25 muškog naraščaja i 18 ženskog naraščaja. Okružnih sletova nije bilo, jer župa nije podjeljena na okružja.

Kod nas se još uvek oseća oskuđica prednjačaka. Imamo svega 26 kvalifikovanih prednjačaka i prednjačica. Materijalno stanje župe je dosta slabo. Finansijska srećstva su ograničena, što onemogućuje potpun polet. Potrebe pojedinih društava su znatne. Mnoga društva oskuđevaju u prostorijama. Svoje domove imaju društva u Zenici i Palama. Društva u Visokom, Brezi, Novom Sarajevu i Sarajevu več imaju obezbeđeno zemljište i izvensu svetu novaca, tako da se nadamo, da će moći

Brat dr. Vojislav Besarović

početi sa gradnjom domova u g. 1932. S najvećim oduševljenjem je vršen rad u sokolskim četama, gde je posvećena naročita pažnja prosvetnom podizanju Sokola, a u isto doba smo nastojali da naši Sokoli budu upućeni u najvažnije privredne radove na selu i poučeni u najosnovnije higijenske potrebe. Zahvaljujući predusretljivosti uprave Drinske banovine, našoj braći seoskim Sokolima pružena je danas mogućnost da u poljoprivrednim tečajevima u Butmiru steknu potrebno znanje za rad na selu. Ti tečajevi traju 5 meseci, a uvedeni su na naš poticaj i zamjenjuju predašnju poljoprivrednu školu u Butmiru.

U toku leta pojedina društva i čete razvile su svoje zastave i tim povodom priredile dostojne manifestacije u pojedinim krajevima, čime se znatno doprinelo produbljenju sokol-

ske misli. Zastavu je razvilo sokolsko društvo u Palima i seoske čete u: Mokrom, Raskršću, Hadžićima, Blažuju, Ilijidži i Renovici. Naročito je uspešna svečanost razvijanja sokolske zastave u Palima. Zastavi je kumovao ban Drinske banovine brat Velimir Popović.

I u našoj župi vrše se spreme za pretstavljanje svesokolskog slet u Pragu. Naša nastojanja idu za tim, da i naša župa i ovom prilikom uzme dostojna učešće u ovom velikom sokolskom slovenskom slavlju.

Uporedivši rad u godini 1931. sa radom prošle godine možemo mirne duše reći, da Sokoli i Sokolice župe Sarajevo idu sigurnim korakom napred u službi velikoj sokolskoj misli.

Dr. Vojislav Besarović, starčina.

Sokolska župa Skoplje

Skopsku župu sačinjavaju 38 društava, koliko ih je u prošle godine bilo, samo što su 3 društva otpala i pripala sokolskoj župi Cetinje, a 3 društva su novo osnovana. Seoskih četa ima 69, dok ih je u prošloj godini bilo svega 38.

Broj pripadnika je u župi sledeći: 3564 muških članova, 172 ženskih, 701 naraščaj, 342 naraščajke. 1024 muške dece, 724 ženske dece, svega 6526.

Porast 22% prema broju pripadnika u prejšnjoj godini. Ovaj porast pojavljen je, kada se uzmu u obzir mesne prilike i okolnost, da je sokolska ideja tek posle rata počela da prodire u južne krajeve, izgledi za napredovanje Sokolstva na krajnjem jugu vrlo su lepi.

Tehnički rad u ovoj godini bio je intenzivan i mnogo se postiglo; održan je naraščajski dan, dečiji dan u važnijim mestima, priredeno je više javnih vežbi i bilo je 7 jačih sokolskih priredaba i sletova, kao u Beogradu, Dračevu, u Skoplju, u Devdeliju, u Kočanima, u Kumanovu, gde su priredene uspele župskе utakmice. Sem toga, išlo se u Split s približno 500 članova iz seoskih četa na jugu.

Prednjaštvo u pojedinim društvinama nije jako, ali pojedini tehničari ističu se jakom voljom i svojim vrednim radom doprinose da sokolske priredbe lepo uspevaju. U nekoliko društava održan je društveni prednjački tečaj, a sada se održava župski prednjački tečaj u Skoplju.

Prosvetni rad u pojedinim društvinama osrednji je, dok je u župi u poslednje vreme naglo krenuo u napred. Župski prosvetni odbor čini napore da se omladina vaspitava u smernici da bude što plemenitija, da joj sokolska ideja osvetna razum i da ju dovede na veći stupanj savršenstva. Održana je jedna prosvetna konferencija pre desetak dana, sada se štampaju 6 sokolskih knjižica, odakle će sokolska omladina da crpi znanje o Sokolstvu. Kod župskog prosvetnog odbora postoji najbolja volja za širenje sokolske ideje, a svakako da će se uskoroti efekat tog napora.

Materijalno stanje župe je nešto slabo, a iz razloga što se sokolska srećstva naši u stanju budenja, članstvo teško plaća prinos, sem toga i same ekonomski prilike u zemlji onemogućavaju da se župa finansijski ojača. Sokolskih domova ima 9 i 3 se zidaju, svega 12.

O priredbama, svečanostima, proslava za iduću 1932. godinu ovih dana će pasti rešenje. Za odlazak u Prag vežbači izvode potrebne vežbe, i uprava župe reducirala je svoje izdatke na minimum, da bi se uštedio novac za odlazak na svesokolski slet u Prag.

Ing. Rade Ubavić starčina.

Sokolska župa Split

Sokolstvo u Sokolskoj župi Split s matičnim društvom u Splitu vuče svoju lozu iz onog perioda narodnog preporoda, kada je, osnovavši se kao Hrvatski Sokol otrag 40 godina, razvilo zastavu otvorenonoga slobodarstva, neustrašivosti u borbi s Austrijom i tudinskim parasitom. U tom duhu ono se je dalje solidno i postojano razvijalo. Krojan su prošle najborbenije mlađe generacije, koje su u javni i privatni život unele duboko zarezane braze rodoljubnog osećaja i sokolske etike.

Vera u narodno jedinstvo, provodano čestito svim konsekvenscama, otvorenost i doslednost u ispođedanju svojih načela, odlučnost u obrani svog uverenja, daleko od svakog licemerašt

prosvetni tečajevi, a T. O. je već primio i razasao društvo sav izrađeni materijal za natecanje u g. 1932. Natacanjima dužna su sudelovati sva društva u župi u pojedinoj grupi, koja odgovara njihovu stupnju sposobnosti i posedu sprava. Jednomesечni prednjački tečaj održavaće se od 11. januara do 8. februara, a tako isto i posebna prosvetna škola.

Tyrševa proslava priprema se u znaku punog odavanja dužne poštne ispovedaocu većih ideja i vere u zdravim instinktima i snagu naroda, bratstva i ljubavi, a premda su prilike teške, pripreme se vrše, da što veći broj naraštaja i članstva krene u zlatni Prag, da se na izvoru Sokolstva, ideje slobode, bratstva i jednakosti okrepi novim snagama, osveži novim uzorima, kako je voditi i raditi na narod svoj.

Dr. Mirko Buić, starešina.

Sokolska župa Sušak - Rijeka

Opće stanje Sokolske župe Sušak-Rijeka nije onakvo kakvo bi bilo za želiti, nu opeza se da se društva i čete, koja imaju volje za rad, a koja nisu osnovana iz bilo kakvih posebnih ambicija i ciljeva, popravljaju u svim smerovima. Razume se, da bolji razvojih društava i četa sprečava opća križa, koja je zahvatila ceo svet, pa i nas, a najviše sokolski rad društava i četa sprečava nedostatak društvenih prostorija i vežbaonica. Da bi se ovo stanje donekle moglo popraviti, potrebno bi bilo da se u svim mestima, gde Sokolstvo nema svoga doma, a nema nade da će ga skoro imati, dograde ili u samim zgradama osnovnih i drugih škola vežbaonice, u kojima bi se vaspitavalo sokolski i školski podmladak kroz dan, a uveče bi te vežbaone bile stavljene na raspolažanje sokolskim društvima dotočnog mesta. Stoga se obzirom na pre istaknuto nebi smela provesti izgradnju nijedne nove škole, ako nebi u istoj bila predviđena gimnastička dvorana, u kojoj bi se mogle prirediti sokolske priredbe tehničkog i kulturnog karaktera.

Brat Ivo Polić

Učlanjenih društava u ovoj župi ima 36, a sokolskih četa 11, pa je prema tome Sokolska župa Sušak-Rijeka porasla u ovoj godini za 7 društava i 11 četa. Sviju sokolskih pripadnika ove župe ima oko 11.000 hiljada, od toga otpada: na članstvo 5050, na naraštaj 1800, a na decu 4150. Porast od prešte godine iznosi: u članstvu 1806, u naraštaju 872, a u deci 1888; sveukupno 4566.

Među našom omladinom, naročito među školskom, širi se Sokolstvo u koliko je dotočna vezana na obvezatan polazak školske telovežbe, a inače toliko, u koliko ima dobrih sokolski vaspitanih prednjaka učitelja, koji umeju i hoće da omladinu oduševe i privuku Sokolstvu. Broj omladine u našoj župi je razmerno povoljan, a osobito broj dece.

Tehnički i prosvetni rad u župi razvijao se je povoljno, paće u nekim društvenim vrlo dobro.

Da se župski slet ove godine nije održao razlog je tome, što je župa u zajednici sa Sokolskim župama Šibenik-Zadar i Split upriličila slet jadranskih župa u Splitu, a okružni sletovi održani su u Aleksandrovu, Gračacu, Kastvu, Lokvama i Rabu. Uspeh okružnih sletova bo je opće povoljan, sem okružnog sleta u Lokvama, koji je uspeo slabije radi lošeg vremena.

Takmičenja su održana u Aleksandrovu, Bakru, Lokvama i Sušaku, a uspeh istih nije zadovoljio.

Prednjački društveni 15 dnevni tečajevi održani su u većini društava, a okružni prednjački tečajevi održave se ove godine, dok će se župski prednjački tečaj održati naredne godine u mesecu februaru.

Zupska prosvetna škola održana je u decembru 1930. god., a ove godine održaće se također, i to 6., 7. i 8. decembra.

Stanje prednjaštva u župi zadovoljava, dok će poduzeti vaspitni tečajevi to stanje znatno buduće godine još i popraviti.

Materijalno stanje župe općenito ne zadovoljava potreban obzirno na odašiljanje prednjaka i učitelja šestmeseci tečajnika po društvenima i četama, a također odašiljanje članova župskog uprave radi raznih uputa organizatorskog smera. Stoga je potrebna čim obiljnja savezna pripomoć, jer je nemoguće društva opterećivati većim porezima od onih, koje danas snose.

U župi ima 5 sokolskih domova, od kojih su nekoji opterećeni hipotekarnim zajmovima, pa je poželjno da se tome čim skorije doskoči jednim zajmom s vrlo niskim kamatnjakom ili beskamatnim zajmom, kako je to već svojedobno bratski Savez najavio svim takvim društvinama.

Župa neće buduće godine prirediti nijedne veće i znatnije priredbe, veće će sve sile koncentrisati oko priprema za svesokolski slet u Pragu za što dostačniju proslavu 100 godišnjice Tyrševa rođenja.

Pripreme za slet u Pragu su u punome jeku, a župa je sa svoje strane upravila svim svojim društvenima i četama okružnicu, kojom ih poziva da uvedu već sada štednju i da organizuju putne blagajne.

Za 100 godišnjicu Tyrševa rođenja župski je prosvetni odbor okružnicom pozvao društva i čete, da se po mogućnosti što češće pred vrstama sviju kategorija kratkim nagovorima sete života i rada osnivača Sokolstva — brata Miroslava Tyrša — i da se što više propagiraju njegova načela, a za škupnu proslavu celokupnog Sokolstva očekuju se upute od bratskog savezne pomoći.

Ivo Polić, starešina

Sokolska župa Šibenik - Zadar

Sokolska župa Šibenik-Zadar zaprema severni deo Primorske banovine, t. v. Severnu Dalmaciju, poznatu zbog svojih prirodnih lepota i svog siromaštva. Iako su mnoga društva ove župe osnovana vrlo rano, još u prvom početku sokolskog organizovanja u Dalmaciji, ipak nije mogla sokolska misao da se je jače razvije zbog slabih ekonomskih i prosvetnih prilika, a naročito zbog nedostatka vodstva, svoje inteligencije. Široke narodne mase su ostale do danas van Sokolstva, plemenom demagogije, verskih i plemenskih uticaja. Tek se u većim varošima, ili u njihovoj blizini, ispoljila jača delatnost u sokolskom pravcu. Pa i tu, gde se pokazala, nije stalna ni napredna, jer je ovisna isključivo o retkim pozrtvovnim pojedincima, koji su teret posla uzmajaju na svoja leđa.

Sve dok se ne poboljšaju prosvetne i ekonomski prilike, neće Sokolstvo u ovom kraju moći da se poradi većem uspehu, premda ono to želi, i premda nacionalna i državna nužda neophodno traži, da se ova primorska granica što pre sokolski ukrepi.

Župa o. god. broji 20 društava i 20 sok. četa (prošle god. 18. društava i 3 sokolske čete). Broj članstva o. g. iznosi 2858 (prošle 1549), m. naraštaja 233 (prošle 224), ž. naraštaja 376 (prošle 296), ž. dece 880 (prošle 517), m. dece 370 (prošle 283). Ukupan broj sokolskih pripadnika iznosi o. god. u župi 4854 (prošle 3116).

Broj dece iz osnovnih škola, kako se vidi porastao je, dok to nije slučaj i sa srednjoškolskom omladinom. U

i neradom, a o tima će župa povesti ozbiljnu reč. Od glavnih priredaba u župi bio je »Slet Sokolstva na Jadranu«, na kom se je i naš župa afirmirala, bilo na javnoj vežbi i akademiji, bilo na natacanjima, gde je pokazala dobre rezultate. Održan je okružni slet u Kninu, te javne vežbe u Šibeniku, Zlarinu, Kosovu polju, Pagu i u Novigradu. Uspeh je svih priredaba zadovoljio. Prednjaštvo u župi, došle nejako, osnaženo je donekle sa župskim tečajem meseca augusta o. g., koji je vodio br. Ban, kao i onim društvenim, koji je održalo društvo Preko pod vodstvom br. Šterna. Župa priprema za mesec februar 1932. god. jedan meseci tečaj, čije su pripreme u punom jeku.

Prosvojni odbor agilno radi. Čitav rad kreće se normalno. Po svim društvinama župe spremaju se prosvetni tečajevi.

Materijalno je stanje župe slabo. Neznatan je prinos članstva, a potrebe velike. Mnoga društva nemaju ni sprava ni knjiga, neka ni svojih vežbaonica. Domova ima gotovih 4, u gradnji 1. Negde su plemeniti dobrotvori omogućili rad Sokolu u svojim zgradama (Biograd, Novigrad). Nadasve potrebiti dom u Šibeniku napola je sa građen i čeka na dovršenje, a sretstava i pomoći ni otkuda.

Osnove rada za narednu godinu: održati duh unatoč nedaćama, širiti Sokolstvo po selima, spremati prednjačke i prosvetne tečajeve. Značajnijih priredaba neće biti radi ekonomskih krize, izuzev okružnog slet u Novigradu. Sprema se Tyrševa proslava po programu utvrđenom od Saveza. U Prag će članstva vrlo malo, zbog velika troška.

Pavao Kovačev, starešina

Sokolska župa Tuzla

Sokolstvo je uvek dobro napredovalo u ovim krajevima, koje zauzima tuzlanska župa. Narod je volio i voli Sokole i Sokolstvo, jer u njima vidi borce za slobodu i narodno jedinstvo.

Brat Jovan Petrović

U ovoj godini celokupni rad župe kretao se u sledećim pravcima:

a) Organizacioni rad:

Proširenje sokolske organizacije, osnivanje novih sokolskih društava i sokolskih četa. Davanje inicijativne društvenima i četama za celokupni sokolski rad, delujući instruktivno putem uputstava, koje se daju okružnicama, objašnjavanjem pojedinih organizacijskih pitanja i davanjem saveta u raznim granama rada.

U ovoj godini osnovano je jedno sokolsko društvo i triнаest sokolskih četa, pa župa sada ima 23 društva i 33 čete. Sokolskih pripadnika ima u župi: članova-ca 3489, naraštajaca-ki 568, dece 509, članstva u sokolskim četama 1744. Celokupni broj sokolskih pripadnika u župi je danas 6240 prema 4177 koncem 1930. god.; broj pripadnika porastao je za 2063 ili skoro za 50%.

b) Tehnički rad:

Glavne crte tehničkog rada u ovoj godini su: davanje uputa o organizaciji i radu tehničkih organima, u više društava osnovani su prednjački zborovi, ustanovljen je raspored za vežbaone. Održan je četvrti župski prednjački tečaj, prvi župski sokolski tečaj za učiteljstvo osnovnih škola, tečaj za laku atletiku i odbojku.

U saveznu prednjačku školu poslali smo jednog brata učitelja i dve sestre učiteljice, u savezni tečaj za laku atletiku jednog brata i jednu sestraru. Po društvinama održano je 12 društvenih prednjačkih tečajeva.

Održano je šesto župsko natacanje za zastave Nj. Vel. Kralja Aleksandra I. i natacanje naraštaja za zastavu brata generala Stjepana Stajića. Na natacanju sudjelovalo je 36 vrsta. Uspeh natacanja bio je vrlo dobar, a uspesi u nekim granama luke atletike premašili su daleko srednje mere.

Članovi tehničkih organa pregledali su do danas tehnički rad u 17 društava, a ostalih 6 društava pregledaće do konca o. g. Stanje prednjaštva se znatno popravlja a prednjačkim ispitima prisupata sve to više članova. U župi ima 5 članova sa župskim pred. ispitom, dvadeset članova i tri članice sa društvenim prednjačkim ispitom; svega 28 kvalifikovanih prednjačaka.

Vlastite sokolske domove ima jedno društvo i jedna četa, tri društva grade domove, a tri društva vode akciju za gradnju.

Od znacajnih tehničkih priredaba u 1932. god. imamo u programu: slet sokolskih četa, natacanje naraštaja i četa, peti župski prednjački tečaj i štafetno trčanje oko župe.

c) Prosvetni rad:

Taj rad u našoj župi nije još u celosti organizovan onako kako to organizacija i SPO traže; to organizovanje se u društvinama provodi negde sa više, a negde sa manje uspeha.

PO župe izradio je da su sve naše sokolske čete dobine od »Prosvete« iz Sarajeva potrebitni broj knjiga za osnivanje vežbaonice, isto su tako dobine čete knjiga i od društva »Narodno združlje« iz Beograda, a u najnovije dobu dobine su nešto knjiga i od »Matice srpske« iz Novog Sada.

Župa je izradila pa su sve naše sokolske čete, koje se nalaze na teritoriji Vrbaske banovine, dobine besplatno po 50 voćnih sadnica.

d) Svesokolski slet u Pragu i proslava 100-godišnjice Tyrševog rođenja.

Na ovom sletu biće naša župa dobro zastupana; za taj slet načelnštvo je već javilo svim društvinama, kako će se natacanje tom prilikom održati, pobrinulo se je da se pravilno uvežbaju proste vežbe u tehničkom vodstvu župe, nabavilo se muzičku pratnju za sve vežbe, izdalo stroga naredjenja društvinama da nabave što više svečanih odora i da osnuje putne blagajne i upozorilo se društva na gramofonske pločice, koje će se ovih dana izdati.

Proslava 100-godišnjice rođenja dr. Miroslava Tyrša proslavice se u celoj župi na najsvetijim način i tačno onako, kako je to projektovao SPO, pa se u tom pravcu već čine i pripreme.

Jovan Petrović, starešina.

Sokolska župa Užice

Kada celokupno Sokolstvo kraljevine Jugoslavije slavi svoj praznik 1. decembar, kao dan ujedinjenja Srba, Hrvata i Slovenaca u jednu celinu, izlažem kratak izvestaj o razvoju Sokolstva u ovoj župi.

Rad u Sokolstvu, kao aktivnoj kulturnoj organizaciji u župi, pokazuje opšte napredovanje, iako često u sukobu sa mnogim nerazumevanjima i preprekama, koje mu stoje na suprot. No, ukoliko se uspeha pokazuje, on je utoliko veći, a usadeno Sokolstvo čvrše. Tim su samim perspektive na bolji rad lepsje. Kruna svega je moralna snaga članstva i jednodušnost, koja vlada u župi. Pa i sada, kada gospodarska kriza zadire u sve redove, Sokolstvo se drži, blagodareći tome, što diže duh iznad materijalističkog shvatanja.

Broj jedinica u ovoj godini se povećao i porast njihov neće biti samo na papiru, već i na delu. Društava imamo 11, a sokolskih četa 13, dok je u 1930. god. bilo svega učlanjeno u župi 9 društava, a sokolske čete 2. Od 9 društava iz prešte godine jedno je otpalo pripadanjem drugoj župi. Ovde se iznosи broj samo učlanjenih jedinica, dok se broj onih, kod kojih se radi sa pokušajem, ne unosi u prednje stanje.

Brojno stanje članstva svih kategorija približno je ovakvo: članova 2050, članica 320, muškog naraštaja 390, ženskog naraštaja 170, muške dece 730, ženske dece 590. Iznosim približan broj, jer se u toku godine uvek brojke povećavaju, naročito kod kategorije naraštaja. Ovde iznosim stanje kako je danas. Prema prošloj godini porast je u broju do 2000, što otpada na sve kategorije. Porast se oseća naročito kod omladine zanatljiškog i trgovackog reda. Kod školske omladine također, ali on razmerno nije najpovoljniji, što dolazi iz drugih razloga, a ne od same omladine.

Tehnički rad u ovoj je godini vrlo dobar, jer se i broj tehničkih voda u župi povećao. Prosvetni rad u društvinama je isto pohvalan, dok se u samoj župi na tom polju hramlje.

Kako je u novu župu uspelo sa-kupiti lep broj požrtvovnih sokolskih radnika, to je župa odmah razvila intenzivan rad i pomoću mlade ali oduševljene braće na selima prodrla i u one krajeve, za koje prijašnje Sokolstvo nije ni pomislio da u njima po-radi. U nekim našim selima razvile su se sokolske čete tako, da bi već sada mogle biti uzorom mnogim društвимa, jer je u njima, pored telovežbe, kon-centrisan i sav nacionalni te kulturni rad sela.

Prigodom osnutka pripala su župi 23 društva i 14 četa sa blizu 5000 pri-padnika. Danas broj župa 25 društava i 36 četa sa 9640 pripadnika. Broj sokolskih jedinica bio bi još viši, da se sa strane same župe ne stavljuju uslovi pod kojima se dozvoljava osnutak društva ili čete, jer bez spremnih funkcionara nebi pojedine jedinice mogle prosperirati. Sadanje brojno stanje župe je ovo: 3845 članova, 502 članice, 1023 muš. naraštaja, 252 žen. naraštaja, 2414 muš. dece i 1604 ženske dece. Dakle je porast, kroz vreme od sedam meseči za 100%.

Medu omladinom, u kojoj ima naj-više čistog i zanosnog idealizma, nailazi sokolska misao na oduševljene pri-staše, no unatoč toga je broj narašt-a ja malen.

Radi kratkog vremenskog razmaka da osnutka nije još ove godine održan župski slet, ali je zato, pored većeg broja prigodnih nastupa, održano u župi 47 javnih vežbi, koje su imale i jak sokolski propagandistički značaj, jer su ti brojni pohodi Sokolstva oživeli naša inače konzervativna sela, unoseći u njih mnogo oduševljenja, poleta i snažnog nacionalnog osveštavanja. Na tim javnim vežbama takmičila su se sela, koja će od njih, pored dobro izvedenih vežbi, lepše i srađeni-je dočekati braću i sestre iz grada, do-čim je svaki dolazak i nastup vojske da tim vežbama bila prava manifestacija. U mnogim selima nije bilo ni naj-manje kućice, koja nebi bila okićena barjacima i cvećem, da time dokažu sa kolikim je oduševljenjem prihvata-va sokolska misao i kod njih.

Medu najjače priredbe spada ona u Kotorib, gde je uz učestvovanje velikog broja Sokolova i mnoštva naroda, na toj istaknutoj tačci naše se-verne granice, razvijen prvi sokolski barjak.

Početkom oktobra održana su prva župska natecanja na kojima se je natecalo 209 natecatelja, te su u pojedinim disciplinama postignuti zamerani rezultati. Najveći deo ostalog tehničkog rada upućen je odgoju spobnih prednjaka, kojih ima malo. U tu svrhu drži se sada župski prednjacički tečaj, a do sada je održan jedan jednomesečni, 7 četvrtosmečni i više nekolikodnevnih društvenih prednjacičkih tečajeva. Kraj povoljnijih materijalnih prilika mogao bi se razviti još jači tehnički rad, ali župa ne samo da nema gotovo nikaklog pris-hoda od svojih društava, jer ih je većina tek osnovana, već joj je uskraćeno i dosadanja pripomoći.

Prosvetni rad župe je također u dobrim rukama i lep broj prosvetara brojnim i najraznoljnijim predava-jim i nagovorima nastoji da Sokolstvo, naročito na selu, postane sredi-štem sveg kulturnog života. Župski prosvetni odbor sastavlja i raznoljile raznovrsna predavanja, a i sam održa-je sokolska, higijenska i gospodarska predavanja us filmove ili diapozitive, koja su od članstva i ostalog seljaštva brojno posećivana.

U župi izraduje se i raspored za proslavu stogodišnjice Tyrševa rođe-nja, koja će se dostojno proslaviti u čitavoj župi, napose i župskim sletom, dok se znatan broj Sokolova spremi na svesokolski slet u Prag, da i onde manifestuje svoju pripadnost velikoj slovenskoj sokolskoj zajednici.

Nastavili se i do godine započetim radom uvereni smo, da će društva i čete Medimurja i ovog dela Hrvatskog Zagorja užidati visoko užvišeni barjak Sokolstva i time doprineti na-pretku i veličini Otadžbine.

Mladen Belčić, starešina.

Sokolska župa Veliki Bečkerek

Nazivom naše države Kraljevinom Jugoslavijom, sokolska se ideja pretvorila u državnu ideju, usled čega je i Sokolstvo svojom ideologijom o stvaranju jedinstvene jugosloven-ske narodne svesti postalo narodni pokret u najširem smislu reči. Taj sokolski narodni pokret naročito je značajan u Sokolskoj župi Veliki Bečkerek s obzirom na blizinu dveju graniča i na šarenilo stanovništva po veri i narodnosti. Prema tome Sokolska župa Veliki Bečkerek, sem idealističkog rada, ima i taj zadatak da sprovodi i realnu nacionalnu politiku, koja bi obuhvatila stvarnost, te, po-red iskrene jugoslovenske ljubavi, sa-držala i svest o jugoslovenskom po-kretu. Uslovi za ispunjavanje takvog zadatka postoje u punoj meri i na nama Sokolima stoje sada da, iskoristiši sve momente, dodemo do pra-

voga cilja. To dokazuju sledeći po-daci:

Za poslednje dve godine do danas broj jedinica u župi porastao je na 69 društava i 3 čete, koje su osno-vane u toku ove godine.

Broj članstva popeo se na 3255, članica 461, muškog naraštaja 937, ženskog naraštaja 330, muške i ženske dece 5930. Od toga je porast u 1931. godini 620 članova, 80 članica, 220 muškog naraštaja, 50 ženskog na-raštaja, i 570 muške i ženske dece. Ovaj porast dokazuje, da se Sokolstvo širi s najpovoljnijim izgledom na uspeh.

Zasluga za ovaj uspeh pripada, naravno, dobro organizovanom pro-svetnom i tehničkom radu, koji su omogućili, da se u toku ove godine održi 1 župski i 3 okružna sletta sa

Brat ing. Nikola Bešlić

ženskog 598; dece muške 1954, ženske 1461;

u četama ima: članstva muškog 2423, ženskog 262; naraštaja muškog 135, ženskog 40; dece muške 1115, ženske 751.

Svega po društima i četama broj župa: članstva m. i ž. 9593, naraštaja m. i ž. 1627, dece m. i ž. 5281 — dakle svih pripadnika ukupno 16.501.

Priprast prema tome iznosi u čan-

tu 4484, naraštaju 572, deci 2363; ukupno je priprast dakle od 7431 pri-padnika.

U tim brojevima nije uračunato 1

društvo (Križ) i 17 četa. Ako aproksi-mativno pribrojimo i pripadnike tih jedinica gornjim brojevima, možemo računati sa ukupnim brojem pripadnika naše župe do 18.000.

Prosvetni rad u župi mirovao je

godine 1930. do leta 1931. Valjalo je najpre nove jedinice osigurati u tehničkom pogledu. Od druge polovice o. g. započeo je intenzivan rad i na pro-svetnom polju. Održana je župска idejna škola i zbor prosvetara. Dogovoren je sve za proslavu 100-godišnjice dr. Miroslava Tyrša i za proslavu Strossmayerova dana (4. II.). Po uzoru žup-ske idejne škole održavaju se i društvene škole radi priprave članstva za I. decembra. Otštampana su i razasla-ta svim društvima sokolska gesla, koja

će u svim sokolanama biti izvešena. Odlučeno je izdavati tzv. židne novine, koje će se od vremena do vremena sla-ti društima.

U Zagrebu započela je akcija za gradnju Sokolskog doma, koji će po odobrenju Njegovog Veličanstva Kralja nositi ime Njegovog Visočanstva Pre-stolonaslednika Petra. Zemljište potre-bno za ovaj dom darovala je država i grad Zagreb. Usled nezapamćene pri-vredne krize zastala je ova akcija, te će se nastaviti, čim to dozvole privredne prilike.

Imamo 4 sokolska doma, dva su u gradnji, 55 školskih dvorana na up-robu, a ostale jedinice unajmle su pri-vatne prostorije.

Delovanje lekarskog otseka razvi-ja se sporo, jer većina jedinica nije za ovaj rad još sazrela. Nadati se je, da će naredna godina i u tom otseku do-neti boljih rezultata.

Župski se uprava nuda, da će sa znatnim brojem vežbača(-čica) moći posetiti praški svesokolski slet. Očekuju je od toga poseta izvrste rezultate za svoje mlado članstvo i za opći napredak Sokolstva u župi.

Dr. Oton Gavrančić, starešina.

sretstva za održavanje tečajeva i za kontrolni rad tehničara. Predvi-deni su prihodi podbacili, no sada već ulaze doprinosi društava tako, da rad na tehničkom i prosvetnom polju neće zastati.

Prosvetni rad u župi mirovao je

godine 1930. do leta 1931. Valjalo je najpre nove jedinice osigurati u tehničkom pogledu. Od druge polovice o. g. započeo je intenzivan rad i na pro-svetnom polju. Održana je župска idejna škola i zbor prosvetara. Dogovoren je sve za proslavu 100-godišnjice dr. Miroslava Tyrša i za proslavu Strossmayerova dana (4. II.). Po uzoru žup-ske idejne škole održavaju se i društvene škole radi priprave članstva za I. decembra. Otštampana su i razasla-ta svim društvima sokolska gesla, koja

Iz telovežbačkog sveta

O olimpijadi u Los Angelesu

Iako je posve stalno i što više tačno određeno, da će se olimpijada u Los Angelesu održati naredne godine, i da je u glavnom izrađen njen program, ipak praktična strana olimpijade nailazi u glavnom na dve velike zapreke: sveopću gospodarsku krizu, koja vlada po celome svetu, a onda to, što javno mišljenje u mnogim država-ma počinje da proti olimpijskim igrama u sadanjem obliku zauzimle svoje oprečno gledište. U tome prednjače naročito francuski i švicarski listovi, koji upravo tvrde, da olimpijske igre sadanjega doba nemaju sa starim igrama upravo ništa drugog zajedničkog do li samo ime. Osobito se naglašuje, da sadašnja natecanja svih vrsta služe samo da se podigne pojedinci, i time se dakle izdašno pospešuje lov za rekordima i slavom, što nema baš nikako-vog značenja za šire sportske i gim-nastičke krugove. To gledište zastupa baš Sokolstvo već dugi niz godina i ono je upravo radi toga bilo smatra-no nemodernim. Kako vidimo, našem »nemodernom« gledištu prilaze također i drugi krugovi, koji se bave telesnim uzgojem. Inače pak o tome bi se dalo još mnogo pisati.

Ko će dakle učestvovati na narednoj olimpijadi, odnosno na njenim pojedinim takmičenjima u sportskim i telovežbačkim granama? Pri tome, što se tiče puta preko Atlantika, igra opet najveći ulogu gospodarska strana. I tu je potrebito odmah ispočetka podvući, da učešće neće biti tako ve-lo, kao što se je to mislilo. Inače na-grnuće u Los Angeles masa američkih sportista, ali time se valjda nivo pri-rede neće dignuti. Važnije bi bilo, kad bi učešće iz Evrope bilo veće. Ka-ko donašaju razni listovi, čehoslova-čko Sokolstvo zastalno neće učestvo-vati, jer je i to kako zaposleno sa svojim IX. svesokolskim sletom, na kojem će se održati također i takmičenja za prvenstvo Saveza Slovenskog Sokolstva. Ali ni sam olimpijski odbor ne nalazi se u tako ružičastim finan-cijalnim okolnostima. Još nije odlučeno, da li će u Ameriku poći čehoslovačka

sporstska ekipa. A isto je i kod ostalih naroda Europe. Nizozemci n. pr. na-stoje da u tu svrhu priskrbe novčana sretstva sa raznim priredbama, lutrija-ma i t. d. U Francuskoj interesovanim organizacijama opet nisu dostatni do-sadanji raspoloživi fondovi, već bi im u tom slučaju morala priskočiti u po-moć vlada i to sa znatnim iznosom od 6 milijuna franaka, kad bi imali svi da podu. Švicarski gimnaste slave nared-ne godine 100-godišnjicu svoga postan-ka i svoje učešće na olimpijadi oni su već otklonili, iako je izvestitelj saveza protivno zagovarao. Skupština saveza donela je pak zaključak sa 48 protiv 13 glasova. Posve je pak sigurno, da će u Los Angeles poći Madžari, jer im je učešće u finansiјalnom pogledu već potpuno osigurano od strane vlade i drugih faktora. Austrijanci i Nemci nadaju se, da će ih finansiјalno pomoći njihovi zemljaci iz Amerike, u ko-liko im to bude potrebito da bi mogli poslati jednu dostojnu reprezentancu. Kako je pak s Englezima i Italijanima, također se još ništa ne zna, ali se može očekivati, da će oni učestvovati. Ta-kođer i Jugoslavija, koja je dosada svoje momčadi slala na razna takmičenja, još se u tome nije odlučila. Na-še Sokolstvo o tome još nije zauze-lo svoje gledište i baš obzirom na ogromne troškove, koje iziskuju jedan ova-kav pothvat, a koje naš Savez nikako ne može da smogne i to radi tolikih potreba, koje se namiju za izgradnju unutarnje organizacije obzirom na njen porast u poslednje dve godine. Kakva će dakle biti odluka u ovoj stvari, nije još poznato.

Na svaki način moramo kao kro-ničari da zabeležimo, da će abstinenca izvesnih evropskih nacionalnih skupina olimpijadi umanjiti ono veliko značenje, koje joj se je pridavalo u zadnje doba. Inače pak listovi pišu također i to, da bi olimpijade imale biti bolje organizovane, te da bi po svojoj reor-ganizaciji trebale da u istoriji telesnog uzgoja uopće postati daleko značajnije. Takove pak, kakove su sada, uisti-ni nikako nisu.

Prema dogovoru s predsednikom SPO br. dr. VI. Belajićem, otvorice se u najskorije vreme u »Sokolskoj Prosveti« rubriku pod govorim naslovom.

Na svojim — za sada — četrim stranicama, koliko će obuhvatiti, obradivaće sva važnija pitanja, koja se odnose na lutkovnu umetnost u sokolskim domovima. Tečajevne na strani (gimnastičke ili so-kolske) 9. Ukupno 740 prednjaka, po-močnika i pripravnika.

Prednjaci ispitili vršili su se dosta-dne dva puta, a ispite je položilo 40 društvenih i 24 župskih prednjaka. Sta-nje prednjaštva u župi je sledeće: 4 sa državnim ispitom učitelja gimna-stike, 4 sa saveznim, 24 sa župskim, 85 sa društvenim ispitom. Prednjacički pripravnika sa jednmesecnim tečajem 523. Prednjacički pripravnika bez teča-ja 76, te vodnika četa sa ispitima 15. Tečajevne na strani (gimnastičke ili so-kolske) 9. Ukupno 740 prednjaka, po-močnika i pripravnika.

Sva društva i čete imaju vežbaonice ili igraлиšta. Vežbaonice na selima većinom su školske zgrade, koje nisu udešene za vežbanje. U svim se društvenima nastojti pobuditi interes za izgradnju vežbaonika. Vlastito igraлиšte izgradili su dosada društva Zagreb IV., Zagreb II. (Vrapče) Gliha, Petrinja, Pakrac i Pisarovina.

Osnovice tehničkog rada u narednoj godini su sledeće: 14 dnevni tečaj za ritmičku gimnastiku, 14-dnevni tečaj za skijanje, jedno-mesecni tečaj za sprave, 2 jednmesecna tečajeva u ferija-ma za učitelje-ice Sokole na moru, 14-dnevni tečaj za laku atletiku, letovanje s taborovanjem, te jednogodišnji pre-njački tečaj. U prvoj polovici meseca junia priredite naša župa svoj župski slet uz sudjelovanje svih zagrebačkih škola i vojske.

Pripreme za svesokolski slet u Pra-gu su u punom toku. Župa kani nastu-piti na tom sletu sa dve posebne tačke i sa svojom akademijom. Štednja je organizovana, a također nabava sve-čanih odora.

U Zagrebu započela je akcija za gradnju Sokolskog doma, koji će po odobrenju Njegovog Veličanstva Kralja nositi ime Njegovog Visočanstva Pre-stolonaslednika Petra. Zemljište potre-bno za ovaj dom darovala je država i grad Zagreb. Usled nezapamćene pri-vredne krize zastala je ova akcija, te će se nastaviti, čim to dozvole privredne prilike.

Imamo 4 sokolska doma, dva su u gradnji, 55 školskih dvorana na up-robu, a ostale jedinice unajmle su pri-vatne prostorije.

Delovanje lekarskog otseka razvi-ja se sporo, jer većina jedinica nije za ovaj rad još sazrela. Nadati se je, da će naredna godina i u tom otseku do-neti boljih rezultata.

Župski se uprava nuda, da će sa znatnim brojem vežbača(-čica) moći posetiti praški svesokolski slet. Očekuju je od toga poseta izvrste rezultate za svoje mlado članstvo i za opći napred

Smuči

in vse potrebščine kupite strokovno najbolje
le pri tvrdki

A. GOREC d. z. Ljubljana

(Palača Ljubljanske kreditne banke)

Zahtevajte cenik s praktičnimi navodili brezplačno!

**Trgovina cvijećem
I. SMOKVINA, SUŠAK**

Strossmayerova ul. 4

Odlifikovana u Nici diplomom i zlatnom kolajnom

Izrađuje: kite cvijeća, vijence, trakove s natpisima itd.

Svježe cvijeće uvijek na zalih.

Prištne kranjske klobase

zajamčeno iz samega svinjskega mesa. Razposilja od 5 kg naprej po vsej državi

J. Rozman
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 85
„SILA“POMORSKA MEHANIČKA RADIONA
SUŠAK / RUŽIČEVA ULICA 17Brzjavni naslov:
SILA - SUŠAK
TELEFON BR. 283

Bogato, najlepšo in najcenejšo izbiro

Miklavževih in božičnih daril

nudi svojim cenj. odjemalcem staroznana tvrdka

F. M. Schmitt, Ljubljana, Pred Škofijo št. 2, Lingarjeva ulica št. 4

Ustanovljena leta 1881.

Ustanovljena leta 1881.

CELJSKA POŠOJILNICA, D. D. V CELJU

v lastni hiši, Narodni dom

Sprejema hranilne vloge od vsakogar, jih obrestuje najugodnejše,
nudi popolno varnost in izplačuje točno.Izvršuje vse denarne posle, kupuje in prodaja tuj denar
ter čeke na inozemstvo. Izdaja uverenja za izvoz blaga.Za varnost hranilnih vlog jamči poleg zavodovih aktiv po
Din 100,000.000— še lastna glavnica in rezerve, ki znašajo nad
Din 14,500.000—.Podružnici: Maribor, Aleksandrova cesta št. 11
Šoštanj (v lastni hiši)**IGNAC PENNER**

Telefon broj 69 SUŠAK Brzjavni: Penner

Veletrgovina brašna,
žitarica i koloni-
jalne robe.

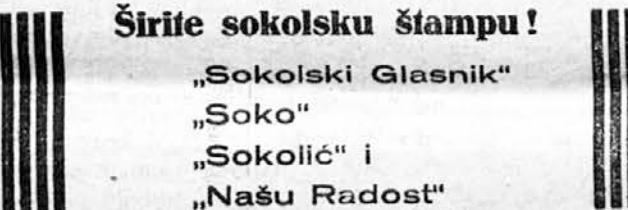
IVKA MOŽE - SUŠAK
DRAŠKOVIČEVA ULICA 2Prva sušačka praona i glaćao-
na rublja te čistiona odjelaPrima na pranje i čiščenje sve vrsti odi-
jela i rublja. — Na zahtjev se rublje
odvaja i donaša u kuću.**Nikola Grkinić, Sušak**

Spedicija — Zastupstva — Pomorska agentura

Brzjavni: SPEDAGENT Telefon: 284

Obavlja vrlo kulantno i solidno uz umjerene cijene
otpremu robe za tuzemstvo i inozemstvo.
Braco Sokoli! U Vašim potrebama otprimite robe preko
Sušaka obratite se pouzdanjem u brata Sokola!**Foto-Atelier „Viktor“**Ljubljana, Knafljeva ulica 4
(nasproti Narodne tiskarne)se pripravlja za izvršitev modernih portretov,
povečanje slik in skupinskih posnetkov.Slike za legitimacije se izvršujejo
v najkrajšem času!**Širite sokolsku štampu!**

„Sokolski Glasnik“
„Soko“
„Sokolič“ i
„Naša Radost“

Sokolskim društvompriporočamo nakup magnete,
kolofonije in vseh potrebščin ter sokolskim
odrom šminke, mastiksa itd. po najnižjih cenah
v drogeriji**„ADRIA“ Mr. ph. S. Borčić**

Ljubljana, Šelenburgova 1

Priporoča se najstarejša slovenska plesarska,
ličarska, sobo- in črkoslikarska delavnica**IVAN BRICELJ**LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA ŠT. 16
Strokovna izvršitev telovadnega orodja!
Delo solidno!

Cene zmerne!

POZOR! SPORTNIKI POZOR!

Smuči: Jezonove in hikery, turne, tekmovalne in skekalne. — **Stremena:**
Seidl, Sixt, Hultfeld, Ge-ze, Haug, Seeborg, Haug za tekmovalce in razna otroška. — **Balice:** tovorni bambus, paper, Japan, tonkin za tekmovalce in leskove.

— **Može i Očetby:** Bratčič, Sohm, Tento, Dunclinger i. dr. — **Cavilje:** speciale, garantirano prverstvene čevlje za smučanje, turiste in dresace. — **Drsalke:**

najboljih svetovnih znakov. — **Turistovske predmete:** nahrbnike, vrvlji, drezore Eckenstein in druge, cepline, Termos steklenice, samovare in drugo. —

Vse potrebščine za lahko atletiko in nogomet: priporoči edina

specjalna trgovina s sportnimi potrebščinami. Zahtevajte enike!

»ALPINA« DRUŽBA Z.O.Z. LJUBLJANA
Masarykova cesta 14 (Dom Grafičke, nasproti gl. kolodvora, v istem poslopju
kot S.P.D. in T.K. Skalá). Sportni klub dobe pri večjih naročilih popust!

Komercijalna banka d. d.**V ZAGREBU**

Podružnica Ljubljana, Mestni trg 5

(Afiliacija Banke čehoslovaških legij, Praga)

Obavlja vse bančne posle. Sprejema hranilne vloge
na najpovoljnije obrestovanje. Prodaja državne
obveznice (ratne števe) na obroke ter srečke držav.
razredne loterije. — **Telefon Štev. 2005****POZOR!**Za vse ondulacije, lasna dela,
barvanje in masiranje se pripo-
roča frizer za dame in gospode**Engelbert Franchetti**
Ljubljana, Dunajska cesta 20**Posojilnica****v Mariboru r. z. z o. p. Narodni dom**Sprejema hranilne vloge v tekočem računu
in na knjižice in jih obrestuje po 5%, proti
odpovedi na 3 mesece po 6 1/2%. Daje po-
sojila proti vknjižbi po 8%, na menice po 9%.
Stanje hranilnih vlog nad Din 90,000.000,—,
rezervnih zakladov okoli Din 7,000.000—

Ustanovljena 1882.

Telefon štev. 108

SMUČI — DR SALKE

in druge potrebščine si izberete najbolje pri tvrdki

I. GOREC **NASL. AUERHAMMER - OGRIN, D.Z.O.Z.**
LJUBLJANA, MIKOŠIČEVA CESTA 30**CENIKI BREZPLAČNO NA RAZPOLAGO!**

Sokolska društva pri skupnem naročilu popust!

HOTEL »BELLEVUE«, LJUBLJANA Najlepša razgledna točka v Ljubljani, 15 minut od glavne
pošte ali 2 minuti od nove cestno-želez. postaje. Izborna
vina, prvorstna kuhinja, krasne tujske sobe, PENSION
Din 65—. Zelo prijetna točka za letovničarje. — Vsak
dan koncert, instrumentalni ali radio. — TELEFON 3042

Priporoča se lastnik hotela

PERO ŠTERK

Transportno, skladišno
i otpremničko poduzeče
GUSTAV BRELIĆ
SUŠAK

Telefon Inter. 23 / Brzjavni: Breg-Sušak / Pošt. pretinac 134

Tko oglašuje, taj napreduje!

MANUFAKTURA
USTANOVljeno leta 1834.

J. C. MAYER

EN GROS EN DETAIL

TELEFON ŠTEV. 2035 IN 3329

»IZVOR«veletrgovina galanterijske,
nirberške i kratke robe— **SUŠAK** —

ŠETALIŠTE KRALJA PETRA

produljena Zvonimirova ul. 92

Ivan Pakiž

Ljubljana

Pred Škoftjo 15

Juveli, ure, zlatnina in
srebrnina
Najcenejši nakup

Trgovina sokolskih potrepština i krojačka dvorana

Grga Horvatek

Dobavljač Saveza Sokola kralj. Jugoslavije

ZAGREB

FRANKOPANSKA ULICA 9

Izradjujemo sve vrste propisanih sokolskih svečanih i vježbačih odijela, za sve kategorije muško i žensko članstvo. Prodaja svih sokolskih potrepština uz vrlo umjerene cijene. — Robu razasijem pouzećem. Vanjskim društvima obavljam brzu otpremu.

FRANC REBERNIKSTAVBENI IN POHIŠTVENI PLESKAR IN LIČAR
LJUBLJANA, KOMENŠKEGA ULICA 22Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela ter se najtopleje priporoča cenj. naročnikom.
TEL. 37-77 / CENE ZMERNE! / POSTREŽBA TOČNA!

SOKOLSKIM DRUŠTVOM ZNATEN POPUST!

SOKOLSKHE ZASTAVEtačno po propisima Saveza
SKJ, trake i sav pripadajući
pribor izrađuje i dobavlja

Zavod za umetno vezenje

I. NEŠKUDLALJUBLJANA, Pražakova ul. 8
(ugao Miklošičeve ceste)Kod priproste i najbogatije
izradbe najbolja kakvoča i
besprikorna izradba. / Naj-
niže cene, najpovoljn. uslovi.
Popravci i prenove zastava
itd. izvršuju se stručnjaci,
trajno i uz najniže cene.Izvolite zahtevati
ponude i uzorke.**RUDE IN KOVINE**D.D.
LJUBLJANA, MASARYKOVA CESTA 15Naslov za brojovke: Rude
Telefon interurban štev. 2827

En gros:

svinec, cink, cin, aluminij, baker, cinkova
pločevina, svinčena pločevina, pocinkana
železna pločevina, cinkovo belico
(izdelek Cinkarne, d.d., Celje),
barve, zlepilokisla glina, aluminijev hidrad,
bakrena galica, cinkov prah, katran, stare
kovine, kovinasti ostanki, rude vseh vrst**Ivan Pakiž**

Ljubljana

Pred Škoftjo 15

Juveli, ure, zlatnina in
srebrnina

Najcenejši nakup

MILAN A. BAĆIĆ

SUŠAK, MASARYKOVO ŠETALIŠTE 3

Brzojav: BAĆIĆ-SUŠAK — TELEFON 10

VELETROGOVINA

vina, rakije, likera i ostalih žestokih pića,
te voćnih sokova: limonade, narančade itd.Zimske suknje, obleke in vsa
druga oblačila za gospode in
deco nudi v največji izbiriJ. MAČEK, LJUBLJANA
ALEKSANDROVA CESTA 12**Iv. Brunčič, pleskar in ličar**

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 23

se toplo priporoča vsem cenjenim naročnikom.

Delo solidno! Cene zmerne!

Telefon 3476

TRGOVINA ŽELJEZA
MILAN FÜRST, SUŠAK

Brzojav: Fürst - Sušak

Telefon br. 50

Največje skladište svakovrsnog željeza
i lima. — Štednjaci i peći „Triumf“,
štreljalke za vinograde „Vermorel“, —
Glavno skladište „Zephir“ peći.Tvornica gimnastičkih i
sportskih sprava**J.Oražem**Dobavljač Saveza Sokola
kraljevine Jugoslavije

Ribnica, Dolenjsko

izrađuje sve sokolske vežbače
sprave, opremo čitavih dru-
štvenih i školskih vežbača,
sportske potrepštine za laku
atletiku, sprave za letne vež-
bališta, kupališta i bašće lju-
ljanke, sprave za decu itd.
Izrada savršena i elegantna,
poslužba najsolidnija, cene
njumerenje. — Ilustro-
vani cenik besplatno.

OSNOVANA 1881. GOD.

JUGOČESKA

Jugoslavensko-česka tekstilna industrija d.d.

KRANJizrađuje u svojim tvornicama
raznovrsnu štampanu i bojadisanu
pamučnu robu kao i pravoursne
izrade od umetne svile, kao:**„Dagmar“ „Zlata“ „Persida“ „Crep de Chine“
„Crep Slovene Bemberg“ „Emona Bemberg“**

Kupujte domaću robu!

SOKOLSKI GLASNIK

LEČILIŠTE ROGAŠKA SLATINA

228 m nadmorske visine (Jugoslovenski „Karlsbad“) Sezona: 1. IV. do 30. IX.

Indikacije:

Za želučane bolesti, obolenja creva, za bolesti na jetrima sa žučnim mehurom, na
bubrežima i mehuru, za krvne bolesti i obolenja u kolanu krvi, šećeru bolest, reumatizam,
neuralgiju, histeriju i t. d.

Lekovita vreda:

Alkalično-salinčina vreda mineralne vode „Tempe“, „Styria“ i „Donat“, od kojih je
„Donat“ najpoznat lekovitih voda.

Sretstva leženja:

Kupelji: Ugljično-kiselinske — omorično-slane — parne i vruće zračne kupelji,
dalje električne, zračne i sunčane kupelji. — Terapije: Moderna hidro-, elektro- i mehanoterapija.
— Lekovita gimnastika u Zanderovoj sali. — Inhalatori. — Lečenje mlekom,
sirutkom i kefirom. — Lečenje na terenu. — Dijetetička ishrana.Cene umerene: Za vreme pred i po sezoni (1. IV. do 15. VI. i 1. IX. do 30. IX.) van-
redni popusti.Kako putovati za Rogošku Slatinu: Železnicom via Zagreb-Krapina ili via
Grobelno. Dok sezona traje, na sve strane zgodne autobusne veze te direktna kola Beo-
grad-Rogaška Slatina i Budimpešta-Rogaška Slatina.

Informacije, narudžbe mineralne vode i sve druge kroz

RAVNATELJSTVO LEČILIŠTA.

Pisači stroj za svakoga! Tražite sliku i opis!

Erika**The Rex Co.**

Ljubljana, Gradišče 10

Telefon 2268

GJURO ŠIKIĆtvorničko skladište papira i pisačeg pribora
SUŠAK

Telefon broj 73. / Poštno čekovni račun 35.023

Preporuča se braći Sokollima

prigodom nabave košulja, kravata, ovratnika,
čarapa za odrasle i djece te raznih noviteta
uz najpovoljnije cijene u najvećem izboru

Trgovina manufakturne i kratke robe

„K PAUNU“, vlasnik V. Dakić

SUŠAK, Trumbičev trg 2

Konfekcijaza dame
za gospodepri tvrdki: **Fran Lukič, Ljubljana**

STRITARJEVA ULICA 9

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREPŠTINA

Branko Palčić

Dobavljač Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

Brzojavni naslov: „Trikotaža“ Zagreb * Telefon interurban 26-77

Izradjujemo sve vrsti sokolskih potrepština za javni i izletni nastup svih kate-
gorija našega članstva te to tačno prema propisu Saveza Sokola kraljevine
Jugoslavije. Slike u originalnim bojama propisnih odijela nalaze se u knjizi
„Organizacija Saveza SK“. — Zahtjevajte cijene i prospekt. — Cijene vrlo
umjerene, a za točnu i solidnu izradbu jamčim.**SLETSKE ZNAČKE**

kao i sve vrsti sportske i društvene, emajlirane ili samo tlačene, te

ORDENE I MEDALJE — ČAVLIĆE

za posvetu zastava izrađuje u ukusnoj i najlepšoj izvedbi

GRIESBACH I KNAUSTvrtka zlatne i srebrne robe, sportskih i društvenih znakova
ZAGREB, ILLICA BR. 15. (VEŽA)Telefon štev. 2312
Račun pošt. hran. 10.761**UČITELJSKA TISKARNA**
LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICAJE NAJMODERNEJE UREJENA IN IZVRŠUJE VSA TISKARSKA
DELA OD NAJPREPROSTEJŠIH DO NAJMODERNEJŠIH
Tiska čolske, mladiške, laporovne in znanstvene knjige; ilu-
strirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku; brošure
in katalogi v vseh naklada, časopise, revije in mladiške liste.
Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov

LASTNA TVORNICA ŠOLSKIH ZVEZKOV

RESTAVRACIJA

KAVARNA

»ZVEZDA«

LJUBLJANA, KONGRESNI TRG

Zbirališče vsega narodnega občinstva. V kavarni in restavraciji svira dnevno prvo vrstni orkester. Dnevna prireditev plesa. Poleti krasen vrt, pozimi moderna vinska klet. Izborna pijača, gorka in mrzla jedila. Prvo vrstna postrežba. Koncert — Dvorana — Ples

Se priporočata FRAN in ROZI KRAPEŠ

Tiskarna

BRATA RUMPRETA, KRŠKO

se priporoča za cenjena naročila
Cene zmerne. Zahtevajte ponudbo

Ivan Javornik

Mesar, prekajevalec in izdelovalec vsakovrstnih mesnih izdelkov iz svežega in suhega mesa.
Lastni izdelki in moderna hladilnica.

Ljubljana, Domobraska cesta 7
(Stojnica Šolski drevored, poleg Zmajevega mostu)
PODRUŽNICA WOLFOVA ULICA 12

ŽITNIK PETER

LJUBLJANA, Ambrožev trg 9

slopošno
kleparstvo,
specialna
izdelava
strelj-
vodov.
„Conco“
izolacije.

TELEFON 3146

angleškega
in češkega
sukna!
BOGATA IZBIRA!
A. & E. SKABERNÈ
LJUBLJANA

ПАСТА ЗА ЗУБЕ „ЛИЛИЈА“

Израђена с ментолом и тимолом надмашује све сличне препарate time, што јој је конзервирајућа моћ тако трајна, да се свежина у устима оцећа и после спавања. — Ко употребљава „Лилија“ пасту, гарантујемо, да неће никад осетити зубобоље, па макар да има кварне зубе. — О истинитости овога навода уверићете се, ако употребите само једну тубу.

Израђује: Апотека Илије Ранковића — Шабац

„AGA-RUŠE“

udružene jugoslovenske tvornice acetilena i oksigena d.d.

Telegram: Aga Maribor

Telefon: Maribor 2248

proizvadja i dobavlja u svakoj množini

KISIK I DISSOUS-PLIN

za autogeno svarivanje i rezanje svih kovina

Svako sokolsko društvo, svaki član i svaka članica treba da nabavi

Sokolsku knjižnicu

I. sveska:	E. Gangl: O sokolski ideji.
II. "	Ing. Lado Bevc: Sokolsko prosvetno delo.
III. "	Dr. Miroslav Tyrš: Nas zadatok, smer i cilj.
IV. "	Vekoslav Bučar: Dr. Ivan Oražen.
V. "	Dr. Miroslav Tyrš: Sokolska gesla.
VI. "	Jan Pelikan: Dr. Miroslav Tyrš.
VII. "	Jan Kren: Cilj sokolskih teženj.
VIII. "	E. Gangl: Tyrševa Sokolstvo. (Sloven. tekst.)
VIII. a "	Isto. (Srpsko - hrvatski tekst.)
	Svaka sveska stoji 3 Din

PUTEVI I CILJEVI

U tvrdom povezu 8 Din

Franjo Mačus:

ODBOJKA (VOLLEY BALL)

U kartonu 12 Din

Franjo Malin:

Praktički udžbenik češkog jezika.

U kartonu 25 Din

Dr. Viktor Novak:

SLESLOVENSKA MISAO

U kartonu 9 Din

Jugoslovenska Sokolska Matica

Ljubljana, Narodni dom

Telefon 25-43 / Račun poštanske štedionice Ljubljana 13.831

MEDIĆ-ZANKL

TVORNICE OLJA, FIRNEŽA, LAKOV IN BARV, D. Z. O. Z.
CENTRALA V LJUBLJANI — LASTNIK FRANJO MEDIĆ
TVORNICE: LJUBLJANA-MEDVODE
PODRUŽNICE IN SKLADIŠČA MARIBOR — NOVI SAD

LASTNI DOMAČI PROIZVODI:

Laneno olje, firnež, vse vrste lakov, emajlno-lakastih in oljnati barv. Kemično čiste in kemično olješane, kakor tudi navadne prstene barve vseh vrst in barmenih tonov, čopičev, steklarskega kleja itd. znamke "MERAKL" za obrt, trgovino in industrijo, za železnice, pomorstvo in zrakoplovstvo.

CENE UMERJENE. * TOČNA IN SOLIDNA POSTREŽBA.

J. BONAČ SIN

Ljubljanska kartonažna tovarna, Ljubljana

Tovarna za papir in lepenko, Količev-Domžale

Centrala: LJUBLJANA, Čopova 16

Telefon interurban 23-07

Naslov za brzojavke: Bonač sin, Ljubljana

Izdelki:

Vsakovrstne kartonske in papirne embalaže, krožniki za pecivo, indianer kapselni, vrečice, registratori in mape „HERMES“. LEKARNIŠKE EMBALAŽE.

Siva in rjava lepenka, beli in barvasti duplex in triplex kartoni v polah in zvitkih, klobučni papir (Hutpack), papir za kopije, razni ovojni papirji, papirne servete, toaletni papir „SANOL“ i. t. d.

Točna postrežba!

Vse prvo vrstne kvalitete!

Zmerne cene!

Glavna hraničnica

r. z. z. n. z.

pri Sv. Lenartu v Slov. goricah

se priporoča slavnemu občinstvu za
vse v njeno stroko spadajoče posle